

Strategia rozwoju Gminy Lewin Brzeski na lata 2016 – 2022

Zawartość opracowania:

1. Wstęp.
2. Wizja rozwoju.
3. Cele strategiczne.
4. Cele operacyjne.
5. Planowane przedsięwzięcia do realizacji w latach 2016 – 2022.
6. Charakterystyka gminy Lewin Brzeski – załącznik Nr 1.
7. Wykaz Sołectw wraz z opisem miejscowości – załącznik Nr 2.
8. Analiza mocnych i słabych stron (SWOT) – załącznik Nr 3.
9. Historia i zabytki miasta i gminy Lewin Brzeski – załącznik Nr 4.
10. Wykaz dróg gminnych publicznych – załącznik Nr 5.

1.

W S T Ę P

Przedmiotowy dokument zakłada kontynuację działań przyjętych w poprzedniej strategii gminy Lewin Brzeski, obowiązującej w latach 2000-2015, z uwzględnieniem zachodzących zmian. Niniejsze opracowanie jest zgodne w swoich założeniach m.in. z następującymi strategicznymi dokumentami regionu:

- *Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku,*
- *Strategią Rozwoju Powiatu Brzeskiego na lata 2014-2020,*
- *Strategią Rozwoju Aglomeracji Opolskiej na lata 2014-2020*

Władze Gminy Lewin Brzeski za pomocą środków finansowych dostępnych w ramach budżetu gminy jak i środków możliwych do pozyskania ze źródeł zewnętrznych (np. w ramach programów UE, krajowych programów pomocowych) działają na rzecz dobra publicznego, jakim jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców w następujących sferach: społecznej, gospodarczej, ekologicznej, mieszkalnictwa, zagospodarowania przestrzennego i dziedzictwa kulturowego.

Problemy z tym związanych nie można rozpatrywać w horyzoncie jednego roku kalendarzowego, czy też jednej kadencji władz samorządowych, lecz w znacznie dłuższej perspektywie. Merytoryczną podstawą takiego podejścia jest *zarządzanie strategiczne*, które jest ciągłym procesem zarządzania nastawionym na formułowanie i wdrażanie skutecznych strategii rozwoju oraz wynikających z jej ustaleń szczegółowych programów i planów działania.

Zarządzanie strategiczne winno być oparte o trzy zasady:

1. **ZASADA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU**, czyli dążenie do sprawiedliwości społecznej poprzez m.in. ekonomiczną i środowiskową efektywność przedsięwzięć zapewnioną m.in. przez ścisły rachunek kosztów, rozciągający się również w bardzo złożony sposób na zasoby zewnętrzne.
2. **ZASADA RACJONALNEGO GOSPODAROWANIA**, czyli dążenie do maksymalizacji efektów przy jednoczesnym założonym poziomie nakładów lub minimalizacja nakładów przy założonym poziomie efektów.
3. **ZASADA PARTYCYPACJI SPOŁECZNEJ**, czyli jak najszerszy udział mieszkańców w działaniach gminy podejmowanych w lokalnej społeczności. To możliwie duże bezpośrednie uczestnictwo obywateli w życiu społecznym i publicznym gminy.

Podstawowe merytoryczne przesłanki do sporządzenia przedmiotowego dokumentu to:

1. Członkostwo Polski w Unii Europejskiej i wynikające z tego możliwości pozyskiwania środków finansowych z funduszy pomocowych, które można skierować na realizację zamierzeń gminy.

2. Konieczność dostosowania horyzontu czasowego dokumentów strategicznych do co najmniej siedmioletniego cyklu budżetowego Unii Europejskiej,
3. Zapewnienie kompatybilności strategicznych kierunków i celów rozwoju Gminy Lewin Brzeski z ustaleniami dokumentów opracowanych na szczeblu Unii Europejskiej, Polski oraz województwa opolskiego,
4. Sukcesywne wdrażanie w życie zasad: zrównoważonego rozwoju, racjonalnego gospodarowania i partycypacji społecznej,
5. Konieczność weryfikacji zrealizowanych przedsięwzięć, a także wprowadzenia nowych.

Pod względem planistycznym gmina posiada przyjęty w 2012 roku Uchwałą Rady Miejskiej w Lewinie Brzeskim dokument pn. „*Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lewin Brzeski*”. Jest to jeden z głównych strategicznych dokumentów gminy, obejmujący swoim zakresem cały ewidencyjny obszar gminy Lewin Brzeski. Wyznacza on kierunki rozwoju każdej z miejscowości z terenu gminy uwzględniając m.in. obszary przeznaczone pod przemysł, budownictwo mieszkaniowe, rolnictwo, usługi itd. Ponadto gmina posiada obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla następujących miejscowości: Lewin Brzeski, Łosiów, Skorogoszcz, Chróścina, Strzelniki.

Niniejsze opracowanie zostało poprzedzone stosowną analizą mocnych i słabych stron gminy Lewin Brzeski, tzw. analizą SWOT. W wyniku analizy, która stanowi załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu, stwierdza się, iż najkorzystniejsza dla gminy będzie realizacja niniejszej strategii poprzez położenie zdecydowanego nacisku na wykorzystanie zdiagnozowanych szans wykorzystując w tym celu swoje mocne strony. Jest to model tzw. strategii agresywnej.

2.

W I Z J A **rozwoju gminy Lewin Brzeski**

W toku warsztatów przeprowadzonych przez Zespół Koordynujący powołany przez Burmistrza Lewina Brzeskiego ustalona została następująca wizja rozwoju gminy:

Gmina Lewin Brzeski
to miejsce przyjazne mieszkańcom i inwestorom,
stwarzające możliwości do rozwoju biznesu,
równoległe dbające o wysoki standard usług publicznych
i ochronę środowiska

3.

CELE STRATEGICZNE NA LATA 2015 – 2022

Cele strategiczne rozwoju miasta i gminy Lewin Brzeski powstały w wyniku analizy słabych i mocnych stron, jak również na podstawie „Wizji rozwoju miasta i gminy Lewin Brzeski”. Ustalono następujące cele strategiczne:

- 1. Zagospodarowanie terenów specjalnej strefy ekonomicznej. Pozyskanie terenów na mienie gminy.**
- 2. Ochrona środowiska naturalnego. Rozwój turystyki, rekreacji, bazy hotelowej.**
- 3. Utrzymanie i rozwój zintegrowanej działalności rolniczej.**
- 4. Wysoki poziom usług publicznych.**
- 5. Rozwój wsi poprzez wykorzystanie możliwości wynikających z członkostwa w Unii Europejskiej.**
- 6. Budowa i modernizacja bazy sportowej.**
- 7. Zachowanie i kultywowanie dziedzictwa kulturowego.**

4.

CELE OPERACYJNE

Cele operacyjne rozwoju miasta i gminy Lewin Brzeski powstały w wyniku analizy celów strategicznych.

1. **Zagospodarowanie terenów specjalnej strefy ekonomicznej. Pozyskanie terenów na mienie gminy.**

Realizacja celu ma za zadanie przygotowanie wyspecjalizowanej oferty inwestycyjnej dla potencjalnych przyszłych przedsiębiorców.

W ramach celu planuje się:

- działania wspierające mające na celu doprowadzenie do zagospodarowania obszaru specjalnej strefy ekonomicznej przez potencjalnych inwestorów,
- rozbudowę uzbrojenia technicznego obszarów wyznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod lokalizację przemysłu,
- pozyskanie na mienie gminy terenów zlokalizowanych w specjalnej strefie ekonomicznej. Działanie będzie miało pozytywny wpływ na decyzję potencjalnych inwestorów o wyborze lokalizacji swojej działalności,
- przystosowanie oferty inwestycyjnej do zmieniających się warunków zewnętrznych,
- promocję terenów inwestycyjnych.

2. **Ochrona Środowiska naturalnego. Rozwój rekreacji, turystyki, bazy hotelowej.**

Realizacja celu ma za zadanie stworzenie, poprzez inwestowanie m.in. w infrastrukturę techniczną, warunków sprzyjających rozwojowi turystyki i rekreacji w gminie.

W ramach celu planuje się:

- budowę sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Aglomeracji Lewin Brzeski, budowę zbiorczych oczyszczalni ścieków w wybranych miejscowościach, pomoc w budowie indywidualnych oczyszczalni ścieków,
- dalsze zagospodarowanie terenów wokół zbiorników wodnych,
- rozwój bazy hotelowej,
- rekultywację terenu po składowaniu odpadów - w Skorogoszczy,
- wyznaczenie i budowę cmentarza komunalnego w obrębie miasta Lewin Brzeski wraz z towarzyszącymi obiektami kubaturowymi np. kolumbarium,
- budowę, rozbudowę, modernizację oświetlenia ulicznego na terenie gminy,
- realizację zamierzeń inwestycyjnych w oparciu o odnawialne źródła energii, w tym działania komercyjne i z uwzględnieniem partnerstwa prywatnego,

- opiekę nad chronionymi obszarami przyrody,
- tworzenie centrów rekreacji w gminie,
- rewitalizację parków, starorzeczy,
- rozwój agroturystyki.

3. **Utrzymanie i rozwój zintegrowanej działalności rolniczej.**

Cel strategiczny zakłada wykorzystanie potencjału rolniczego istniejącego w gminie poprzez działanie ukierunkowane na poprawę infrastruktury technicznej i społecznej, tworzenie dobrych warunków do rozwoju rolnictwa i przedsiębiorczości w sektorach około i pozarolniczych z uwzględnieniem zachowania stref ochronnych. Wzrost atrakcyjności obszarów wiejskich poprzez promocję walorów kulturowych, przyrodniczych i krajobrazowych wsi. Wielofunkcyjny model rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa promować będzie pozarolnicze funkcje wsi, zmierzając do zniwelowania różnic rozwojowych w gminie.

4. **Wysoki poziom usług publicznych.**

Realizacja tego celu strategicznego ma za zadanie dobre przygotowanie dzieci i młodzieży do funkcjonowania w warunkach społeczno – ekonomicznych głównie w sferze edukacji, kultury, rekreacji i opieki.

W ramach celu planuje się:

- modernizację bazy szkolno – sportowej w gminie,
- wspieranie bibliotek z terenu gminy,
- podejmowanie działań zmierzających do podnoszenia poziomu edukacji w przedszkolach i szkołach,
- właściwy dobór kadry gwarantującej wysoki poziom nauczania,
- wspieranie inicjatyw mających na celu utworzenie w gminie placówek opieki dla najmłodszych – żłobków,
- tworzenie możliwości wyrównywania szans dla dzieci i młodzieży,
- tworzenie możliwości poprawy warunków materialnych dzieci z rodzin uboższych,
- tworzenie warunków dla aktywizacji społecznej seniorów,
- podjęcie działań w celu utworzenia na terenie gminy zamiejscowego oddziału Powiatowego Urzędu Pracy,
- wspieranie działalności Miejsko-Gminnego Domu Kultury oraz sołectw,
- kontynuację i rozwój współpracy z Lokalnymi Grupami Działania, stowarzyszeniami, grupami nieformalnymi i innymi organizacjami społecznymi,
- wspieranie i współpracę z organizacjami i stowarzyszeniami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych,
- kontynuację współpracy z Polskim Związkiem Wędkarskim.

5. **Rozwój wsi poprzez wykorzystanie możliwości wynikających z członkostwa w UE.**

W ramach celu planuje się:

- współpracę z Opolskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Łosiu w zakresie doradztwa rolniczego, podniesienia kwalifikacji rolniczych poprzez szkolenia i różne formy edukacyjne,
- działania zmierzające do wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich poprzez tworzenie warunków dla nowych miejsc pracy na wsiach – szczególnie w sektorze obsługi rolnictwa, usługach i różnych formach rzemiosła,
- rozwój przedsiębiorczości oraz zwiększenie efektywności ekonomicznej i produkcji rolnej poprzez:

> przyciąganie kapitału i technologii umożliwiających efektywne wykorzystanie istniejącego potencjału produkcyjnego,

> utworzenie i wdrażanie preferencyjnego programu „zdrowa żywność”,

> wyposażenie w elementy infrastruktury technicznej niezbędnej do prawidłowego funkcjonowania gospodarstw rolnych i społeczności wiejskiej.

- dostosowanie produkcji rolnej do potrzeb rynku lokalnego i krajowego,
- kontynuację i rozwój programu „Odnowa wsi” oraz innych programów umożliwiających poprawę warunków życia na wsiach (np. program LEADER),
- wykorzystanie walorów wsi do rozwoju rekreacji i turystyki.

6. Budowa i modernizacja bazy sportowej.

Zadaniem powyższego celu strategicznego jest wykorzystanie potencjału gminy w zakresie możliwości rozwoju usług rekreacyjnych, turystycznych i kulturalnych w mieście i gminie.

Cel jest uszczegółowieniem „Wizji rozwoju miasta i gminy Lewin Brzeski” w ramach zapewnienia wysokiego standardu życia, jak również jest uzupełnieniem innych celów strategicznych.

W ramach realizacji celu planuje się:

- budowę centrum integracji społecznej wraz z zespołem rekreacyjno-kąpielowym w Lewinie Brzeskim,
- budowę boisk wielofunkcyjnych w gminie,
- budowę, rozbudowę i modernizację placów zabaw oraz siłowni zewnętrznych,
- budowę, rozbudowę kubaturowych obiektów, w tym szatniowo-sanitarnych przy istniejących i nowopowstałych boiskach,
- budowę i rozbudowę ścieżek i szlaków rowerowych,
- wspieranie i organizację imprez sportowych mających na celu rozwój kultury fizycznej w gminie,
- rozwój usług w zakresie animatorów trenerów sportowych, z wykorzystaniem istniejącej bazy infrastrukturalnej i kadry,
- zagospodarowanie terenów po strzelnicach sportowych, rewaloryzacja strzelnic,

- budowę infrastruktury dla sportów wodnych na rzekach i zbiornikach wodnych w gminie, takich jak: przystanie, slipy, mariny itp.

7. Dziedzictwo kulturowe.

Cel strategiczny ma za zadanie utrzymanie istniejącego dziedzictwa narodowego oraz rozwój placówek kultury. Cel powiązany jest z innymi celami takimi jak: rozwój turystyki, wysoki poziom oświaty, rozwój wsi.

W ramach celu planuje się:

- wspieranie istniejących ośrodków kultury w Lewinie Brzeskim i Łosiowie oraz poszerzanie działalności kulturalnej w pozostałych miejscowościach,
- wspieranie amatorskiego ruchu kulturalnego,
- ochronę dóbr kultury takich jak: pałace, kościoły, kapliczki, krzyże pokutne, dworki, figury, parki,
- promocję kultury poprzez stałe imprezy (m.in. Herody, Plenery Malarskie, Dni Róży, Dni Lewina, Biesiady Kresowiaków, Europejskie Dni Dziedzictwa) oraz materiały promocyjne (np. informatory, publikacje, wydawnictwa),
- poddanie procesowi rewitalizacji obszarów wymagających interwencji inwestycyjnej,
- przebudowę i remont poewangelickiego kościoła Św. Piotra i Pawła w Lewinie Brzeskim,
- podjęcie starań w kierunku zachowania historycznego układu miejscowości.

5. Przedsięwzięcia planowane na terenie gminy Lewin Brzeski w okresie realizacji Strategii rozwoju gminy w latach 2016 – 2022.

I. Planowane inwestycje w latach 2016 – 2022 z podziałem na dziedziny według klasyfikacji budżetowej.

L.p.	Przedsięwzięcie	Planowany okres realizacji
TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ		
1.	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych	2016-2022
2.	Budowa, przebudowa, remonty i modernizacja dróg	2016-2022
3.	Przebudowa dróg na terenach wiejskich	2016-2017
4.	Budowa, przebudowa, remonty i modernizacja dróg transportu rolnego	2016-2022
5.	Budowa chodników, ciągów pieszo-rowerowych i ścieżek rowerowych na terenie gminy	2017-2022
6.	Budowa węzła autostradowego w gminie	2016-2022
7.	Przebudowa centrum przesiadkowego przy PKP w Lewinie Brzeskim, Przeczy i Łosiowie	2017-2020
GOSPODARKA MIESZKANIOWA		
1.	Budowa lokali socjalnych	2017-2022
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONA PRZECIWPÓŻAROWA		
1.	Zakup specjalistycznego taboru samochodowego i sprzętu	2016-2022
2.	Poprawa stanu i liczebności sprzętowej jednostek OSP	2016-2022
3.	Poprawa stanu i liczebności sprzętu do zabezpieczeń przeciwpowodziowych	2016-2022
OŚWIATA I WYCHOWANIE		
1.	Budowa boisk sportowych przy PSP w Łosiowie	2017-2022
2.	Reorganizacja Publicznych Przedszkoli w Łosiowie	2016-2022
3.	Reorganizacja Gimnazjum w Łosiowie	2016-2022
4.	Termomodernizacja budynku PSP w Łosiowie	2017-2020
5.	Przebudowa z rozbudową budynku usług publicznych oraz adaptacja poddasza na cele PSP w Skorogoszczy	2016-2020
6.	Remont pokrycia dachowego budynku Publicznego Przedszkola w Skorogoszczy	2016
7.	Modernizacja boisk sportowych przy PSP w Lewinie Brzeskim	2016-2022
OCHRONA ZDROWIA		
1.	Rozbudowa budynku usług publicznych w Lewinie Brzeskim – ul. Kościuszki 52	2017-2022
2.	Budowa centrum integracji społecznej wraz z zespołem rekreacyjno-kapielowym w Lewinie Brzeskim	2016-2022
GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA		
1.	Rekultywacja terenu po składowaniu odpadów w Skorogoszczy	2017-2022
2.	Ochrona „in situ” gatunków roślin i zwierząt wraz z ochroną i odbudową zdegradowanego terenu zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Lewin Brzeski” oraz budową i modernizacją infrastruktury towarzyszącej	2016-2017
3.	Budowa kanalizacji sanitarnej w Aglomeracji Lewin Brzeski i na terenie gminy	2016-2020
4.	Budowa, rozbudowa, modernizacja oświetlenia ulicznego w gminie	2016-2022
5.	Rewitalizacja parków na terenie gminy	2016-2022
6.	Budowa obiektów infrastruktury technicznej przy cmentarzach, takich jak np. kaplice, kolumbarium.	2017-2022
KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO		
1.	Przebudowa, remont kościoła Św. Piotra i Pawła w Lewinie Brzeskim	2017-2022
2.	Rewitalizacja wyznaczonych obszarów wymagających interwencji	2016-2022
3.	Budowa, przebudowa, remont, doposażenie świetlic wiejskich	2016-2022
4.	Zagospodarowanie centrów wsi	2016-2022
KULTURA FIZYCZNA		
1.	Rozbudowa i modernizacja placów zabaw	2016-2022
2.	Budowa siłowni zewnętrznych	2016-2022
3.	Budowa budynku szatniowo-sanitarnego przy boisku w Skorogoszczy	2016-2022
4.	Budowa boisk wielofunkcyjnych w gminie	2016-2022

Charakterystyka miasta i gminy Lewin Brzeski

I. Miejsce gminy.

1. Położenie geograficzne.

Miasto - Gmina Lewin Brzeski jest jedną z 71 gmin województwa opolskiego, położoną w jego zachodniej części, w powiecie brzeskim. Obejmuje obszar 159,7 km² po obu stronach rzeki Nysy Kłodzkiej przy jej ujściu do Odry. Graniczy z gminami: Niemodlin, Dąbrowa, Popielów, Skarbimierz, Olszanka i Grodków. Od północy granicą gminy jest rzeka Odra, na wschodzie Bory Niemodlińskie, na południu autostrada A 4, na zachodzie gmina Skarbimierz. Geograficznie jest częścią Niziny Śląskiej.

Miasto położone jest w centrum gminy. Odległość z najbardziej oddalonych miejscowości do Lewina Brzeskiego wynosi: ze Strzelnik – 13 km, z Borkowic – 11 km. Z Lewina Brzeskiego do Opola jest 25, do Brzegu 17, a do Wrocławia 60 km. Administracyjnie miasto – gmina obejmuje: miasto Lewin Brzeski i 20 sołectw. Największe wsie to: Łosiów i Skorogoszcz, najmniejsze: Leśniczówka, Błażejowice i Jasiona. Do 1975r. obecne terytorium gminy podzielone było na trzy gminy: Lewin Brzeski, Łosiów i Skorogoszcz, która należała do powiatu niemodlińskiego.

Przez gminę przebiegają ważne arterie komunikacyjne wschód – zachód:

- linia kolejowa Katowice – Wrocław,
- autostrada A 4,
- droga krajowa Nr 94.

II. Ludność i zatrudnienie.

1. Dane demograficzne

Terytorium miasta i gminy Lewin Brzeski zamieszkuje 12.981 mieszkańców (stan na 31 grudnia 2015r.), z tego 7.263 na wsiach oraz 5.718 w mieście.

Demografię gminy przedstawia poniższa tabela.

Tab. 1 Demografia gminy Lewin Brzeski (stan na 31.12.2015r.).

	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
1. Borkowice	379	194	185
2. Błażejowice	125	64	61
3. Buszyce	194	103	91
4. Leśniczówka	138	62	76
5. Chróścina	314	160	154
6. Golczowice	233	111	122
7. Jasiona	113	57	56
8. Kantorowice	337	173	164
9. Łosiów	1.461	765	696
10. Mikolin	298	155	143
11. Nowa Wieś Mała	245	128	117
12. Oldrzychowice	322	173	149
13. Przecza	566	266	300
14. Ptakowice	268	132	136
15. Różyna	287	145	142

16. Sarny Małe	214	110	104
17. Skorogoszcz	1.096	546	550
18. Strzelniki	360	177	183
19. Stroszowice	166	85	81
20. Wronów	147	61	186
21. Lewin Brzeski	5.718	3.016	2.702
Razem	12.981	6.683	6.298

Kobiety stanowią 51,5% ogółu mieszkańców, mężczyźni 48,5%.

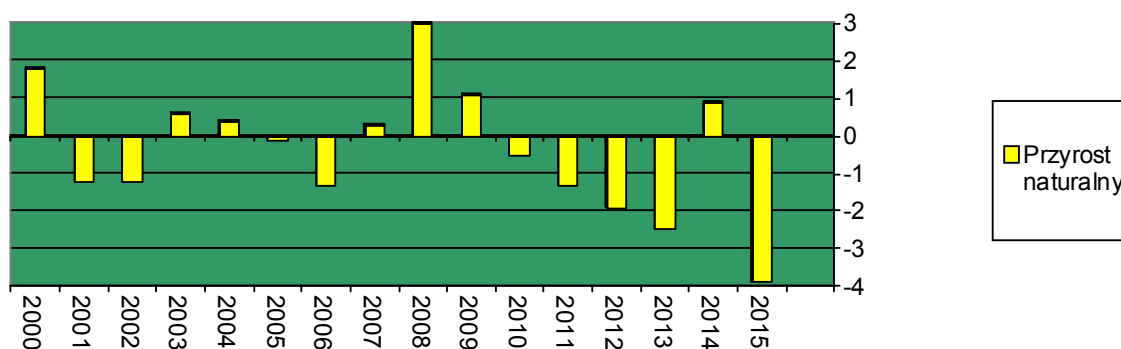
Na przestrzeni ostatnich 16 lat liczba ludności ulega powolnemu spadkowi. Przedstawia to poniższy wykres.

Wykres. 1 **Błąd! Nieprawidłowy obiekt osadzony.**

Od wyżu demograficznego w latach siedemdziesiątych obserwujemy stały spadek liczby urodzin. W latach 2007 - 2009 zanotowano w gminie dodatni wskaźnik przyrostu naturalnego. W późniejszych latach wskaźnik ten miał wartość ujemną, jedynie w roku 2014 dodatnią, by w 2015 roku osiągnąć najniższą z omawianych lat – 3,9. Powyższe tendencje przedstawia wykres nr 2.

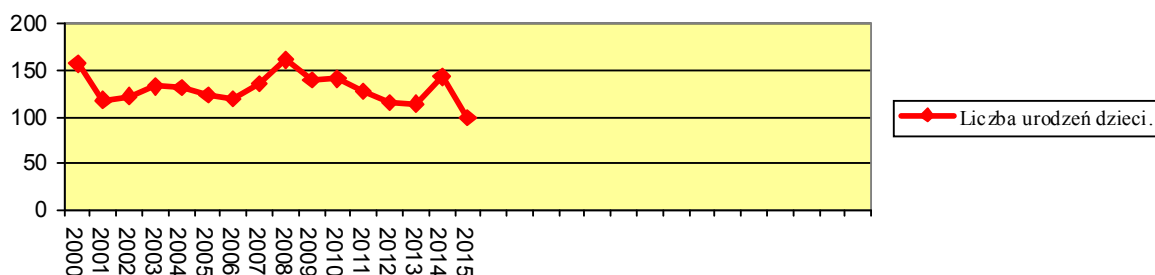
Wykres. 2

Przyrost naturalny ludności na przestrzeni ostatnich 16 lat w gminie Lewin Brzeski (na 1000 mieszkańców).



Wykres 3.

Liczba urodzeń dzieci na przestrzeni ostatnich 16 lat.



Na przestrzeni lat obserwuje się migrację ludności z Lewina Brzeskiego poza granice gminy do: Brzegu, Opola, Wrocławia. Powoduje to powolne, ale systematyczne zmniejszanie się liczby ludności na wsiach i w mieście. Obserwujemy również stałą tendencję do wyjazdów za granicę w poszukiwaniu pracy i lepszych warunków życia.

2. Pracujący i bezrobotni.

Liczbę ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w mieście i gminie z podziałem na miejscowości przedstawia tabela nr 2.

Tab. 2 Ludność gminy Lewin Brzeski (stan na 31 grudnia 2015r.).

Ludność według podziału na wiek produkcyjny, poprodukcyjny oraz przedprodukcyjny						
Miejscowość	Wiek przedprodukcyjny		Wiek produkcyjny		Wiek poprodukcyjny	
	Ogółem	% całości	Ogółem	% całości	Ogółem	% całości
1. Borkowice	66	17,41	270	71,24	43	11,35
2. Błazejowice	24	19,20	91	72,80	10	80,0
3. Buszyce	42	21,65	133	68,56	19	9,79
4. Leśniczówka	24	17,39	97	70,29	17	12,32
5. Chróstcina	52	16,56	222	70,70	40	12,74
6. Golczowice	34	14,59	174	74,68	25	10,73
7. Jasiona	23	20,35	81	71,68	9	7,96
8. Kantorowice	77	22,85	229	67,95	31	9,20
9. Łosiów	251	17,18	989	67,69	221	15,13
10. Mikolin	60	20,13	198	66,44	40	13,43
11. Nowa Wieś Mała	45	18,37	172	70,20	28	11,43
12. Oldrzychowice	53	16,46	219	68,01	50	15,53
13. Przecza	104	18,37	405	71,56	57	10,07
14. Ptakowice	45	16,79	183	68,28	40	14,93
15. Różyna	51	17,77	179	62,37	57	19,86
16. Sarny Małe	38	17,76	136	63,55	40	18,69
17. Skorogoszcz	173	15,78	804	73,36	119	10,86
18. Strzelniki	55	15,28	258	71,67	47	13,06
19. Stroszowice	27	16,27	108	65,06	31	18,67
20. Wronów	24	16,33	106	72,11	17	11,56
21. Lewin Brzeski	978	17,10	3.952	69,12	788	13,78
Razem	2.246	17,30	9.006	69,38	1.729	13,32

W gminie Lewin Brzeski ponad 69 % ludności jest w wieku produkcyjnym. Największy procentowy udział osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności mają: Golczowice i Skorogoszcz, najmniejszy natomiast: Różyna i Sarny Małe. W wieku poprodukcyjnym największy procent mają: Błazejowice, Różyna i Stroszowice; najmniejszy: Borkowice, Przecza i Buszyce.

3. Zatrudnienie i bezrobocie.

Ludność głównie znajduje zatrudnienie na terenie gminy w gospodarstwach rolnych, instytucjach użyteczności publicznej, handlu, zakładach pracy i zakładach usługowych. Dużo osób

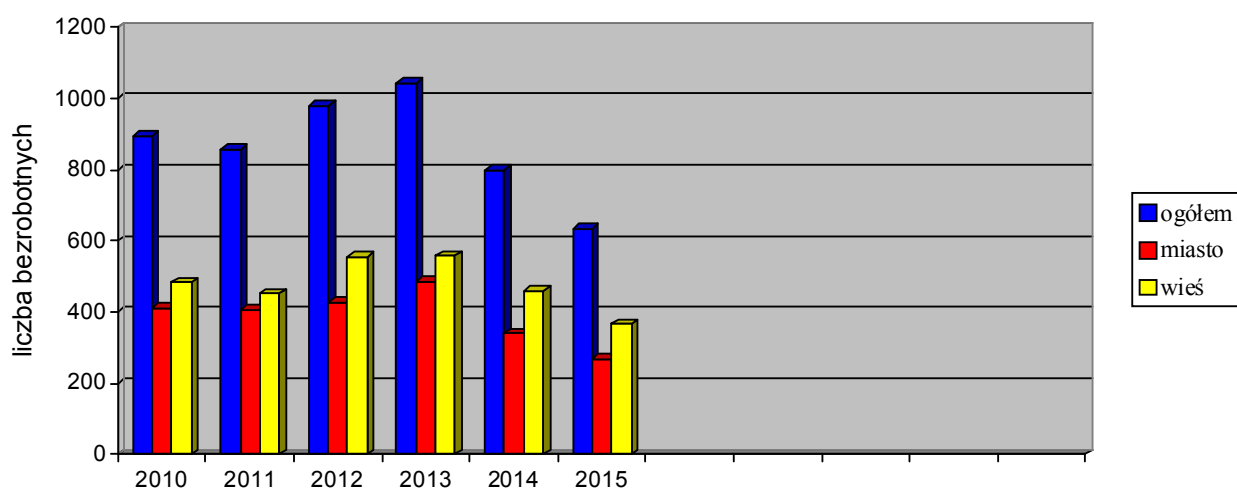
dojeżdża do pracy w Opolu i Brzegu. Takie możliwości stwarza dogodny układ połączeń komunikacyjnych PKP, stacja w Lewinie Brzeskim, przystanki w Łosiowie i Przeczy oraz PKS.

Gmina nie prowadzi statystyki zatrudnienia, ale ewidencjonowane jest bezrobocie.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2015r. na terenie gminy zarejestrowanych było 634 bezrobotnych w tym 366 (57,73 %) na wsi i 268 (42,27 %) w mieście.

Zmiany zachodzące w poziomie i dynamice bezrobocia w okresie ostatnich 6 lat przedstawia wykres nr 4.

Poziom i dynamika bezrobocia w latach 2010 - 2015.



Poziom bezrobocia w gminie wzrastał do 2013 roku, a następnie zarówno w mieście jak i na wsiach stopniowo spada.

Tab. 3 Struktura zarejestrowanych bezrobotnych wg wieku – stan na 31 grudnia 2015r.

	ogółem	18-24 lata	25-34 lata	35-44 lata	45-54 lata	55-59 lata	pow. 60 lat
Lewin Brzeski - miasto	268	38	65	54	57	31	23
Lewin Brzeski - wieś	366	36	90	83	69	60	28
Miasto i gmina Lewin Brzeski	634	74	155	137	126	91	51
	100 %	11,67 %	24,45 %	21,61 %	19,87 %	14,35 %	8,05 %

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych niespełna 12 % to ludzie młodzi w wieku do 24 lat. Ponad 46 % ogólnej liczby bezrobotnych stanowią osoby pomiędzy 25 a 44 rokiem życia.

Tab. 4 Struktura zarejestrowanych bezrobotnych wg wykształcenia – stan na 31 grudnia 2015r.

	ogółem	wyższe	policealne , średnie zawodowe	licea ogólno- kształcące	zasadnicze zawodowe	gimnazjalne i niższe
Lewin Brzeski – miasto	268	15	64	19	81	89
Lewin Brzeski – wieś	366	24	68	19	121	134
Miasto i gmina Lewin Brzeski	634	39	132	38	202	223
	100 %	6,15 %	20,82 %	6,0 %	31,86 %	35,17 %

Ponad 67 % bezrobotnych to ludzie z wykształceniem podstawowym i zawodowym.

4.1. Warunki socjalno – bytowe.

Gminne zasoby mieszkaniowe administrowane i zarządzane są od 01.01.2011r. przez spółkę komunalną ze 100% udziałem Gminy - Zarząd Mienia Komunalnego - Lewin Brzeski Sp. z o.o. z siedzibą w Lewinie Brzeskim przy ul. Konopnickiej 3. Wymieniona Spółka przejęła od Gminy zadania w zakresie administrowania i zarządzania zasobami mieszkaniowymi.

Na dzień 31.12.2015r. ogółem ZMK – Lewin Brzeski Sp. z o.o. zarządzała 27 budynkami stanowiącymi w 100 % własność gminy, w których znajduje się 96 lokali mieszkalnych i socjalnych o łącznej powierzchni 4716 m². Gminne lokale mieszkalne znajdują się również w 91 budynkach wspólnot mieszkaniowych, gdzie Gmina posiada swoje udziały. Liczba tych lokali wynosi 192, a powierzchnia 7968 m². Ilość lokali zasobu mieszkaniowego Gminy Lewin Brzeski w poszczególnych miejscowościach przedstawia tabela nr 5 (stan na 31.12.2015r).

Tab. 5 Zasoby mieszkaniowe Gminy Lewin Brzeski (stan na koniec 2015r.)

Miejscowość	ilość lokali mieszkalnych w budynkach komunalnych	ilość lokali mieszkalnych w budynkach wspólnot	w tym ilość lokali socjalnych
Lewin Brzeski	62	171	29
Skorogoszcz	16	13	3
Łosiów	0	8	0
Mikolin	10	0	5
Strzelniki	1	0	0
Sarny Małe	1	0	0
Raski	4	0	4
Ptakowice	2	0	1

Jakość zasobów mieszkaniowych zależy od stanu technicznego budynków i uzbrojenia terenów. Sieć energetyczna jest powszechnie dostępna i wszystkie budynki mieszkalne są do niej podłączone. Sieć wodociągowa obejmuje całą Gminę. Sieć gazowa obejmuje 47,8 % zasobów mieszkaniowych i jest to Lewin Brzeski i osiedle w Łosiowie. Do kanalizacji ogólnospławnej podłączone są miejscowości: Lewin Brzeski (98%), Łosiów, Strzelniki, Nowa Wieś Mała, Kantorowice (100%).

Gmina Lewin Brzeski, realizując zadanie zapewnienia czystości i porządku na swoim terenie i stworzenia warunków niezbędnych do ich utrzymania. Gmina zorganizowała, opierając się na przepisach ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, powszechny system odbierania odpadów komunalnych. Firma, wyłoniona w przetargu nieograniczonym, realizująca na zlecenie Gminy odbiór odpadów wyposażała wszystkie gospodarstwa indywidualne oraz budynki wielorodzinne w pojemniki do odbioru odpadów, zarówno na odpady zmieszane jak i podlegające segregacji. Odbiór odpadów odbywa się zgodnie z przyjętym harmonogramem.

Dwa razy w roku odbywa się odbiór odpadów wielkogabarytowych, wyeksploatowanego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych opon poprzez odbieranie wystawionych odpadów przed nieruchomościami lub w miejscach wyznaczonych. Dodatkowo w Lewinie Brzeskim przy ul. Fabrycznej utworzono Gminny Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych.

4.2. Oświata i wychowanie.

4.2.1. Przedszkola.

Według danych z arkuszy organizacyjnych na rok szkolny 2015/2016 wychowaniem przedszkolnym w gminie objętych jest 344 dzieci, co stanowi 54% dzieci w wieku przedszkolnym.

Dzieci uczęszczają do pięciu placówek: Przedszkoli Publicznych Nr 1 i 2 w Lewinie Brzeskim, Przedszkola Publicznego w Skorogoszczy, Przedszkola Publicznego Nr w Łosiowie z oddziałem zamiejscowym przy ul. Jana Barona, Przedszkola Publicznego w Przeczy – łącznie w przedszkolach jest 15 oddziałów. Obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego realizują wszystkie zobowiązane dzieci. Do przedszkoli dowożonych jest 74 dzieci, co stanowi 21,5 % ogólnego stanu. Z dwóch posiłków korzysta 63 dzieci, z trzech 281. Praca przedszkoli ukierunkowana jest na wszechstronny rozwój dzieci dostosowany do ich indywidualnych potrzeb.

Szczegółowe informacje dotyczące poszczególnych placówek zawiera poniższa tabela.

Tab. 6 Oddziały, dzieci, posiłki i liczba miejsc w przedszkolach w roku szkolnym 2015/2016.

Placówka	Liczba miejsc	Oddziały	Liczba dzieci				Liczba korzystających z posiłków		
			6 lat	5 lat	3-4 lat	Razem	1 posiłek	2 posiłki	3 posiłki
Lewin Brzeski Nr 1	125	4	3	34	59	96	0	10	86
Lewin Brzeski Nr 2	120	4	3	39	55	97	0	10	87
Skorogoszcz	70	3	3	22	38	63	0	35	28
Łosiów Nr 1	75	3	0	23	44	67	0	2	65
Przecha	25	1	2	10	9	21	0	6	15
Razem	415	15	11	128	205	344	0	63	281

Tab. 7 Stopnie awansu zawodowego nauczycieli w przedszkolach w roku szkolnym 2015/2016.

Przedszkola	Liczba etatów nauczycieli o określonym stopniu awansu zawodowego				
	stażysta	kontraktowy	mianowany	dyplomowany	Razem
Nr 1 Lewin Brzeski	0	3	3	3,05	9,05
Nr 2 Lewin Brzeski	0	1	3	4,05	8,05
Skorogoszcz	0	1	0	4,05	5,05
Nr 1 Łosiów	0	0	4,87	2,14	7,01
Przecza	0,08	0	2	0,05	2,13
Razem-etaty	0,08	5	12,87	13,34	31,29

4.2.2. Szkoły.

Teren gminy podzielony jest na trzy obwody szkolne obejmujące szkołę podstawową i gimnazjum. Są to obwody: Lewin Brzeski, Skorogoszcz i Łosiów. W roku szkolnym 2015/16 do szkół uczęszcza 1200 uczniów, z tego do szkół podstawowych 838, a do gimnazjów 362. W szkołach podstawowych uczniowie uczą się w 37 oddziałach, czyli na jeden oddział przypada średnio 22,6 uczniów, w gimnazjach w 18 oddziałach, czyli na jeden oddział przypada średnio 20,1 uczniów. 743 uczniów uczęszcza do szkół w Lewinie Brzeskim, 207 w Skorogoszczy, a 250 w Łosiowie. Z ogólnej liczby uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych 406 uczniów czyli 34 %, jest dowożonych do szkół na koszt gminy niezależnie od odległości zamieszkania. Głównie dla dzieci dowożonych szkoły organizują zajęcia w świetlicach szkolnych. Z zajęć świetlicowych korzysta niewielki procent uczniów miejscowych. Obiady w szkołach dostarczane są przez firmy zewnętrzne z terenu Gminy Lewin Brzeski.

Od roku szkolnego 2014/15 Ministerstwo Edukacji Narodowej wprowadziło program darmowych podręczników dla uczniów klas I szkół podstawowych. W roku szkolnym 2015/16 z darmowych podręczników korzystają w szkołach podstawowych uczniowie klas I, II i IV oraz uczniowie klas I gimnazjów. Podręczniki są zakupywane ze środków dotacji celowej przekazywanej i rozliczanej przez wojewodę. Docelowo programem bezpłatnych podręczników szkolnych objęci będą wszyscy uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów. Pomoc w formie stypendium szkolnego w roku szkolnym 2015/16 uzyskało 105 uczniów.

Tab. 8 Oddziały, uczniowie, mieszkający na wsi, niepełnosprawni, dowożeni (stan na 30 września 2015r.).

Szkoła	Oddziały	Uczniowie	Mieszkający na wsi	Uczniowie z niepełnością	Uczniowie dowożeni
PSP Lewin Brzeski	22	512	153	7	153
PSP Skorogoszcz	7	139	139	6	63
PSP Łosiów	8	187	184	6	70

Razem PSP	37	838	476	19	286
Gimnazjum Lewin Brzeski	9	231	71	11	71
Gimnazjum Skorogoszcz	5	68	68	2	24
Gimnazjum Łosiów	4	63	62	3	25
Razem Gimnazja	18	362	201	16	120
Ogółem PSP i Gimnazja	55	1200	677	35	406

Poza szkołami prowadzonymi przez Gminę uczniowie objęci kształceniem specjalnym uczą się w Zespole Szkół Specjalnych w Brzegu - 20 uczniów, Specjalnym Ośrodku Szkolno Wychowawczym w Grodkowie - 7 uczniów, Zespole Niepublicznych Szkół Specjalnych dla dzieci z autyzmem – 5 uczniów.

Tab.9 – Stopnie awansu zawodowego nauczycieli w szkołach w roku szkolnym 2015/2016.

Szkoły	Liczba etatów nauczycieli o określonym stopniu awansu zawodowego				
	stażysta	kontraktowy	mianowany	dyplomowany	Razem
Podstawowa Lewin Brzeski	4	11	8,33	17,8	41,13
Podstawowa Skorogoszcz	0	2	0,73	11,1	13,83
Podstawowa Łosiów	0	0,79	6,5	8,08	15,37
Razem PSP	4	13,79	15,56	36,98	70,33
Gimnazjum Lewin Brzeski	1,39	4,33	6	12,8	24,52
Gimnazjum Skorogoszcz	0	0	2,29	6,75	9,04
Gimnazjum Łosiów	0	2,57	2,11	4,94	9,62
Razem Gimnazja	1,39	6,9	10,4	24,49	43,18
Razem etaty PSP i Gimnazja	5,39	20,69	25,96	61,47	113,51

Większość absolwentów gimnazjów podejmuje naukę w szkołach maturalnych (licea ogólnokształcące i technika). W roku szkolnym 2014/15 z ogólnej liczby 362 absolwentów do liceów ogólnokształcących i techników zostało przyjętych 77 %, natomiast do szkół zawodowych 23 %.

Tab. 10 Szkoły wybrane przez absolwentów gimnazjów w roku szkolnym 2014/2015.

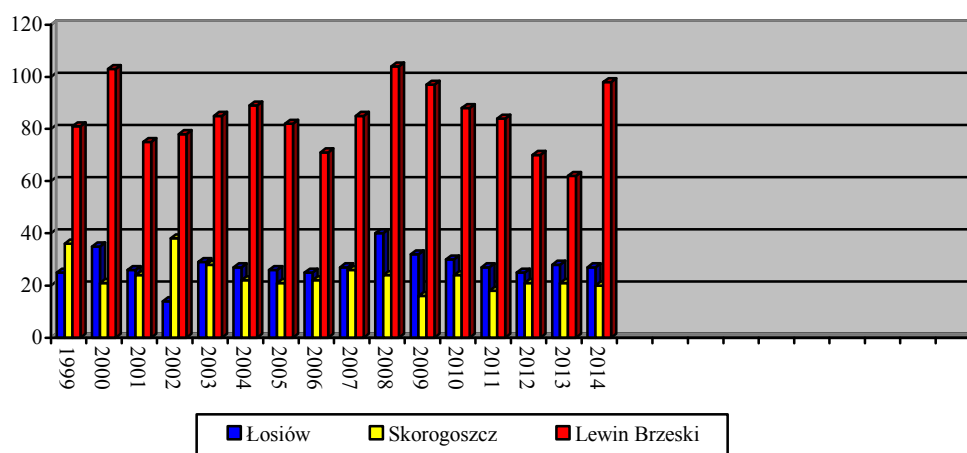
Absolwenci	Wybrane przez absolwentów szkoły					
	Liceum Ogólnokształcące		Technikum		Zasadnicza Szkoła Zawodowa	
Gimnazjum Lewin Brzeski	79	34 %	120	52 %	32	14 %
Gimnazjum Skorogoszcz	4	6,5 %	31	45 %	33	48,5 %
Gimnazjum Łosiów	15	24 %	29	46 %	19	29 %
Razem	98	27%	180	50%	84	23%

Prognozowane liczby dzieci w szkołach podstawowych i gimnazjach w Lewinie Brzeskim, Skorogoszczy i Łosiowie przedstawia tabela nr 11.

Prognozy demograficzne dla obwodów szkół w Lewinie Brzeskim, Skorogoszczy i Łosiowie przedstawiają tabele nr 12, 13, 14.

Wykres 5

Liczba urodzeń dzieci w obwodach szkolnych w gminie Lewin Brzeski.



Tab. 11 Prognoza demograficzna dla szkół podstawowych i gimnazjów w gminie Lewin Brzeski – dane wyjściowe na dzień 01 września 2015 roku

Uczniowie w roku szkolnym	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24	24/25	25/26	26/27	27/28	28/29
Gimnazjum w Łosiowie	75	69	70	82	78	78	92	81	84	71	82	80	x	x
PSP w Łosiowie	174	159	162	163	163	164								
Uczniowie w roku szkolnym	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24	24/25	25/26	26/27	27/28	28/29
Gimnazjum w Skorogoszczy	83	90	88	71	65	69	72	58/	56	50	63	60	x	x
PSP w Skorogoszczy	143	123	125	122	121	116								
Uczniowie w roku szkolnym	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24	24/25	25/26	26/27	27/28	28/29
Gimnazjum w Lewinie Brzeskim	256	238	252	256	242	238	260	210	213	193	242	216	x	x
PSP w Lewinie Brzeskim	516	452	451	453	452	429								
Ogółem w Gminie	1247	1131	1148	1147	1121	1094	x	x	x	x	x	x	x	x

Tabela 12 Demografia dzieci w gminie Lewin Brzeski – obwód Łosiów.

Urodzone w	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Łosiów	18	17	6	18	15	16	14	16	21	17	19	16	12	14	12
Strzelniki	7	4	0	5	3	2	4	5	4	5	4	3	5	3	3
Buszyce	4	2	3	1	4	1	3	1	3	3	3	3	4	4	3
Leśniczówka	1	2	1	0	1	4	0	1	1	0	1	1	1	1	4
Różyna	3	1	3	3	4	2	3	1	6	5	2	3	3	5	4
Jasiona	2	0	1	2	0	1	1	3	5	2	1	1	0	1	1
Razem	35	26	14	29	27	26	25	27	40	32	30	27	25	28	27
Dojeżdżające	17	9	8	11	12	10	11	11	19	15	11	11	13	14	15

Tabela 13 Demografia dzieci w gminie Lewin Brzeski – obwód Skorogoszcz.

Urodzone w	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Skorogoszcz	10	13	19	10	12	6	7	15	12	6	12	8	6	13	11
Chróścina	0	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	2	0	1
Wronów	2	1	2	3	1	2	1	3	0	1	2	0	0	0	1
Mikolin	3	4	7	6	2	3	3	5	3	6	2	6	3	2	1
Golczowice	1	2	4	2	1	4	5	0	1	1	1	0	3	0	3
Borkowice	3	1	4	3	4	3	4	0	2	1	1	2	4	3	3
Błazejowice	1	2	1	2	1	2	1	1	2	0	3	2	2	2	0
Niwa	1	0	1	2	0	1	1	2	3	1	3	0	1	1	0
Razem	21	24	38	28	22	21	22	26	24	16	24	18	21	21	20
Dojeżdżające	11	11	19	18	10	15	15	11	12	10	12	10	15	8	9

Tabela 14 Demografia dzieci w gminie Lewin Brzeski – obwód Lewin Brzeski.

Urodzone w	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Lewin Brzeski	74	58	60	58	67	61	48	61	68	66	61	66	48	44	69
Kantorowice	3	2	5	3	6	5	8	6	7	4	9	2	3	5	2
Ptakowice	2	2	4	3	1	6	0	3	2	6	0	1	4	2	3
Nowa Wieś Mała	3	2	1	1	2	1	1	3	1	6	4	4	6	3	6
Stroszowice	5	0	1	2	3	2	3	2	4	1	0	1	1	3	2
Sarny Małe	2	4	3	5	5	2	1	2	4	3	0	0	1	0	1
Oldrzychowice	5	0	1	4	1	1	5	3	6	4	2	6	2	2	7
Przecza	8	5	3	8	3	3	3	5	10	6	11	4	5	3	7
Raski	1	2	0	1	1	1	2	0	2	1	1	0	0	0	1
Razem	103	75	78	85	89	82	71	85	104	97	88	84	70	62	98
Dojeżdżające	29	17	18	27	22	21	23	24	36	31	27	18	22	18	29

4.2.4. Świetlica Terapeutyczna.

Funkcjonowanie rozpoczęła od 1 września 1998r. Budynek, w którym się mieści powstał dzięki pomocy szwedzkiej ofiarowanej Gminie po powodzi w 1997roku. Jest to specjalistyczna placówka wsparcia dziennego działająca na podstawie przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej. Jej cele statutowe to:

1. Współpraca z przedszkolami i szkołami w zakresie udzielania pomocy dzieciom i młodzieży z zaburzeniami zachowania, potrzebującymi specjalistycznej opieki wychowawczej, niedostosowanym społecznie oraz pochodzących z rodzin problemowych, prowadzenie zajęć specjalistycznych dla tych dzieci.
2. Udzielanie pomocy dzieciom z wadami wymowy.
3. Zapewnienie opieki wychowawczej dzieciom po zajęciach szkolnych.
4. Udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej z terenu gminy – integracja.
5. Współpraca z rodzicami dzieci objętych opieką, ze szkołami oraz innymi placówkami oświatowymi, z poradniami oraz instytucjami działającymi na rzecz dzieci.

Świetlica terapeutyczna swoją ofertę kieruje do dzieci w wieku przedszkolnym, szkolnym i gimnazjalnym, organizuje zajęcia socjoterapeutyczne i profilaktyczne, logopedyczne, pedagogiczne, świetlicowe i koła zainteresowań, zajęcia popołudniowe dla dzieci pochodzących z rodzin problemowych połączone z podwieczorkiem, poradnictwo dla rodziców i nauczycieli, zajęcia integracyjne oraz wolontariat młodzieży. W Świetlicy pracują 4 osoby z wykształceniem pedagogicznym, w tym: dyrektor realizujący zajęcia specjalistyczne z dziećmi, wychowawca, logopeda i psycholog oraz 2 pracowników administracyjnych, którzy posiadają również przygotowanie pedagogiczne uprawniające do sprawowania opieki nad dziećmi. Świetlica finansowana jest ze środków Gminy Lewin Brzeski, w tym częściowo ze środków Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Placówka jest również organizatorem wypoczynku zimowego i letniego dla uczniów szkół z terenu gminy.

Ponadto w latach 2011 – 15 Świetlica Terapeutyczna realizowała projekt Ministra Pracy i Polityki Społecznej „Świetlica – Dzieci – Praca” na rzecz wsparcia dzieci i rodziny w gminie uzyskując 5 krotne dofinansowanie w wysokości 40 tys. zł rocznie (razem - 200 tys. zł).

Świetlica obejmuje opieką 160 – 180 wychowanków.

4.3. Służba zdrowia.

Podstawową opiekę zdrowotną mieszkańcom gminy zapewniają niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, które podpisały kontrakty z Narodowym Funduszem Zdrowia:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej - „Vita” w Lewinie Brzeskim,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Praktyka Lekarska s. c. w Lewinie Brzeskim,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Praktyka Grupowa Lekarzy POZ „Nomag – Med.” w Łosiowie, który funkcjonuje w Łosiowie i Skorogoszczy.

Zakłady opieki zdrowotnej w Lewinie Brzeskim obsługują około 8.000 mieszkańców, a „Nomag – Med.” około 5.000 mieszkańców skupionych wokół Łosiowa i Skorogoszczy. Zakłady świadczą pełny

zakres usług podstawowej opieki zdrowotnej tj. diagnozowanie i leczenie pacjentów, sprawują opiekę nad noworodkiem wykonując patronaż pielęgniarstwa i lekarskie w domu pacjenta, wykonują szczepienia ochronne. Zakłady opieki zdrowotnej w Skorogoszczy i w Łosiuwie prowadzą profilaktykę oraz zajmują się koordynowaniem higieny szkolnej. W Lewinie Brzeskim sprawami higieny szkolnej zajmuje się pielęgniarka szkolna. Na terenie gminy funkcjonują także gabinety stomatologiczne, trzy w Lewinie Brzeskim i jeden w Łosiuwie.

Uzupełnieniem dla publicznej służby zdrowia jest powstała w 1998 roku Stacja Opieki „Caritas” w Skorogoszczy. Wyposażenie i sprzęt zapewniła „Caritas” Diecezji Opolskiej, Gmina zaadaptowała pomieszczenia udostępnione przez Proboszcza Parafii w Skorogoszczy oraz zapewnia bieżące utrzymanie działalności Stacji. W Stacji zatrudnione są trzy pielęgniarki dysponujące samochodami i podstawowym sprzętem medycznym - rehabilitacyjnym. Pielęgniarki współpracują z lekarzami, świadcząc usługi pielęgniarstwa i pielęgnacyjne dla osób starszych, niepełnosprawnych, chorych wymagających opieki paliatywnej głównie w miejscu zamieszkania. Stacja corocznie uczestniczy w konkursie ofert ogłaszanych przez gminę w ramach programu współpracy z organizacjami pozarządowymi uzyskując na swoją działalność środki finansowe, część świadczeń wykonywanych przez Stację Opieki „Caritas” finansuje Narodowy Fundusz Zdrowia.

Podstawowa opieka zdrowotna uzupełniona jest profilaktyką antyalkoholową. W pomieszczeniu Miejsko-Gminnego Domu Kultury w Lewinie Brzeskim czynny jest Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin. Ambulatoryjne, specjalistyczne świadczenia medyczne w zakresie chirurgii ogólnej, ortopedii, okulistyki, dermatologii, psychiatrii, chorób płuc i alergologii itp. zabezpieczone są w przychodniach specjalistycznych w Brzegu i Opolu oraz w szpitalach Brzegu i Opolu.

Na terenie gminy funkcjonuje sześć aptek zabezpieczających dostęp do leków i preparatów medycznych: cztery w Lewinie Brzeskim, po jednej w Skorogoszczy i Łosiuwie.

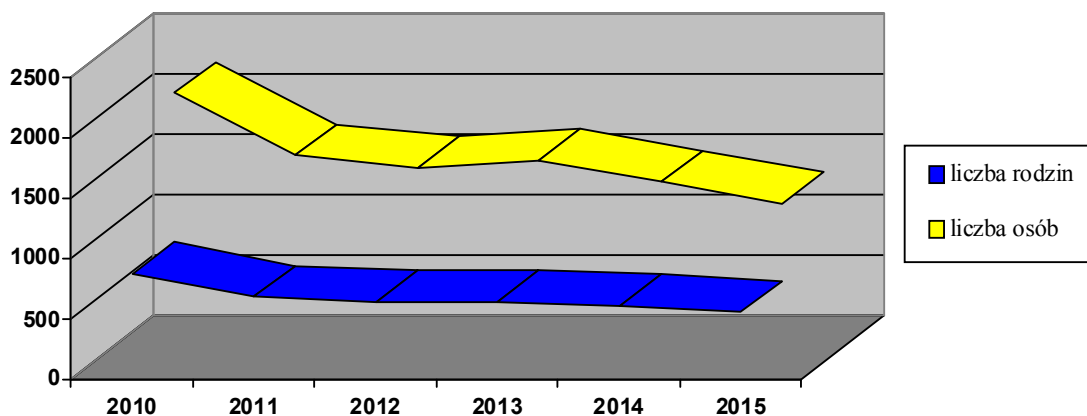
4.4. Pomoc społeczna.

Pomoc społeczna ma na celu pomoc osobom i rodzinom w przezwyciężeniu trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie same pokonać.

Tab. 15 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2010 - 2015

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2010	873	2105
2011	677	1589
2012	640	1488
2013	643	1550
2014	605	1370
2015	554	1194

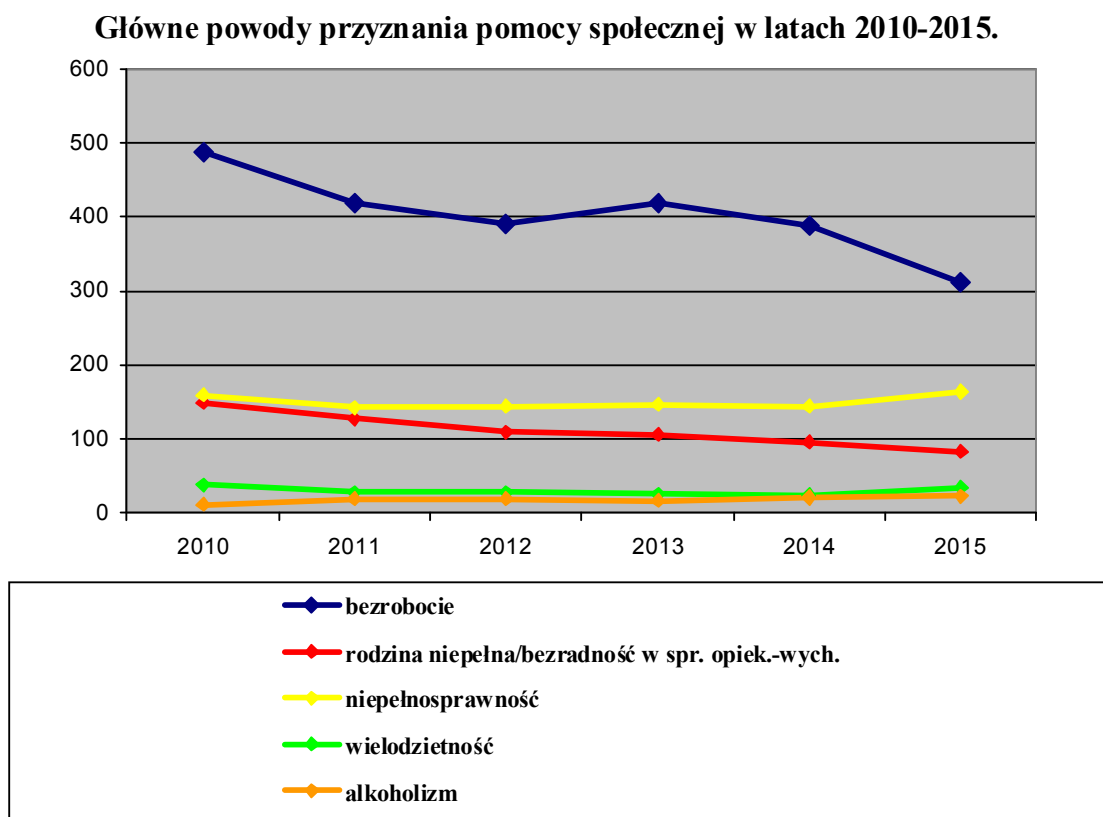
Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2010-2015.



Tab. 16 Powody przyznania pomocy

Rok	Bezrobocie	Wielodzietność	Rodzina niepełna/bezradność w spr. opiek.-wych.	Alkoholi zm	Niepełnosprawność
2010	487	38	149	12	160
2011	420	28	127	19	143
2012	391	28	110	19	144
2013	420	26	106	17	146
2014	389	24	96	21	144
2015	311	34	83	23	164

Wykres 7



Powyższy wykres przedstawia liczbę osób, które w latach 2010 – 2015 otrzymały pomoc z opieki społecznej. Wynika z niego, że systematycznie maleje liczba przyznawanych zasiłków wynikających z bezrobocia i rodzin niepełnych. Ośrodek Pomocy Społecznej stosuje różne formy pomocy, zarówno w ramach zadań zleconych jak i własnych.

Tab. 17 Zadania własne Gminy Lewin Brzeski – liczba rodzin korzystających z pomocy w latach 2010-2015.

Formy pomocy	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Zasiłki stałe	102	103	92	97	97	108
Zasiłki okresowe	344	305	298	343	302	263
Zasiłki celowe	341	201	229	259	258	229
Sprawienie pogrzebu	0	2	2	2	2	3
Zdarzenie losowe	31	12	0	1	2	2
Usługi opiekuńcze	59	59	66	58	62	63
Posiłki :						
Liczba dzieci:	526	353	317	337	274	229
Liczba dorosłych:	112	105	122	106	106	106

Tab. 18 Zadania zlecone Gminy – liczba rodzin korzystających z pomocy w latach 2010-2015.

Rodzaj świadczenia		2010	2011	2012	2013	2014	2015
Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami	1	767	733	693	642	579	533
	2	28350	20141	173375	15454	14325	12612
	3	2.139.156	1.850.324	1.631.036	1.542.809	1.439.863	1.306.352
Korzystanie z	1	X	X	X	X	X	X

urlopu wychowawczego	2	422	375	284	159	126	165
	3	164.007	146.438	110.977	58.988	48.630	61.508
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	1	X	X	X	X	X	X
	2	4143	120	101	80	111	93
	3	143.000	120.000	101.000	80.000	111.000	93.000
Świadczenie opiekuńcze	1	X	X	X	X	X	X
	2	3974	4315	4632	4967	4426	4267
	3	877.439	976.718	1.065.279	1.100.634	1.117.150	1.417.481
Fundusz alimentacyjny	1	135	136	142	126	110	95
	2	2538	2417	2427	2368	2271	2089
	3	852.006	886.665	936.245	993.000	984.883	930.006

1. Liczba rodzin pobierających świadczenie.
2. Liczba wypłaconych świadczeń.
3. Kwoty wypłaconych świadczeń.

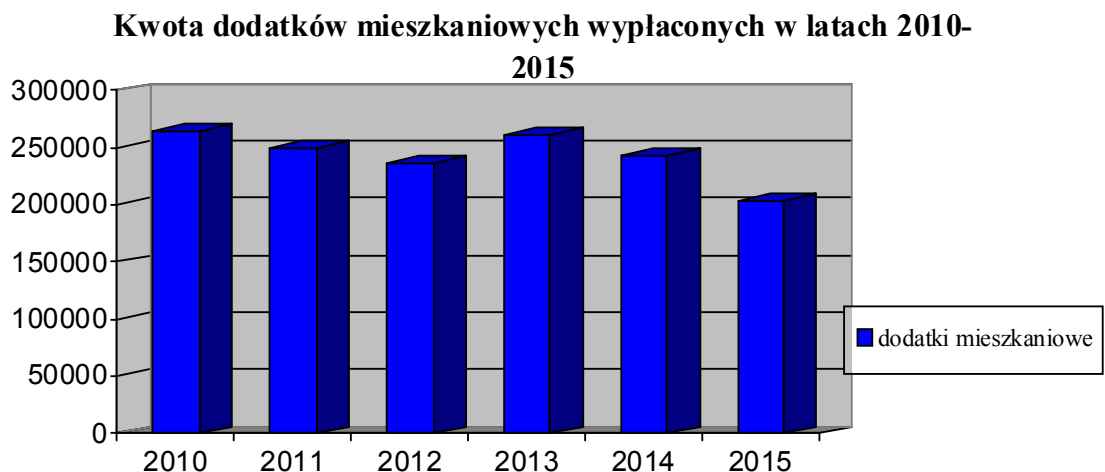
Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy w Brzegu, Sądem Rejonowym w Brzegu, Komisarzatem Policji w Lewinie Brzeskim, szkołami, przedszkolami oraz samorządem mieszkańców i sołectwami. Ponadto współpracuje z organizacjami pozarządowymi i kościelnymi m.in. takimi jak: Polski Czerwony Krzyż, „Caritas” Diecezji Opolskiej, „Caritas” Diecezji Wrocławskiej, Stowarzyszeniem Przyjaciół i Osób Niepełnosprawnych „Pomóżmy Im” w Lewinie Brzeskim.

Tab. 19 Wydatki związane z wykonywaniem zadań własnych i zleconych w latach 2010-2015.

Rodzaj zadania	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Zadania własne	1.683.142	1.482.373	1.463.791	1.691.298	1.584.953	1.477.094
Zadania zlecone	4.439.761	4.226.831	4.081.304	4.037.237	3.944.491	4.012.552

Powyższa tabela ilustruje spadek wydatków OPS z zadań własnych, natomiast wzrost wydatków z zadań zleconych.

W ramach pomocy społecznej wypłacane są dodatki mieszkaniowe.
Wykres 8.



Tab. 20 Kwoty dodatków mieszkaniowych wypłaconych przez Urząd Miejski w Lewinie Brzeskim w latach 2010 – 2015r.

Lp.	rok	Liczba rodzin pobierających świadczenie (szt.)	Liczba wypłaconych dodatków (szt.)	Kwota wypłaconych dodatków (zł)
1.	2010	206	1730	264.153
2.	2011	183	1566	249.686
3.	2012	152	1357	236.767
4.	2013	157	1420	261.806
5.	2014	215	1448	242.965
6.	2015	124	1440	204.205

III. Gospodarka

1. Zasobność gminy. Budżet Gminy Lewin Brzeski w latach 2010 – 2015. Dochody gminy przedstawiają poniższe tabele oraz wykresy.

Wykres 9

Dochody gminy w latach 2010 - 2015 z uwzględnieniem dochodów własnych, dotacji oraz subwencji.

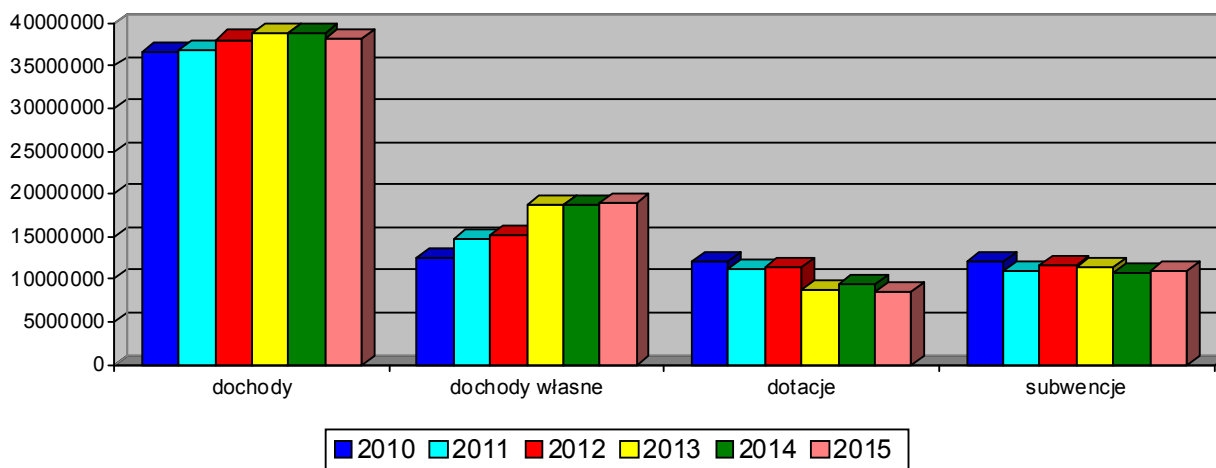


Tabela 21. Dochody budżetu gminy z uwzględnieniem dochodów własnych, dotacji, subwencji.

Rok	Dochody ogółem	Dochody własne	Dotacje	Subwencje
2010	36.547.479	12.446.077 (34%)	12.113.341 (33%)	11.988.061 (33%)
2011	36.856.201	14.762.019 (40%)	11.210.170 (30%)	10.884.012 (30%)
2012	38.091.140	15.073.491 (40%)	11.474.037 (30%)	11.543.612 (30%)
2013	38.896.733	18.634.428 (48%)	8.779.083 (23%)	11.483.222 (29%)
2014	38.935.928	18.729.911 (48%)	9.429.123 (24%)	10.776.894 (28%)

2015	38.260.639	18.958.143 (50%)	8.427.467 (22%)	10.875.029 (28%)
------	------------	------------------	-----------------	------------------

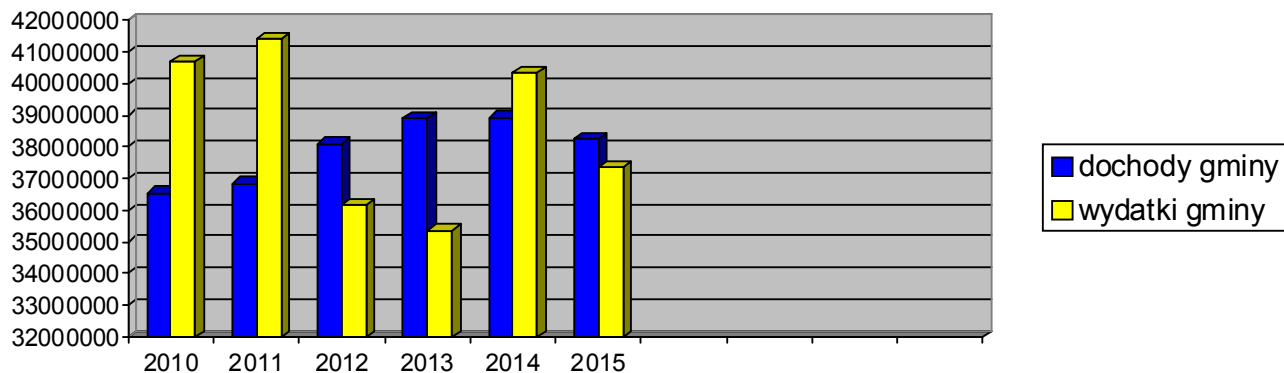
Wydatki gminy przedstawiają poniższe tabele oraz diagramy.

Tabela 22. Wydatki i dochody gminy Lewin Brzeski w latach 2010 – 2015.

Rok	Dochody gminy	Wydatki gminy	Zobowiązania Gminy Lewin Brzeski z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek
2010	36.547.479	40.718.238	8.057.679,96
2011	36.856.201	41.402.843	12.320.375,65
2012	38.091.140	36.143.903	10.872.702,76
2013	38.896.733	35.364.535	8.613.859,18
2014	38.935.928	40.332.684	9.857.156,17
2015	38.260.639	37.361.782	8.037.861,61

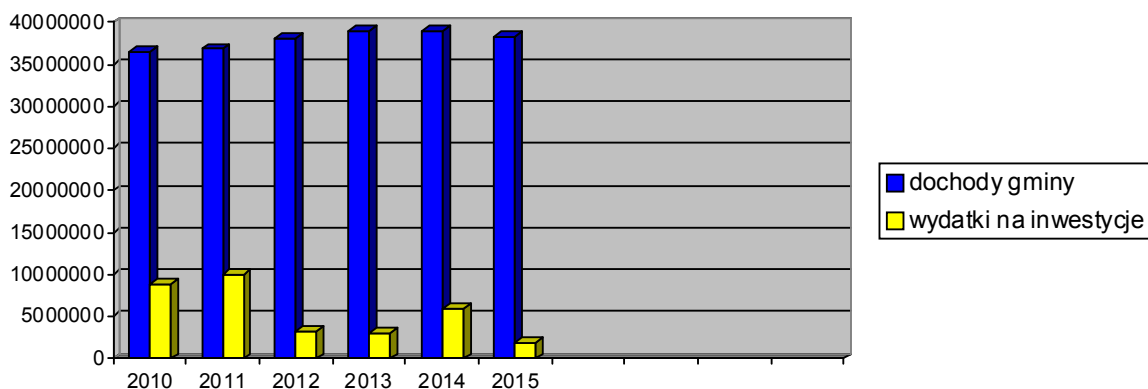
Wykres 10

Porównanie dochodów i wydatków gminy na przestrzeni lat 2010-2015



Wykres 11

**Dochody gminy oraz wydatki poniesione na inwestycje
w latach 2010 - 2015**



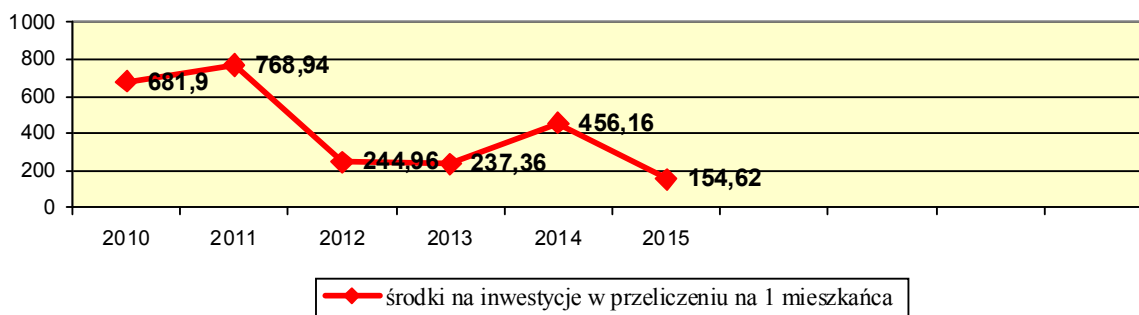
Tab. 23 Porównanie wydatków inwestycyjnych gminy na tle dochodów i wydatków w latach 2010 – 2015.

Rok	Dochody gminy	Wydatki gminy	Wydatki na inwestycje	W % w dochodach	W % w wydatkach
2010	36.547.479	31.866.461	8.851.777	24,22	27,78
2011	36.856.201	31.421.195	9.981.648	27,08	31,77
2012	38.091.140	32.964.078	3.179.825	8,35	9,65
2013	38.896.733	32.283.419	3.081.116	7,92	9,54
2014	38.935.928	34.411.272	5.921.412	15,21	17,21
2015	38.260.639	35.354.663	2.007.119	5,25	5,68

Dochody własne gminy pochodzą z podatków lokalnych oraz udziału w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa.

Wysokość środków inwestycyjnych przypadających na 1 mieszkańca przedstawia wykres 12.

Środki przeznaczone na inwestycje w gminie Lewin Brzeski w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2010 - 2015.



2. Rolnictwo.

Lewin Brzeski jest gminą o charakterze rolniczo - usługowym. Obszar gminy jest równinny, miejscami lekko falisty. Charakteryzuje się dobrymi warunkami fizjograficznymi do rozwoju rolnictwa. Strukturę gruntów przedstawia poniższa tabela.

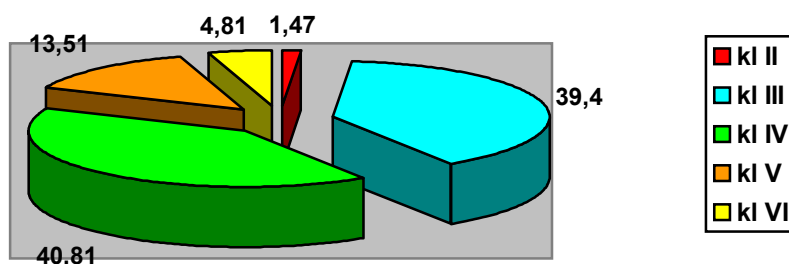
Tab. 24 Struktura użytkowania gruntów.

Użytki rolne	Pow. w ha	% pow. ogółem	Grunty orne		Sady		Łąki		Pastwiska	
			Pow. (ha)	%	Pow. (ha)	%	Pow.(ha)	%	Pow.(ha)	%
	12.078	75,66	10.973	90,85	39,0	0,32	862,0	7,14	204	1,69
Lasy i grunty leśne	1.768	11,08	-----							
Inne użytki	2.117	13,26	Skład: tereny rolne zabudowane, tereny mieszkaniowe, tereny przemysłowe, inne tereny zabudowane, grunty pod stawami i rowami, inne							

% - odnosi się do udziału procentowego powierzchni całej gminy.

Gmina Lewin Brzeski posiada dobrą strukturę agrarną (dotyczy to szczególnie zachodniej części gminy). Przedstawia to poniższy wykres.

Klasy bonitacyjne gruntów w gminie Lewin Brzeski (w procentach)



Rolnictwo na terenie gminy Lewin Brzeski oparte jest na gospodarstwach po PGR-ach, które przejęte zostały przez Agencję Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa (zagospodarowane w formie dzierżaw wieloletnich), gospodarstwach indywidualnych i gruntach RSP.

Na bazie likwidowanych PGR-ów na terenie Gminy Lewin Brzeski powstały:

4. Gospodarstwo Rolne w Ptakowicach, Eryk Scholz,
5. Gospodarstwo Rolne AGRO-FARM Spółka z o.o. we Wronowie,
6. Gospodarstwo Rolne w Lewinie Brzeskim,
7. Gospodarstwo Rolne „LESROL” w Leśniczówce,
8. Gospodarstwo Rolne w Mikolinie,
9. Gospodarstwo Rolne w Przeczy,
10. Gospodarstwo Rolne „AGROPOL” Spółka jawna w Łosiwie,
11. Gospodarstwo Rolne „AGROGAL” Spółka z o.o. w Błazejowicach.

Tab. 25 Struktura gospodarstw indywidualnych w gminie Lewin Brzeski.

Ogółem		1-1,99		2-4,99		5-9,99		10-19,99		20-49,99		50 i więcej	
Liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
768	100	239	31,1	220	28,7	153	19,9	84	10,9	49	6,4	23	3,0
1 – 9,99ha								pow. 10 ha					
Liczba				% wszystkich				Liczba		% wszystkich			
612				79,7				156		20,3			

Produkcja roślinna w gospodarce indywidualnej cechuje się wysoką intensywnością - wskaźnik intensywności produkcji roślinnej wynosi 154. Oznacza to, że w produkcji roślinnej gminę charakteryzuje różnorodność upraw. Wielkość tego wskaźnika jest pochodną stosunkowo wysokiej klasy gleb na naszym terenie, dobrej organizacji gospodarstw indywidualnych, korzystnej ekonomicznie liczby osób zatrudnionych w tych gospodarstwach.

W Gminie Lewin Brzeski dominują grunty przeznaczone pod uprawę pszenicy.

Zestawienie gleb bardzo lekkich, lekkich, średnich i ciężkich przedstawia się następująco:

- bardzo lekkie - 6,4%

- lekkie - 18,5%
- średnie - 43,7%
- ciężkie - 31,4%

Dominują gleby średnie, ciężkie - gliniaste.

Tab. 26 Powierzchnie zasiewów i średnie plony w gospodarce indywidualnej w 2015 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	POWIERZCHNIA ZASIEWÓW [ha]	PLON [q/1 ha]
12. pszenica ozima	400	30,0
13. pszenica jara	3000	38,0
14. żyto	220	35,0
15. jęczmień ozimy	50	35,0
16. jęczmień jary	400	30,0
17. pszenżyto ozime	200	35,0
18. owies	50	30,0
19. mieszanki zbożowe ozime	100	30,0
20. mieszanki zbożowe jare		
21. ziemniaki	100	30,0
22. buraki cukrowe	220	180,0
23. rzepak	200	250,0
24. kukurydza	600	20,0
	1200	30,0

Największą hodowlę prowadzą osoby prawne w Przeczy i Ptakowicach.

Stan bydła: krowy mleczne - 300 szt., jałówki - 150, cielęta - 110, bydło mięsne - 750.

Trzoda chlewna: 500 prosiąt, 300 macior, 1400 tuczników, 800 warchlaków.

W niewielkim zakresie rolnicy indywidualni ok. 500 szt. trzody chlewnej.

Na terenie gminy działa Opolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Łosiowie, który wspiera rozwój rolnictwa na terenie województwa opolskiego oraz Powiatowe Biuro Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Lewinie Brzeskim. Aż 17 sołectw w gminie bierze udział w programie „Odnowa wsi w województwie opolskim”. Każde z sołectw posiada uchwalony przez Radę Miejską Plan Odnowy Miejscowości.

3. Przemysł, handel, usługi.

Strukturę podmiotów gospodarczych w gminie Lewin Brzeski w latach 2010 - 2015r. oraz ich wielkość przedstawiają poniższe tabele.

Tab. 27 Struktura podmiotów gospodarczych w latach 2010 - 2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Klasyfikacja wg rodzaju działalności (PKD 2007)						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	48	48	46	48	32	31
Przetwórstwo	91	91	92	98	101	100

przemysłowe						
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	1	1	1	1	1
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4	4	5	5	4	4
Budownictwo	313	299	296	300	299	288
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	273	259	259	255	257	239
Transport i gospodarka magazynowa	71	65	65	72	73	70
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	26	28	23	26	28	26
Informacja i komunikacja	13	13	13	14	15	20
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	53	47	48	53	51	50
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	170	173	177	179	182	184
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	69	69	71	78	88	82
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	23	22	22	24	24	27
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	9	9	9	9	9	9

Edukacja	23	22	25	25	24	24
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	31	33	35	37	39	38
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	13	11	12	14	15	13
Pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	69	61	62	63	65	62
Razem	1300	1255	1261	1301	1307	1268

Tab. 28 Podmioty wg klas wielkości w latach 2010 - 2014

		2010	2011	2012	2013	2014
Podmioty wg klas wielkości	0 - 9	1260	1216	1220	1256	1261
	10 - 49	36	35	39	42	43
	50 - 249	4	4	2	3	3
	250 - 999	0	0	0	0	0
Razem		1300	1255	1261	1301	1307

Dominującą działalność produkcyjną w gminie stanowi eksploatacja kruszyw mineralnych, instalacje elektryczne, konstrukcje schodowe.

Większe zakłady na terenie miasta i gminy:

1. Górażdże Heidelberg Cement Group - Kopalnia Surowców Mineralnych Stroszowice – odkrywkowe wydobycie kruszyw budowlanych;
2. SEGA Stanisław Gabruk Sp. k. – produkcja urządzeń rozdzielczych i sterowniczych niskiego napięcia;
3. MERA S.A. – konstrukcje schodowe;
4. GABAG Sp. z o.o. sp.k. – produkcja opakowań foliowych;
5. PPH Chemia – Bomar E. Marciniak – produkcja płynów eksploatacyjnych do samochodów i produkcja pojemników do przechowywania kwasów;

6. Sarah I JD Trade sp. z o. o. - odkrywkowy zakład górniczy – kopalnia kruszyw;
7. Mawo Cores Sp. z o.o. Tuleje Papierowe – produkcja tulei papierowych
8. IEM Sp. z o.o. – instalacje elektryczne, przewierty

W działalności usługowej dominuje handel, usługi budowlane, instalacyjne, metalowe, transportowe, komunalne, motoryzacyjne i kamieniarskie.

4. Infrastruktura techniczna.

4.1. Oczyszczalnie ścieków.

W Lewinie Brzeskim działa oddana do użytku w grudniu 2005 roku oczyszczalnia BIOCOS o przepustowości 1500m³/d. Oczyszczalnia spełnia wszystkie wymogi ochrony środowiska i posiada zezwolenie na unieszkodliwianie płynnych odpadów komunalnych.

Podłączone do niej są miejscowości: Lewin Brzeski, Skorogoszcz, Kantorowice, Nowa Wieś Mała. W konsekwencji realizacji planowanych inwestycji do oczyszczalni w Lewinie Brzeskim włączone zostaną nie skanalizowane jeszcze ulice Mickiewicza, Romantyczna i Marzanny oraz nowe sieci kanalizacyjne z miejscowości Skorogoszcz, Chróścina i Przecza wraz z przysiółkiem Raski.

Ścieki z Łosiowa i Strzelnik, w ramach Aglomeracji Brzeg, tłoczone są do oczyszczalni ścieków w Brzegu.

Ścieki oczyszczone w oczyszczalni ścieków w Lewinie Brzeskim to:

- w roku 2010 - 303.887 m³
- w roku 2014 - 227.754 m³

4.2. Kanalizacja.

W Lewinie Brzeskim funkcjonuje kanalizacja sanitarna, której stan techniczny jest dobry, natomiast kanalizacja ogólnospławna wymaga remontu. Stan skanalizowania Gminy przedstawia się następująco:

- Lewin Brzeski 98%, Łosiów, Strzelniki, Kantorowice, Nowa Wieś Mała po 100%,
- Skorogoszcz 30%

Pozostałe miejscowości wymagają skanalizowania lub budowy oczyszczalni przydomowych.

4.3. Wodociągi.

Gmina jest w pełni zwodociągowana.

Miasto i gmina jest zaopatrywane w wodę z dwóch studni głębinowych zlokalizowanych w Lewinie Brzeskim. Obok studni znajdują zbiorniki do magazynowania i stacja uzdatniania wody.

Wielkość sprzedaży wody:

- w roku 2010r. 398.530 m³ z tego 339.471m³ na cele bytowe,
- w roku 2014r. 403.206 m³ z tego 330.912m³ na cele bytowe.

Gmina zaopatrywana jest w wodę do spożycia przez wodociąg, którego sieć ma długość 110 km i jest wykonana głównie z pcv. Gmina zasilana jest z ujęcia wody w Lewinie Brzeskim.

4.4. Infrastruktura przeciwpowodziowa.

W 2014 roku zrealizowane zostało zadanie pn. „Poprawa stanu ochrony przeciwpowodziowej Lewina Brzeskiego na rzece Nysie Kłodzkiej”. Inwestycja zrealizowana na południowym obrzeżu miasta Lewin

Brzeski. Prace rozpoczęto jesienią 2010 roku i objęły swoim zasięgiem koryto Nysy Kłodzkiej wraz z przyległymi terenami zalewowymi oraz tereny trasy kanału ulgi powodziowej. Dzięki inwestycji bezpieczna przepustowość powodziowa hydrowęzła Nysy Kłodzkiej w Lewinie Brzeskim zwiększyła się aż czterokrotnie - z 200 m³/s do 800 m³/s. Istniejący do tej pory uszkodzony skośny jaz stały został zlikwidowany, a Nysę Kłodzką poprowadzono na wybudowany "na sucho" nowy trzyprzęsłowy jaz kłapowy o świetle 3 x 17 m. Ta nowoczesna konstrukcja, która gwarantuje właściwe przepuszczenie wód powodziowych, została wyposażona w most technologiczny, przepławkę dla ryb oraz nadbudówki maszynowni i sterowni przystosowanej zarówno do pracy w cyklu automatycznym, jak i ręcznym.

Spora część prac objęła również koryto rzeki Nysy Kłodzkiej, które na długości 4,5 km zostało udroźnione - zamulenia piaskowe zostały usunięte, odpowiednio ukształtowane i zabezpieczone linie brzegowe, a światło mostu drogowego zostało poszerzone. Dzięki odpowiedniemu modelowaniu zwiększyła się również przepustowość międzywała rzeki, wzdłuż której - na długości 8,5 km - wybudowano lub zmodernizowano wały przeciwpowodziowe z drogami technologicznymi oraz ścieżkami pieszo-rowerowymi na ich koronach.

Dzięki tym elementom przepustowość rzeki na tym odcinku osiągnęła wartość 550 m³/s. Wały przeciwpowodziowe powstały także wzdłuż udroźnionego kanału ulgi o długości 2 km, dzięki któremu powodziowe zdolności przepustowe zwiększyły się o kolejne 250m³/s.

W ramach tego zadania przygotowano też przelew boczny części wlotowej dla wielkich wód, a na długości ok. 900 m przebudowano ul. Nysańską przecinającą wylot ulgi powodziowej.

4.5. Ciepłownictwo

Gmina nie posiada zorganizowanego systemu ciepłowniczego z wyjątkiem miasta Lewin Brzeski. Zabudowa wielorodzinna tj. spółdzielnie mieszkaniowe i wspólnoty zaopatrywane są w ciepło poprzez własne kotłownie. Na bieżąco wykonywane są przeglądy techniczne. Kotłownie pracują w systemie zdalnego monitorowania. Z sieci centralnego ogrzewania korzysta ok. 24% mieszkańców.

W ostatnim czasie dokonano wymiany paliwa z oleju na gaz oraz zamontowano urządzenia odzyskujące ciepło ze spalin. Głównym źródłem energii cieplnej pozostają nadal indywidualne kotłownie.

4.6. Energia elektryczna

Dwutorowa Linia elektroenergetyczna 400 kV

Zgodnie z dokumentami planistycznymi w granicach gminy budowana jest dwutorowa linia elektroenergetycznej 400 kV relacji Dobrzeń – Pasikowice/Wrocław. Sieć przebiega przez gminę na długości 14,8 km, nie będzie służyć bezpośrednio do zasilania indywidualnych odbiorców. Takie połączenia wykorzystywane są do przesyłania energii z elektrowni do regionów, które wymagają zasilania. Dopiero za pośrednictwem lokalnej sieci dystrybucyjnej prąd trafia do indywidualnych odbiorców, firm, szpitali, szkół, itp.

Linia elektroenergetyczna 110 kV

Przez teren gminy przebiegają tranzytowe linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia: 110kV Hermanowice - Gracze, 110kV Gracze - Groszowice, 110kV Hermanowice -Groszowice. Długość

linii 110kV przebiegającej przez gminę wynosi ok.12 km. Przesyłanie energii dokonywane jest ciągami liniowymi 15kV, w które włączonych jest przelotowo lub na odczepnie 76 stacji transformatorowych (w mieście 19 sztuk i 57 na wsiach). Linie 15kV wykonane są jako napowietrzne lub kablowe.

Na obszarze gminy nie występuje główny punkt zasilania. Odbiorcy energii elektrycznej zasilani są za pośrednictwem głównych punktów zasilania: GPZ Gracze, GPZ Pawłów, GPZ Siółkowice. W przypadku pojawienia się nowych inwestorów i co za tym idzie zwiększonym zapotrzebowaniem mocy, budowa GPZ-u oraz linii zasilającej 110kV na obszarze gminy jest w pełni uzasadniona. Linie 15kV występują jako napowietrzno - kablowe z przewagą linii kablowych w rejonach gęstej zabudowy o zróżnicowanych przekrojach przewodów. Przez teren gminy przebiegają również dwie napowietrzne 30kV zasilające podstację trakcyjną PKP w Przeczy.

Linie elektroenergetyczne średniego oraz niskiego napięcia.

Energia elektryczna na terenie miasta i gminy Lewin Brzeski jest dostarczana z trzech głównych punktów zasilania: GPZ Gracze, GPZ Pawłów i GPZ Siółkowice.

Na terenie miasta jest 6,820 km linii elektroenergetycznych 15 kV napowietrznych i 8,470 km linii kablowych. Na terenie gminy jest 96,377 km linii napowietrznych 15 kV i 4,828 km linii kablowych.

Wszystkie sieci elektroenergetyczne napowietrzne znajdujące się na terenie miasta i gminy Lewin Brzeski mają długość 173,949 km, z czego w mieście jest ich 22,399 km.

Natomiast długość sieci elektroenergetycznych kablowych znajdujących się na terenie miasta i gminy w Lewinie Brzeskim to 33,828 km, z czego na terenie miasta znajduje się 21,504 km.

Tab. 30 Linie elektroenergetyczne 0,4 kV.

Miejscowość	Linie napowietrzne [km]	Linie kablowe [km]
Miasto Lewin Brzeski	15,579	13,034
Błężejowice	0,644	-
Borkowice	2,322	0,041
Buszyce	2,097	0,044
Golczowice	4,001	-
Jasiona	0,718	-
Kantorowice	2,878	2,349
Leśniczówka	0,318	0,021
Łosiów	7,159	0,835
Nowa Wieś Mała	1,905	0,434
Mikolin	1,934	0,586
Niwa	0,764	0,033
Oldrzychowice	3,407	-
Piaski	0,334	-

Przecza	2,327	1,040
Ptakowice	1,936	-
Raski	1,025	-
Różyna	2,684	-
Sarny Małe	3,598	0,225
Skorogoszcz	9,751	1,793
Stroszowice	1,618	-
Strzelniki	2,397	-
Wronów	1,356	0,325
Razem:	70,752	20,76

Tab. 31 Stacje transformatorowe na terenie miasta i gminy Lewin Brzeski.

Miejscowość	Ilość
Miasto Lewin Brzeski	21
Błażejowice	3
Borkowice	4
Buszyce	1
Golczowice	3
Jasiona	1
Kantorowice	4
Leśniczówka	2
Łosiów	6
Nowa Wieś Mała	1
Mikolin	2
Niwa	1
Oldrzychowice	4
Piaski	1
Przecza	2
Ptakowice	3
Raski	2
Różyna	1
Sarny Małe	2
Skorogoszcz	9
Stroszowice	1
Strzelniki	2
Wronów	1
Razem:	77

Ciągi liniowe jakimi jest dostarczana energia elektryczna na obszar miasta i gminy:
GPZ Gracze – Sarny Małe – Stroszowice – Kantorowice – Lewin Brzeski
GPZ Gracze – Sarny Wielkie - RS Michałów – Ptakowice – Lewin Brzeski
GPZ Gracze – Sarny Wielkie – RS Michałów – Łosiów
GPZ Gracze – Borkowice- Przecza – Skorogoszcz
GPZ Siołkowice – Mikolin – Piaski – Skorogoszcz
GPZ Pawłów – Elektrownia Kopin (Zwanowice) – Łosiów – Lewin Brzeski
GPZ Pawłów – Elektrownia Kopin (Zwanowice) – Różyna – Wronów – Mikolin

4.6. Gazownictwo.

Przez gminę przebiega gazociąg wysokoprężny Zdieszowice – Wrocław na dł. 18,6km, do którego podłączone jest miasto Lewin Brzeski oraz osiedle mieszkaniowe w Łosiowie (OODR). Stacje redukcyjno pomiarowe znajdują się w Łosiowie i Lewinie Brzeskim. Po obu stronach przebiegającego przez gminę gazociągu znajduje się 11 wsi w tym 7 wsi w odległości 150 – 900 m od trasy gazociągu są to : Łosiów, Skorogoszcz, Chróścina, Buszyce, Strzelniki, Leśniczówka, Borkowice.

W gminie są dwa rodzaje sieci gazowej:

- a) średnie o dł. 1km – o ciśnieniu powyżej 0,4 MPA,
- b) niskie o dł. 11,4km – o ciśnieniu do 0,4 MPA.

Stan sieci jest dobry. Na terenie gminy Lewin Brzeski występuje ponadto sieć gazowa dystrybucyjna średniego i niskiego ciśnienia, która zaopatruje w gaz ziemny wysokometanowy odbiorców w miejscowości Lewin Brzeski i w Łosiowie mieszkańców osiedla przy ul. Jana Barona. Miasto Lewin Brzeski zasilane jest ze stacji redukcyjno-pomiarowej I i II stopnia zlokalizowanej w północno – zachodniej części miasta. Wieś Łosiów zasilana jest ze stacji redukcyjno – pomiarowej I i II stopnia zlokalizowanej na obrzeżach wsi od strony miasta Brzeg.

Obie stacje są własnością OGP Gaz System podobnie jak gazociągi wysokoprężne doprowadzające do nich gaz. Obecnie sporządzany jest projekt budowy gazociągu Zdieszowice - Wrocław o długości około 130 km i średnicy 1000 mm. Gazociąg będzie przebiegał przez województwa dolnośląskie i opolskie.

Składowisko odpadów – podstawowe dane

Na terenie gminy Lewin Brzeski istnieją dwa nieeksploatowane, zamknięte składowiska odpadów:

1. Składowisko odpadów inne niż niebezpieczne i obojętne w Lewinie Brzeskim – składowisko jest zrehabilitowane (rekultywacja została zakończona 31.12.2005r.), objęte stałym monitoringiem.
2. Składowisko odpadów inne niż niebezpieczne i obojętne we Wronowie – składowisko w części dotyczącej I kwatery zrehabilitowane w 2008r., natomiast w części dotyczącej II kwatery w trakcie rekultywacji (rekultywacja przewidziana do 30.04.2017r.), składowisko objęte jest stałym monitoringiem.

4.7 Cmentarze.

W Lewin Brzeskim istnieje cmentarz parafialny i komunalny.

Cmentarze w Łosiowie, Strzelnikach, Buszycach, Różynie, Skorogoszczy, Golczowicach, Przeczy są cmentarzami parafialnymi. Cmentarz w Oldrzychowicach jest cmentarzem gminnym.

Cmentarze w Nowej Wsi Małej, Stroszowicach, Sarnach Małych i we Wronowie są zamknięte.

4.8 Telekomunikacja

Na terenie miasta Lewin Brzeski znajdują się obiekty infrastruktury technicznej wyposażone w nowoczesne cyfrowe urządzenia telekomunikacyjne. Istniejąca sieć telefoniczna jest sprawna technicznie, podlega stałej konserwacji i modernizacji. W Lewinie Brzeskim jest stały dostęp do Internetu. Telekomunikacja na terenie miasta i gminy planuje budowę światłowodowych linii doziemnych oraz doziemnej miedzianej sieci rozdzielczej. Plany przewidują budowę urządzeń telekomunikacyjnych wzdłuż istniejących lub planowanych dróg, chodników i ulic.

Na terenie gminy funkcjonuje napowietrzna sieć Internetu oparta na przewodach światłowodowych.

4.9 Układ komunikacyjny. Kolej.

Przez teren miasta i gminy Lewin Brzeski przebiega na długość 17,540 km magistrala kolejowa Katowice – Wrocław, dostosowana do prędkości 160 km/h. Jest to jedna z bardziej obciążonych linii w kraju. Na dobę przejeżdżają 34 regionalne pociągi osobowe, 38 międzywojewódzkich pospiesznych pociągów pasażerskich, 4 pociągi pasażerskie ekspresowe krajowe, 2 pociągi pasażerskie międzynarodowe, 36 pociągów towarowych.

W Lewinie Brzeskim jest stacja kolejowa, a w Łosiowie i Przeczy przystanki PKP, które stały się gminnymi centrami przesiadkowymi.

Drogi.

Układ komunikacyjny gminy tworzą:

- autostrada A 4;
- droga krajowa Nr 94;
- drogi wojewódzkie Nr 460, 459, 458;
- drogi powiatowe:
 - Nr 1508 O - Lewin Brzeski – Niemodlin
 - Nr 2151 O - ul. Moniuszki, Lewin Brzeski
 - Nr 2152 O - ul. Powstańców Śląskich (na odcinku: ul. Kościuszki – ul. Sikorskiego), Lewin Brzeski
 - Nr 2153 O - ul. Świerczewskiego, Lewin Brzeski
 - Nr 2154 O - ul. Aleja Wojska Polskiego (na odcinku: Rynek – ul. Mickiewicza), Lewin Brzeski
 - Nr 1159 O relacji Mikolin - Golczowice
 - Nr 1160 O przez wieś Golczowice
 - Nr 1161 O Wronów – DK 94
 - Nr 1162 O Różyna – Lewin Brzeski
 - Nr 1165 O Prędocin – Strzelniki
 - Nr 1166 O Zwanowice – Strzelniki
 - Nr 1182 O Nowa Wieś Mała – Jasiona – Łosiów
 - Nr 1184 O Stroszowice – Sarny Małe – Gracze – Góra – Rogi
 - Nr 1185 O Skorogoszcz – Oldrzychowice
 - Nr 1186 O Borkowice – Przecza
 - Nr 1508 O Niemodlin – Lewin Brzeski
 - Nr 1719 O Ciepiewice – Przecza
- drogi gminne – w liczbie 27 wykaz podany w załączniku nr 5.

Autostrada A-4 biegnie wzdłuż południowej granicy gminy. Na naszym terenie brak jest zjazdu z autostrady. Najbliższe to Opole Zachód oraz Brzeg w odległości ok. 15 km od granic gminy.

Droga krajowa Nr 94 przebiega przez miejscowości: Strzelniki, Łosiów, Leśniczówkę, Buszyce, Skorogoszcz, Borkowice na długości 27 km.

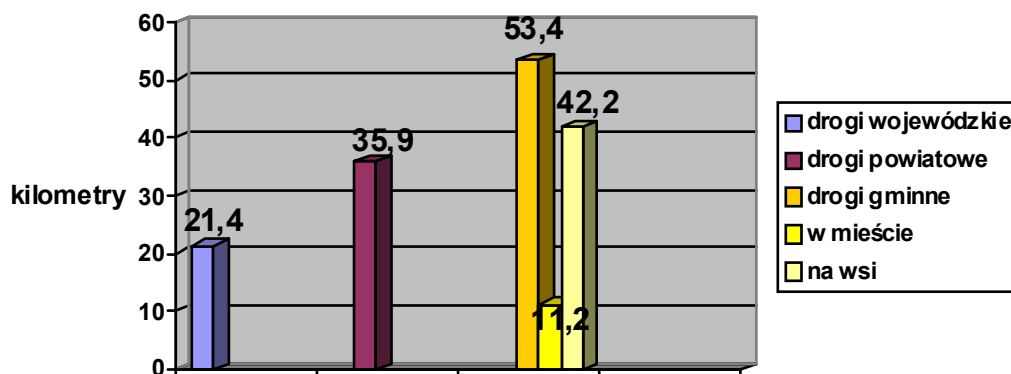
Na terenie gminy znajdują się:

- dwie przeprawy drogowe – mostowe przez rzekę Nysę Kłodzką – w Lewinie Brzeskim i Skorogoszczy,
- jedna przeprawa mostowa kolejowa przez Nysę Kłodzką – w Lewinie Brzeskim,
- jedna przeprawa drogowo - mostowa przez rzekę Odrę w Mikolinie. Ta ostatnia jest jedyną przeprawą mostową pomiędzy Brzegiem a Opolem.

Osobowy transport drogowy obsługuje PKS Opole i Brzeg. Samochody prywatne uzupełniają transport publiczny. Wg stanu na 15 maja 2016 w gminie zarejestrowanych było 8083 samochody. Tylko w 2015 roku zarejestrowanych zostało 1114 szt. Ilość samochodów wymusza konieczność budowy parkingów przy dworcu PKP i przystankach PKS.

Wykres 25. Rodzaje dróg w gminie.

Rodzaj i długość dróg w gminie Lewin Brzeski



III. Infrastruktura instytucjonalna.

1. Parafie i kościoły

Na terenie gminy istnieją trzy parafie katolickie: Lewin Brzeski i Łosiów – należące do diecezji wrocławskiej oraz Skorogoszcz – należąca do diecezji opolskiej. Lewin Brzeski posiada kościół parafialny w Lewinie Brzeskim i kościoły filialne w Buszycach, Oldrzychowicach i Sarnach Małych. Łosiów posiada kościół w Łosiowie i kościoły filialne w Strzelnikach i Różynie. Kościoły w Łosiowie i Strzelnikach znajdują się na turystycznym szlaku „Polichromii Brzeskich”. Skorogoszcz posiada kościół w Skorogoszczy i kościoły filialne w Golczowicach i Przeczy.

Do pieszych wędrówek po gminie zachęca Szlak św. Jakuba, tzw. Droga Nyska, która jest dojściowym szlakiem do Drogi św. Jakuba Via Regia. Jest to trasa prowadząca z Głuchołaz przez nysę, Pakosławice, Kopice i Lewin brzeski do Skorogoszczy, gdzie łączy się z Via Regia biegnącą z Góry Świętej Anny przez Opole, Mikolin, Skorogoszcz do Brzegu. W Lewinie Brzeskim znajduje się poprotestancki kościół świętych Piotra i Pawła.

Ponadto w Lewinie Brzeskim istnieje dom modlitwy Świadków Jehowy. Obiekty sakralne wymagają stałej konserwacji i remontów. Najpilniejszy jest remont kościoła poewangelickiego w Lewinie Brzeskim. Parafie planują budowę przy kościołach obiektów z przeznaczeniem na spotkania młodzieżowe.

2. Banki.

- Bank Spółdzielczy Grodków – Łosiów posiada oddziały w Łosiewie, Lewinie Brzeskim i Skorogoszczy,
- Bank Spółdzielczy Oława w Lewinie Brzeskim,
- Bank PKO BP – w Lewinie Brzeskim,
- Getin Bank – w Lewinie Brzeskim.

3. Stowarzyszenia i organizacje.

3.1. Gmina jest członkiem stowarzyszenia „Lokalna Grupa Rybacka – Opolszczyzna” oraz Lokalnej Grupy Działania „Brzesko – Oławska Wieś Historyczna” wraz z częścią gminnych podmiotów i osób fizycznych.

3.2. Organizacje łowieckie

Na terenie gminy działa 5 Kół Łowieckich, których obwody w całości lub części leżą w granicach gminy. Należą do nich:

1. Koło Łowieckie „Cyranka” w Brzegu, dzierżawiące obwód łowiecki Nr 56 i 57I,
2. Koło Łowieckie „Glon” w Brzegu, dzierżawiące obwód łowiecki Nr 54,
3. Koło Łowieckie „Jeleń” w Niemodlinie, dzierżawiące obwód łowiecki Nr 59,
4. Koło Łowieckie „Rogacz” w Niemodlinie dzierżawiące obwód łowiecki Nr 60,
5. Koło Łowieckie „Hubertus” w Opolu dzierżawiące obwód łowiecki Nr 58.

Przeważają obwody polne. Najbardziej obfitujące w zwierzynę są tereny Stawów Niemodlińskich oraz starorzecza Odry, Nysy Kłodzkiej i Ścinawy Niemodlińskiej.

3.2 Koła wędkarskie.

Na terenie gminy funkcjonują 2 koła wędkarskie w strukturze Polskiego Związku Wędkarskiego, skupiających ponad 1000 wędkarzy. Koło w Lewinie i Koło „Rolnik” w Łosiewie. Koła opiekują się zbiornikami pożywiowymi w Kantorowicach, Ptakowicach i Lewinie Brzeskim oraz rzeką Odrą i Nysą Kłodzką wraz z jej starorzeczami. Zbiorniki są sztucznie zarybiane w ilości ok. 8 ton ryby rocznie, gatunkami: karp, karaś, amur, szczupak, sandacz, węgorz i sum.

Oprócz zarybiania i połowów wędkarze zajmują się również sprzątaniami i wywozem śmieci z okolic zbiorników, wapnowaniem zbiorników i zadrzewianiem terenów przyległych.

Dla członków PZW oraz dzieci i młodzieży szkolnej organizowane są zawody wędkarskie.

3.4.Ochotnicza Straż Pożarna.

Ochotnicza Straż Pożarna na terenie miasta i gminy Lewin Brzeski działa w 3 jednostkach: Lewin Brzeski, Łosiów i Skorogoszcz, w których skupia ok. 70 strażaków. Do zadań OSP należą: ochrona mienia przed pożarem i powodzią, niesienie pomocy we wszystkich sytuacjach zagrożenia życia i mienia, likwidacja skutków wichur i ulewnych deszczy oraz usuwanie powalonych drzew. W ramach

swej działalności OSP w Lewinie Brzeskim organizuje zawody strażackie, zawody strzeleckie (głównie podczas Dnia Strażaka - 4 maja) szkolenia specjalistyczne z zakresu ochrony przeciwpożarowej oraz wyjazdy na okolicznościowe uroczystości. OSP w Lewinie Brzeskim dysponuje samochodem strażackim z 1998 roku.

Wszystkie jednostki działają w systemie wczesnego ostrzegania, a OSP z Lewina dodatkowo działa w Krajowym Systemie Ratowniczo – Gaśniczym.

Sprzęt jakim dysponują jednostki OSP w gminie:

- Lewin Brzeski: 2 samochody MERCEDES i FORD, 2 agregaty prądotwórcze, piła spalinowa do drzewa, motopompy – 6 sztuk, piła stal – beton, agregat ciśnieniowy do gaszenia pojazdów i mieszkań, nożyce rozpieraki – do ratownictwa drogowego, motorowa łódź ratunkowa,
- Łosiów – samochód JELCZ, 2 motopompy,
- Skorogoszcz – samochód STAR wraz z autopompą.

3.5. Stowarzyszenia:

Towarzystwo Przyjaciół Lewina.

Główne cele TPL-u to rozwijanie działalności kulturalno – oświatowej, popieranie inicjatyw społecznych służących rozwojowi i upowszechnianiu kultury poprzez popularyzację dorobku regionu i jego perspektyw rozwojowych, rozwój oświaty, jak również popieranie inicjatyw tworzenia ośrodków turystycznych, działalności zmierzającej do podnoszenia estetyki miasta oraz kultury życia codziennego. Terenem działalności towarzystwa jest obszar gminy Lewin Brzeski. Jedną z bardziej znanych form działania jest prowadzenie przez Komisję Historyczną Towarzystwa Izby Muzealnej w Domu Kultury.

Towarzystwo Miłośników Łosiowa i Okolic.

Celem organizacji jest rozwijanie działalności kulturalno – oświatowej oraz popieranie inicjatyw społecznych poprzez popularyzację dorobku regionu, rozwoju kultury życia jej mieszkańców, współpraca kulturalna z innymi regionami oraz propagowanie kultury i obyczajów kresowych.

Towarzystwo Miłośników Gołębia Poczтового.

Stowarzyszenie to powstało w 2009 roku. Jego misją jest rozwijanie działalności sportowej, oświatowej, popieranie inicjatyw społecznych służących rozwojowi sportu gołębiarskiego w lotach krajowych i zagranicznych – popieranie inicjatyw tworzenia nowych tras przelotowych gołębi, a co za tym idzie nawiązywanie nowych kontaktów z hodowcami innych rejonów, poznawanie nowych kultur regionu, wymiana kulturalna, spotkania hodowców, organizacja wystaw gołębi, organizacja giełd gołębi, spotkania z członkami hodowcami z kraju i zagranicy.

Stowarzyszenie Miłośników Turystyki „W Drodze” .

Celem Stowarzyszenia jest rozwijanie turystyki i krajoznawstwa poprzez organizowanie dla mieszkańców wyjazdów do teatru, wycieczek turystycznych, wytyczanie i organizacja rajdów rowerowych i pieszych, organizowanie spotkań tematycznych. Stowarzyszenie opiekuje się

i popularyzuje Drogi św. Jakuba: Via Regia i Droga Nyska m.in. poprzez wydany folder z mapkami i opisem miejscowości w gminie, przez które prowadzą drogi. Stowarzyszenie zrealizowało następujące projekty: „Propagowanie Nordic Walking i jazdy na rowerze na szlaku św. Jakuba w powiecie brzeskim”, „Nordic Walking w Górach Opawskich” i „Aqua Aerobik”. Liczy 62 członków.

Towarzystwo Rozwoju Lokalnego „Zielony Most” w Skorogoszczy.

Celem stowarzyszenia jest aktywizowanie i integrowanie środowiska lokalnego, wspieranie rozwoju kulturalnego, oświatowego i turystyki, budowa świadomości obywatelskiej i proeuropejskiej, promocja Skorogoszczy i Chróściny, podejmowanie działań służących rozwojowi przedsiębiorczości. Towarzystwo Liczy 32 członków.

Stowarzyszenie organizuje cykliczne imprezy i uroczystości:

- „Noc Świętojańska” – puszczanie wianków, konkursy i zabawy dla mieszkańców,
- „Europejskie Dni Dziedzictwa” – promowanie regionalnego dziedzictwa kulturowego,
- „Święto Niepodległości” – ognisko, pieśni patriotyczne, występy dzieci szkolnych.

Towarzystwo wyposażyło (zakupiło) krzesła i sprzęt elektroniczny do sali szkoleń, stylizowany-podświetlany zegar na rynku w Skorogoszczy, a także wydało publikacje: „Legenda o Skorogoszczy”, „Kapliczki i krzyże przydrożne” oraz „Skorogoszcz na pocztówce”.

Stowarzyszenie Przyjaciół i Osób Niepełnosprawnych „Pomóżmy im” w Lewinie Brzeskim.

Założone w roku 1998 przez rodziców dzieci niepełnosprawnych z terenu Gminy Lewin Brzeski. Pomaga funkcjonować osobom niepełnosprawnym w środowisku i prowadzi rehabilitację. Stowarzyszenie posiada status organizacji pożytku publicznego. Liczy 45 członków. Celem działalności jest zwiększenie samodzielności osób niepełnosprawnych, pomoc w znalezieniu zatrudnienia, udzielanie pomocy osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom. Cele swoje realizuje poprzez prowadzenie:

- Warsztatu Terapii Zajęciowej, dla 25 uczestników powyżej 16 roku życia,
- rehabilitacji ruchowej, logopedycznej i psychologicznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz niepełnosprawnych osób dorosłych,
- zajęć opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci niepełnosprawnych w wieku przedszkolnym,
- zajęć integracyjnych dla dzieci i młodzieży nie objętych uczestnictwem w WTZ.

Zajęcia rehabilitacyjno – usprawniające prowadzone są z zakresu: fizykoterapii, kinezyterapii miejscowej i kinezyterapii ogólnej, zajęć logopedycznych, psychologicznych i integracyjnych. Terapia zajęciowa odbywa się w 4-rech pracowniach: kulinarnej, rękodzieła, plastycznej i informatycznej. Na zajęcia uczestnicy są dowożeni nieodpłatnie. Stowarzyszenie realizuje program „PEFRON - Rehabilitacja dzieci, młodzieży i osób dorosłych”. Środki na działalność Stowarzyszenia pochodzą z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (90%), składek członkowskich, darowizn osób fizycznych i prawnych. Stowarzyszenie zatrudnia 16 osób, wysoko wykwalifikowanej kadry, natomiast praca Zarządu jest społeczna. Wyposażenie, adaptacja pomieszczeń, zakup samochodu zostały sfinansowane ze środków PFRON.

Stowarzyszenie organizuje:

- wycieczki: m. in. do Włoch (Asyż, Monte Cassino, Rzym, Wenecja) z audiencją u papieża Benedykta XVI, na Litwę - Kowno, Góra Krzyży, Troki i Wilno z cmentarzem na Rossie,
- corocznie - Wojewódzki Integracyjny Konkurs Wiedzy Osób Niepełnosprawnych o różnorodnej tematyce,
- Wojewódzkie Zawody Sportowe Osób Niepełnosprawnych i zawody integracyjne,
- festyny integracyjne, wspólnie ze Szkołą Podstawową w Lewinie Brzeskim oraz konkursy malarskie i fotograficzne,
- imprezy: Mikołajki, Dzień Dziecka, urodziny dzieci., itp.

W imprezach bierze udział około 200 osób niepełnosprawnych z terenu województwa opolskiego i dolnośląskiego. Stowarzyszenie wspiera na szczeblu centralnym wraz z innymi organizacjami działania zmierzające do ustawowego zapewnienia poprawy funkcjonowania osób niepełnosprawnych w środowisku, m.in. spotkanie z premierem Donaldem Tuskiem i Marszałkiem Sejmu Ewą Kopacz. Organizuje lub współuczestniczy w akcjach mających na celu zwrócenie uwagi najwyższych władz państwowych na trudną sytuację życiową osób niepełnosprawnych.

Stowarzyszenie otrzymało w 2000 r. wyróżnienie od Kapituły Konkursu „Pro Publico Bono” w konkursie „Na Najlepszą Inicjatywę Społeczną”.

W 2014r. staraniem Zarządu Stowarzyszenia został wyremontowany i wyposażony, przekazany przez Burmistrza dla osoby niepełnosprawnej, lokal mieszkalny. Fundusze na materiały i wyposażenie pochodziły od sponsorów.

Oświatowo-Kulturowe Stowarzyszenie „Civitas Loviensis”.

Celem Stowarzyszenia jest wyrównywanie szans edukacyjnych, rozwijanie kształcenia postaw obywatelskich, organizowanie zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, realizacja programów i projektów dydaktycznych oraz inne działania wspierające rozwój dzieci i młodzieży z terenu miasta i gminy Lewin Brzeski. Zrealizowane projekty: „Piknik pod pałacem” 2008r, renowacja krzyża pokutnego w Lewinie Brzeskim – 2010r, uzupełnienie nasadzeń alei kasztanowej w Lewinie brzeskim – 2012r., wydanie publikacji „Kościół św. Piotra i Pawła zapomniany pomnik śląskiej reformacji” – 2015r.

V. Kultura, sport i turystyka.

1. Instytucje kultury.

1.1 Miejsko – Gminny Dom Kultury oraz świetlice wiejskie.

Koordynatorem życia kulturalnego na terenie miasta i gminy jest Miejsko – Gminy Dom Kultury w Lewinie Brzeskim. Istnieje od 1958 roku. Początkowo mieścił się w budynku przy ulicy Wojska Polskiego, a od 1985 roku w obecnej siedzibie - Rynek 14. Zarządza Domem Kultury w Łosiowie i 12 świetlicami wiejskimi. Prowadzi działalność merytoryczną z dziećmi i młodzieżą, dorosłymi, emerytami i rencistami. Stałą formą zajęć we wszystkich grupach wiekowych objętych jest ponad 200 osób w zespołach, sekcjach i kołach zainteresowań. Miejsko-Gminny Dom Kultury prowadzi m.in. takie wyróżniające się zespoły jak:

- **Kapela Podwórkowa „Lewiniacy”** Powstała w 1989 roku. Koncertuje na terenie województwa i wielu miejscowości w kraju. Wielokrotnie nagradzana na konkursach i przeglądach. W dorobku ma dwie płyty, w opracowaniu jest następna.
- **„Ta joj”** – zespół wokalnoinstrumentalny - kresowy, który popularnością dotrzymuje kroku Kapeli Podwórkowej. Prezentuje się na terenie całej Polski. Wydali pierwszą płytę.
- **Zespół wokalny i teatralny „SAMI SWOI”** – składający się z emerytów i rencistów Laureaci wielu konkursów na szczeblu wojewódzkim.
- **Chór w Łosiewie „Łosiowanie”.**
- **Młodzieżowy zespół teatralny „Lumpy”** – laureat wielu nagród wojewódzkich.
- **Dziecięcy zespół teatralny** – przygotował wiele inscenizacji, które prezentował dla mieszkańców Lewina i w konkursach wojewódzkich.
- **Teatrzyk kukielkowy** – nowa forma działalności, która będzie prezentowana w domach kultury i świetlicach wiejskich.
- **Zespoły taneczne i wokalne** dla dzieci w Lewinie i Łosiewie.
- **Sekcje:** COCO DANE, taniec towarzyski, grupy taneczne w Łosiewie.
- **Szkołki:** gry na gitarze, szkołka malarska.

W siedzibie M-G DK w Lewinie Brzeskim funkcjonuje **Izba Pamięci i Kultury**. Zajmuje się gromadzeniem i przechowywaniem eksponatów związanych z historią Lewina. Dostępna do zwiedzania. Dom Kultury jest organizatorem wielu imprez, które na stałe wpisały się w kalendarz kulturalny naszej gminy, województwa i kraju oraz stanowią dla innych instytucji kultury wzór do naśladowania. Do najciekawszych należą:

- **Wojewódzki Przegląd Zespołów Kolędniczych „HERODY”** – organizowany od 20 lat w okresie karnawału. Każdorazowo w przeglądzie bierze udział kilkadziesiąt zespołów (ponad 400 wykonawców) z całego województwa opolskiego. Na deskach domu kultury prezentują się zespoły, które wygrały eliminacje w swoich gminach i powiatach. „Herody” znacznie przyczyniają się do popularyzacji kolędowania na Opolszczyźnie.
- **„Biesiady Kresowe”** – popularyzujące tradycję i kulturę kresową. Jednocześnie pokazują, że na mapie województwa jest nie tylko mniejszość niemiecka. Dom Kultury od kilku lat „Biesiady kresowe” organizuje na terenie całego województwa.
- **Ogólnopolski Plener Malarski Lewin Brzeski**, gdzie artyści plastycy w ciągu dziesięciu dni malują, rzeźbią, tworzą, a następnie prezentują swoje prace. Wystawa jest połączona z wernisażem i sprzedażą prac, na który przybywa wiele osób z województwa opolskiego. Po każdym plenerze pozostaje w mieście jedna forma przestrzenna, którą można podziwiać na skwerach naszego miasta. Również każdy uczestnik zostawia jedną pracę, która wzbogaca galerię miejsko-Gminnego Domu Kultury.
- **Turniej Sołectw** – to impreza, na której od 12 lat prezentują się poszczególne sołectwa gminy. Impreza od lat nabiera atrakcyjności poprzez czynne uczestnictwo sołectw i coraz ambitniejsze prezentacje.

Ponadto do podstawowych zadań Domu Kultury należą w szczególności:

1. Rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych mieszkańców.

2. Tworzenie warunków do rozwoju aktywności kulturalnej, artystycznej, hobbystycznej, rekreacyjno-ruchowej oraz zainteresowania sztuką.
3. Prezentacja i promocja amatorskiego ruchu artystycznego oraz twórczości profesjonalnej.
4. Gromadzenie i udostępnianie informacji o twórcach, instytucjach kultury i działalności artystycznej.
5. Inspirowanie działań artystycznych i kulturalnych oraz różnorodnych form spędzania czasu wolnego we współpracy z organizacjami pozarządowymi, samorządowymi oraz innymi placówkami kultury.
6. Działanie na rzecz integracji społeczności lokalnej.
7. Współdziałanie z instytucjami i organizacjami społecznymi w zakresie lepszego zaspokajania potrzeb kulturalnych i społecznych mieszkańców.
8. Prowadzenie współpracy kulturalnej z zagranicą.
9. Edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę.
10. Kształtowanie nawyków mieszkańców do aktywnego spędzania czasu wolnego.
11. Inne działania na rzecz rozwijania i zaspokajania potrzeb kulturalnych mieszkańców.

1.2 Z działalności kulturalnej prowadzonej poza Domem Kultury wymienić należy:

- **Bractwo rycerskie „Kuźnia**. Powstało 1 sierpnia 2005 roku. Członkami są osoby zafascynowane średniowieczem. Swój wolny czas poświęcają na kultywowanie tradycji rycerskich. Nie brakuje niewiast, które biorą czynny udział we wszystkich aspektach życia bractwa. Członkowie bractwa odnoszą sukcesy w kraju i są powoływani do rycerskiej kadry reprezentacji Polski na Międzynarodowe Mistrzostwa Walk Rycerskich Battle Of Nations („BN”) oraz Internationale Medieval Combat Fight („IMCF). W bractwie trenowane jest również strzelanie z łuku i kuszy, w których to konkurencjach członkowie odnoszą sukcesy na ogólnopolskich turniejach zajmując czołowe miejsca.
- **SHANTAŻYŚCI** – pięcioosobowy zespół męski powstał w lutym 2010 roku. Od 6 lat wykonuje acapella muzykę marynistyczną. Trafiają do szerokiej rzeszy odbiorców poprzez łączenie klasycznego stylu muzyki żeglarskiej z panującymi współcześnie w muzyce trendami. Zagrali ponad 160 koncertów w całej Polsce, a także w Czechach i na Węgrzech. Uczestnicy wielu konkursów i zdobywcy nagród krajowych m.in.: Grand Prix XXXIX Festiwalu Studenckiego Yapa w Łodzi, czy też Grand Prix Międzynarodowego Festiwalu Piosenki Żeglarskiej „Graniczna Kuźnia Szant” w Zgorzelcu. Skład zespołu tworzą mieszkańcy Lewina Brzeskiego i Brzegu, których łączy wspólne śpiewanie.

Ponadto w gminie mamy ponad 10 osobową grupę składającą się z malarzy amatorów, poetów, rzeźbiarza i osoby zajmującej się kowalstwem artystycznym.

1.3 Biblioteki

Do zadań bibliotek w gminie Lewin Brzeski należy:

1. Gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie, ochrona i konserwacja materiałów bibliotecznych, ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących własnego regionu.
2. Udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu, wypożyczanie do domu oraz prowadzenie wypożyczeń międzybibliotecznych.
3. Prowadzenie działalności informacyjno – bibliograficznej.

4. Popularyzacja książki i czytelnictwa.
5. Promowanie zbiorów, pisarzy i działalności bibliotecznej.
6. Inicjowanie i organizowanie różnorodnych form działalności zmierzających do rozwoju czytelnictwa.
7. Prowadzenie różnych form pracy z mieszkańcami gminy służących popularyzowaniu kultury, sztuki i nauki, promocji gminy i regionu, w tym tradycji i historii.
8. Współpraca z bibliotekami szkolnymi.

1.3.1 Biblioteki szkolne:

Szkoła	Liczba woluminów w bibliotece	Liczba wypożyczeń w roku szk.2014/15	Liczba tytułów czasopism	Tygodniowa liczba godzin biblioteki 2015/16	Liczba etatów	Liczba uczniów w szkole
PSP Lewin Brzeski	5032	3204	7	36	1,20	510
PSP Łosiów	5575	1018	1	17	0,56	184
PSP Skorogoszcz	4538	1858	0	13	0,43	140
PSP razem	15145	6080	8	66	2,19	834
Gimnazjum Lewin Brz.	2883	1005	2	21	0,7	231
Gimnazjum Łosiów	2245	196	1	6	0,2	61
Gimnazjum Skorogoszcz	2491	288	5	6	0,2	68
Gimnazja razem	7619	1489	8	33	1,1	360

Biblioteki szkolne dysponują 22764 pozycjami. Są to przede wszystkim lektury szkolne, encyklopedie i słowniki, literatura dziecięca i młodzieżowa oraz metodyczna dla nauczycieli. W szkołach podstawowych na jednego ucznia przypada 7,3 wypożyczonej książki, w Gimnazjach 4 książki. Biblioteki szkolne współpracują z biblioteką miejską i jej filiami.

1.3 Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Lewinie Brzeskim z filiami: w Łosiowie, Skorogoszczy, Przeczy i Strzelnikach 2015 rok.

Biblioteka Filia	Pow. m ²	Liczba woluminów	Użytkownicy	Wypożyczenia	Czytelnia	Informacje Kwerenda	Czynna godzin w tyg.
Lewin Brzeski	165	16550	910	14160	2392	4892	43
Łosiów	50	6563	251	4293	356	343	35
Skorogoszcz	38	4828	125	1246	132	120	24
Przezcza	28	4256	82	608	94	52	11
Strzelniki	30	3716	61	431	654	974	18
Razem		35913	1429	20738	3628	6381	

Na jednego mieszkańca powyżej 18 roku życia przypada 2,3 wypożyczonej książki.

Biblioteka gromadzi i udostępnia mieszkańcom gminy literaturę piękną, popularno-naukową, regionalną oraz prasę. Udziela informacji bibliotecznych, bibliograficznych oraz rzeczowych. W bibliotekach działają czytelnice z dostępem do Internetu: Lewin – 3 stanowiska, Łosiów - 2, Skorogoszcz -1, Przecza – 1 i Strzelniki – 1. Od 2011 roku w bibliotece i filiach prowadzony jest komputerowy system biblioteczny MAK+.

Oprócz wyżej wymienionych, biblioteka w Lewinie i jej filie prowadzą inne formy działalności dla dorosłych i dzieci: spotkania autorskie (cieszące się bardzo dużym zainteresowaniem), dyskusje nad książką, lekcje biblioteczne, wystawy, konkursy, itp. Warto wymienić organizowane: „Biblioteka pod Ratuszem”, „Gminny Konkurs Recytatorski”, „Noc Piratów”, „Narodowe czytanie w Lewinie Brzeskim”, „Przedszkolaki – zaczytane dzieciaki”, „Europa pełna baśni”. Organizowane są zajęcia dla dzieci podczas ferii szkolnych i wakacji. Działają dwa Dyskusyjne Kluby Książki w Łosiewie i Lewinie. Realizowany jest projekt „FunEnglish” dla dzieci 6 – 12 lat.

Od 2013 roku Biblioteka wydaje gazetkę „Kalejdoskop Biblioteczny”, w której prezentowane są relacje z odbytych imprez oraz informacje o zamierzeniach. Gazetka jest kwartalnikiem.

2. Sport.

2.1 Kluby sportowe działające na terenie miasta i gminy Lewin Brzeski:

Gminne Zrzeszenie LZS Lewin Brzeski skupia kluby sportowe:

1. LZS „Olimpia - Pogoń” Lewin Brzeski - Łosiów
2. LZS Skorogoszcz
3. LZS „Błękitni” Przecza
4. LZS Golczowice

Baza sportowa:

- Lewin Brzeski: stadion miejski im. Mieczysława Kawiaka z zapleczem, boisko do piłki nożnej i wielofunkcyjne typu „Orlik” wraz z zapleczem,
- Łosiów: boisko sportowe do piłki nożnej oraz boisko wielofunkcyjne wraz z zapleczem,
- Skorogoszcz: dwa boiska sportowe do piłki nożnej o nawierzchni naturalnej i sztucznej,
- Przecza: boisko sportowe do piłki nożnej z zapleczem,
- Golczowice: boisko do piłki nożnej.

Wszystkie kluby sportowe prowadzą jedną sekcję – piłka nożna, LZS Skorogoszcz posiada dodatkowo sekcję podnoszenia ciężarów.

Kluby piłkarskie prowadzą rozgrywki sportowe poprzez Opolski Związek Piłki Nożnej, a sekcja podnoszenia ciężarów poprzez Ogólnopolski Związek Podnoszenia Ciężarów.

Największe sukcesy w latach 2010-2015 osiągnął klub sportowy LZS „Olimpia” Lewin Brzeski, który jest najwyższym klubem w gminie tj. opolska IV liga „SALTEX”. -seniorzy, oraz I liga juniorów młodszych, II liga opolska trampkarzy. Klub posiada najlepszą infrastrukturę sportową. Corocznie w maju organizuje festyn sportowy „Memoriał im. Mieczysława Kawiaka”.

Drugim klubem pod względem osiągnięć jest klub sportowy LZS „Pogoń” Łosiów. Swoje rozgrywki prowadzi obecnie w „A” klasie - seniorzy od 3-ch sezonów. Poprzednio w klasie okręgowej. Oprócz drużyn seniorskich klub prowadzi 2 drużyny młodzieżowe - trampkarzy oraz orlików.

Trzecim klubem jest klub LZS Skorogoszcz z sekcją piłki nożnej i sekcją podnoszenia ciężarów. Rozgrywki piłki nożnej prowadzi w klasie „B”. W klubie funkcjonują: drużyna seniorów, młodzieżowa

i trampkarzy. Klub ściśle współpracuje ze szkołami. Korzysta z sali gimnastycznej i pomieszczeń socjalnych szkoły. Sekcja podnoszenia ciężarów może pochwalić się mistrzami Polski w kategorii juniorów. Corocznie organizuje Turniej o Puchar Burmistrza, w którym rywalizują zawodnicy szczebla ogólnopolskiego oraz mistrzowie Polski w kategoriach młodzieżowych i seniorskich.

Klub LZS „Błękitni” Przecza posiada drużynę w klasie „B”. Posiada kompleks boisk z pełnym zapleczem.

Klub LZS Golczowice, drużyna seniorów w klasie „B”. Posiada boisko i budynek socjalny z szatniami dla zawodników. Jest współorganizatorem festynów i imprez dla środowiska.

2.2. Sekcja Karate Kyokushinkai.

W Lewinie Brzeskim od wielu lat działa Klub Karate Kyokushinkai „SATORI”, który zrzeszony jest w Polskiej Organizacji Karate Kyokushinkai IFK należącej do Międzynarodowej Federacji Karate Kyokushinkai IFK z siedzibą w Londynie. Od przeszło 18 lat klub zajmuje się propagowaniem tego stylu karate wśród mieszkańców naszej gminy i gmin ościennych. Na zajęcia systematycznie uczęszczają dzieci, młodzież jak i dorośli, którzy mogą poprawić swoją kondycję fizyczną, poznać tajniki tej sztuki walki a także nauczyć się samoobrony i walki wręcz pod okiem instruktorów posiadających wieloletnie doświadczenie, niezbędną wiedzę, kompetencje i kwalifikacje poparte stopniami mistrzowskimi i wieloma szkoleniami. Od wielu lat zawodnicy Klubu Karate „SATORI” z powodzeniem reprezentują klub, Gminę Lewin Brzeski a także Polskę na zawodach w kraju i zagranicą zajmując przy tym czołowe miejsca na podium. Aktywność klubu przejawia się nie tylko w prowadzeniu treningów ale także w organizowaniu zawodów ogólnopolskich w KARATE, seminariów z udziałem instruktorów z zagranicy oraz corocznych letnich obozów karate.

2.3. „Lewin Biega”

Grupa amatorów biegania utworzona została przez kilkunastu mieszkańców gminy, którzy postawili sobie za cel propagowanie zdrowego stylu życia i aktywnego spędzania czasu. Początki działania sięgają 2009 roku. Od tego czasu grupa startowała w biegach w całej Polsce. Osiągnęła wiele sukcesów i stała się rozpoznawalna w kręgach biegowych. Członkowie grupy posiadają liczne osiągnięcia indywidualne jak zwycięstwa w biegach, półmaratonach, czy zdobycie korony maratonów polskich. W ostatnich latach zaangażowana jest w organizację, propagowanie i rozwój lokalnej imprezy sportowej w Lewinie Brzeskim – „Lewin Biega”.

2.4. Szkołka Piłkarska – Football Academy

Działa od 2012 roku w Lewinie Brzeskim. Zajęcia prowadzone są dla chłopców w wieku od 6 do 12 lat. W sezonie zimowym treningi odbywają się w sali sportowej przy Gimnazjum w Lewinie Brzeskim, natomiast w sezonie wiosennym, letnim i jesiennym na „Orliku”. Szkołka współpracuje z klubem piłkarskim „LZS „Olimpia - Pogoń” Lewin Brzeski - Łosiów. Chłopcy którzy ukończyli 12 rok życia kontynuują zajęcia piłkarskie w klubie Olimpia. Przez 4 lata funkcjonowania w zajęciach uczestniczyło około 110 chłopców.

2.5. Aikido Reidokan Dojo - Lewin Brzeski

Klub Aikido funkcjonuje od 2009 roku w Lewinie Brzeskim. Na zajęcia uczęszczają chłopcy i dziewczęta w grupach wiekowych od 4 - 6 lat oraz od 7 – 15, ponadto istnieje grupa dorosłych. Od powstania klubu w zajęciach wzięło udział około 100 osób.

2.6. W szkołach prowadzone są lekcje wychowania fizycznego zgodnie z obowiązującą siatką godzin. Poza tym w szkołach działają szkolne kluby sportowe zrzeszające dzieci i młodzież zainteresowane aktywnym uprawianiem sportu. Kluby sportowe rywalizują ze sobą, na szczeblu powiatowym i wojewódzkim w piłce nożnej, piłce ręcznej, koszykówce dziewcząt i chłopców. W Gimnazjum w Lewinie Brzeskim i Łosiowie istnieją Kluby Olimpijczyka współpracujące Polskim Komitetem Olimpijskim w Warszawie i Radami Regionalnymi we Wrocławiu i Opolu. W szkołach tych gościło ponad 30 Olimpijczyków.

3. Walory turystyczne:

3. 1. Krajobrazowo – rekreacyjne

Walory krajobrazowe gminy kształtowane są przez bieg i starorzecza rzeki Odry i Nysy Kłodzkiej, lasy stanowiące otuliny wsi oraz Stawy Niemodlińskie. W kompleksach leśnych we wschodniej części gminy istnieje obszar chronionego krajobrazu „Bory Niemodlińskie”, który utworzony został dla ochrony największego płatu naturalnej roślinności i bogatej fauny lewego brzegu Odry w województwie opolskim.

Drugim interesującym turystycznie obszarem jest „Stobrawski Park Krajobrazowy” stanowiący ostoję ptactwa o randze europejskiej. Na terenie gminy Park obejmuje dolinę Odry i Nysy Kłodzkiej wraz z kompleksami lasów i starorzeczami w okolicy Wronowa i Zawadna. W lasach Stobrawskich licznie występuje zwierzyna płowa oraz liczne gatunki ptaków, m.in. orzeł bielik i bocian czarny.

Kolejnym wartym obejrzenia miejscem jest Zespół Przyrodniczo – Krajobrazowy „Stawy Niemodlińskie”, który powstać ma w celu ochrony ze względów naukowych, dydaktycznych i społecznych wielu interesujących ptaków wodno – błotnych gniazdujących, żerujących i wypoczywających na ich terenie. Występują tu m.in. kania rdzawa, trzmielojad i zimorodek. Ponadto w Parku położone są stawy hodowlane wykorzystywane również przez wędkarzy.

Interesującym, z punktu widzenia turystyczno – krajobrazowego, jest proponowany Rezerwat „Odra”. Ma obejmować on tereny porośnięte starodrzewem dębowo – jesionowym w wieku ok. 150 lat. Stale na tym obszarze przebywa wiele gatunków ptaków drapieżnych w tym orla bielika i myszołowa oraz drapieżnych ptaków śpiewających.

W granicach miasta znajduje się zbiornik wodny o pow. ok. 25 hektarów z przygotowanym miejscem do kąpeli, zapleczem sanitarnym, parkingiem i wolnymi terenami do dalszego zagospodarowania.

Wsie gminy, malowniczo położone, tworzą piękne panoramy z dominującymi sylwetkami wież kościołów gotyckich i barokowych, oraz zamków i pałaców położonych w zespołach parków przypałacowych.

Na wsiach dominuje zabudowa typu ulicówki, podkreślająca charakter wsi opolskiej. Przez gminę przebiega trasa turystyczna „Szlakiem polichromii brzeskich”, która obejmuje kościół w Strzelnikach

i Łosiowie. Z tego samego okresu pochodzą polichromie w kościołach w Różynie i Buszycach. Przez Mikolin, Skorogoszcz, Wronów i Zawadno prowadzi Droga Świętego Jakuba.

3.2. Zaplecze rekreacyjne.

Obiekty i budowle rekreacyjne w Lewinie Brzeskim zlokalizowane są w południowej części miasta są to: wzgórze rekreacyjno – widokowe wraz z ciągami pieszo – jezdnyimi zlokalizowanymi na wałach przeciwpowodziowych; plaża miejska z pełnym zapleczem i infrastrukturą wraz z skate - parkiem, placem zabaw, siłownią zewnętrzną oraz pomost o dł. 206m; boisko „Orlik” z zapleczem socjalnym, boiskiem wielofunkcyjnym, placem zabaw, siłownią zewnętrzną.



Przez teren gminy przebiega oznakowany szlak rowerowy o długości 81 km, który swym zasięgiem obejmuje wszystkie ciekawe historycznie, przyrodniczo i krajobrazowo miejsca gminy Lewin Brzeski.

Na terenie gminy znajdują się cztery poźwirowe zbiorniki wodne. Dwa z nich, położone blisko siebie pomiędzy Kantorowicami i Ptakowicami o łącznej powierzchni ok. 80 ha posiadają ciekawie ukształtowaną linię brzegową sprzyjającą wypoczynkowi osób prywatnych jak również biwakowania zorganizowanych grup. Pomiędzy akwenami znajduje się teren z wydzielonymi działkami rekreacyjnymi dla indywidualnych nabywców i teren przygotowany pod pole namiotowe oraz miejsce przeznaczone na gastronomię i urządzenia sportowo – rekreacyjne. O atrakcyjności tego miejsca świadczą licznie odwiedzający je osoby zamieszkałe nie tylko na Opolszczyźnie, ale również na Dolnym i Górnym Śląsku. Pomiędzy zbiornikami poźwirowymi w Kantorowicach zlokalizowane są tereny przeznaczone pod zabudowę letniskową. Trzeci zbiornik poźwirowy usytuowany jest w granicach

miasta przy ul. Nysańskiej, gdzie usytuowana jest plaża i pomostami spacerowymi oraz kompleks urządzeń rekreacyjno-sportowych i plac zabaw. W okresie letnim czynny jest tam punkt gastronomiczny.

W Gminie Lewin Brzeski są 3 gospodarstwa agroturystyczne (dwa w Kantorowicach i jedno w Lewinie Brzeskim) oraz pokoje noclegowe w Lewinie Brzeskim i w Skorogoszczy.

Stajnia Koni Wyścigowych w Skorogoszczy

Stajnia została założona w 1989r. Stajnia specjalizuje się w hodowli koni pełnej krwi angielskiej. Największym, jak dotąd, sukcesem stajni okazał się ogier Intens. W 2011 roku wygrał Wielką Warszawską oraz 3 najważniejsze wyścigi sezonu: o nagrodę Rulera, Derby i gonitwę St. Leger zdobywając tym samym, jako 11 koń po wojnie, miano konia Trójkoronowanego. Jest także rekordzistą toru na dystansie 2800m poprawiając wynik gonitwy z 1965 roku.

Ponadto na terenie gminy Lewin Brzeski istnieje od niedawna Ośrodek Jeździecki „Picador” w Różynie zajmujący się hodowlą koni na małą skalę oraz nauką jazdy konnej.

KRÓTKIE CHARAKTERYSTYKI MIEJSCOWOŚCI GMINY:

B Ł A Ż E J O W I C E

Wieś położona 3 km od Nysy Kłodzkiej, 10 km od Lewina Brzeskiego i 22 km od Opola. Leży 2 km od drogi krajowej Nr 94 i 6 km od przystanku PKP w Przeczu. Połączenia z Opolem i Brzegiem z przystanku PKS w Borkowicach i przystanku PKP w Przeczu. Położona na uboczu ruchu samochodowego, otoczona polami i kompleksami leśnymi. Wokół Błażejowic są sprzyjające warunki do uprawiania turystyki rowerowej.

We wsi mieszka 125 osób, w tym 64 kobiety, 73% jest w wieku produkcyjnym. Sołectwo nie jest wydzielone geodezyjnie (podlega pod sołectwo Borkowice). W Błażejowicach funkcjonuje Gospodarstwo Rolne „AGROGAL” Sp. z o.o., nie ma rolników indywidualnych.

Z placówek handlowych i usług mieszkańcy korzystają w Skorogoszczy. Do przedszkola, szkoły podstawowej i gimnazjum dzieci dowożone są do Skorogoszczy.

Wieś jest w pełni zwodociągowana i ma wystarczające oświetlenie uliczne. Nie posiada kanalizacji sanitarnej, gmina dofinansowuje budowę oczyszczalni przydomowych. Bezpieczeństwo przeciwpożarowe zapewnia OSP w Skorogoszczy. We wsi funkcjonuje plac zabaw dla dzieci.

Pierwsze wzmianki na temat Błażejowic pochodzą z 1223r.

We wsi znajduje się zabytkowy zespół pałacowo – dworski. Dwór wybudowany w 1910r. wpisany do Rejestru Zabytków Województwa Opolskiego, obecnie wykorzystany na mieszkania.

B O R K O W I C E – N I W A

Wieś położona jest na Równinie Niemodlińskiej na wysokości 155 – 160 m n.p.m. Południową granicą wsi Borkowice - Niwa przepływa Potok Borkowicki. Leży w odległości ok. 4 km od rzeki Nysy Kłodzkiej. W południowej części wsi znajdują się lasy iglaste, głównie sosna. Po stronie północno – zachodniej zalesiane nieużytki.

Borkowice położone są wzdłuż drogi krajowej Nr 94 oraz drogi powiatowej nr 1186O Borkowice – Przecza w odległości ok. 3 km od przystanku kolejowego w Przeczu. Posiadają dobre połączenie PKS z Opolem.

Wieś zamieszkuje 379 osób, z czego 51% to kobiety. W wieku produkcyjnym jest 71% mieszkańców. Mieszkają przeważnie w domkach jednorodzinnych, z których większość pochodzi z przełomu XIX/XX w, jedynie kilka rodzin w blokach wybudowanych przez Spółdzielnię Produkcyjną. Na mieszkania przeznaczono również część budynku po byłej szkole, a w pozostałej części znajduje się świetlica wiejska. We wsi jest place zabaw dla dzieci. Uczniowie dowożeni są do przedszkola, szkoły podstawowej i gimnazjum w Skorogoszczy, a do szkół ponadgimnazjalnych dojeżdżają do Opola.

Z placówek handlowych, usługowych, opieki lekarskiej i apteki mieszkańcy korzystają w Skorogoszczy. Sołectwo posiada słabe rolniczo gleby – powyżej 60% gruntów ma V klasę bonitacyjną. Funkcjonuje Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna.

Wieś jest w pełni zwodociągowana, nie jest skanalizowana. Gmina dofinansowuje budowę oczyszczalni przydomowych. Jest objęta szerokopasmowym Internetem - kabel Multiplay.

Przez wieś przechodzi gazociąg wysokiego ciśnienia 4.0 MPa – wieś nie jest jednak do niego podłączona. Przez Borkowice przebiega napowietrzna sieć wysokiego napięcia – 400KV relacji Dobrzeń – Pasikowice/Wrocław. Przez mieszkańców wieś uważana jest za bezpieczną, o zdrowym klimacie sprzyjającym wypoczynkowi i rekreacji.

Pierwsze wzmianki o wsi pochodzą z 1687r., kiedy to wieś występuje pod nazwą Purkwitz. Nazwę wsi zmieniono w 1783r. na Borkwitz.

W części południowo – zachodniej Niwy, zabudowania folwarczne, wewnątrz których znajdują się kolebkowe sklepienia wsparte na kamiennych kolumnach. W granicach wsi odkryto 7 stanowisk archeologicznych.

BUSZYCE

Buszyce położone są wzdłuż drogi krajowej Nr 94 pomiędzy Leśniczówką a Skorogoszczą. Mają połączenia komunikacyjne z Opolem i Brzegiem obsługiwane przez PKS Opole i Brzeg. Stacja kolejowa w Lewinie Brzeskim odległym o 3 km. Przez Buszyce przebiega droga powiatowa Nr 11620 łącząca Lewin Brzeski z Różyną.

Wieś zamieszkuje 194 osoby, z czego 53% to kobiety, ponad 68% mieszkańców jest w wieku produkcyjnym. Dzieci i młodzież do przedszkola, szkoły podstawowej i gimnazjum dowożone są do Łosiowa. Do szkół ponadgimnazjalnych młodzież dojeżdża do Brzegu i Opola. Buszyce posiadają świetlicę wiejską, w której mieszkańcy organizują uroczystości rodzinne i imprezy wiejskie. Mieszkańcy corocznie biorą udział w konkursie „Piękna Wieś”. Miejscowość objęta szerokopasmowym Internetem (kabel światłowodowy) grupy Multiplay. We wsi są dobre ziemie – ponad 95% gruntów zakwalifikowanych zostało do III i IV klasy bonitacyjnej. Funkcjonują gospodarstwa rodzinne. Jest sklep spożywczy, 2 zakłady naprawy samochodów, firma oponiarska „Cotton”. Wieś jest w pełni zwodociągowana, nie jest skanalizowana. Gmina dofinansowuje budowę oczyszczalni przydomowych.

Wzdłuż drogi krajowej Nr 94 przebiega kanalizacja deszczowa, a równoległe do niej magistrala gazowa wysokiego ciśnienia 4.0 MPa – wieś jednak nie jest do niej podłączona.

W centrum wsi znajduje się orientowany, średniowieczny kościół p. w. św. Trójcy, Wzmiankowany już w 1310r. W średniowieczu pod patronatem Joannitów z Łosiowa. Obecny kształt w stylu gotycko – renesansowym pochodzi z XVI w. Ołtarz główny z ok. 1700r. W kościele drewniany chór muzyczny wraz z organami pochodzącymi z początku XVIII w. Interesujące obrazy: św. Anny Samotrzeciej z przełomu XVIII i XIX wieku oraz obraz Matki Boskiej Bolesnej z połowy XIX wieku.

W granicach administracyjnych wsi odkryto 17 stanowisk archeologicznych.

CHRÓSCINA

Wieś położona jest na południowy - zachód od Lewina Brzeskiego, w Pradolinie Wrocławskiej blisko dużych kompleksów leśnych, w odległości 1 km od Nysy Kłodzkiej i ok. 4 km od Odry, poza obszarem zalewowym (nie uległa zalaniu podczas powodzi w 1997r.).

Chróscina leży przy drodze krajowej Nr 94 wzdłuż drogi wojewódzkiej Narok – Opole Nr 459 i drogi wojewódzkiej Skorogoszcz – Popielów Nr 460. Posiada dobre połączenie komunikacyjne PKS z Opolem. Przystanek PKP w Przeczy oddalony o ok. 5 km. W Chróscinie mieszka 314 osób, z czego 50 % to kobiety. Ponad 70% osób jest w wieku produkcyjnym. Wokół Chrósciny znajdują się stosunkowo dobre ziemie – w większości są to ziemie klasy IV. Funkcjonują gospodarstwa rodzinne.

Chróscina ma bezpośrednie sąsiedztwo ze Skorogoszczą, gdzie korzysta z placówek handlowych i usługowych, poczty, lecznicy zwierząt, OSP, kościoła i cmentarza. We wsi funkcjonuje PHU - Bomar” ze stacją benzynową. Dzieci i młodzież uczęszczają do przedszkola, szkoły podstawowej i gimnazjum w Skorogoszczy. Do szkół ponadgimnazjalnych uczniowie dojeżdżają do Opola. Potrzeby mieszkańców związane z opieką medyczną zapewnia Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Nomag-med” i apteka w Skorogoszczy. Odpowiednie warunki do uprawiania sportu i rekreacji zapewniają boiska w Skorogoszczy. Na terenie miejscowości funkcjonuje plac zabaw dla dzieci.

Chróscina jest wsią zadbaną, charakteryzującą się zwartą zabudową z wieloma nowymi domami. Wieś posiada miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Jest zwodociągowana i przewidziana do skanalizowania, posiada odpowiednie oświetlenie uliczne. Ponadto jest objęta szerokopasmowym Internetem. Jest wsią bezpieczną i spokojną. Trasy rowerowe, niewielka odległość od Nysy Kłodzkiej i Odry sprzyjają rozwojowi sportu wędkarskiego i rekreacji. Pierwsze wzmianki dotyczące wsi pochodzą z 1239r. W granicach wsi odkryto 2 stanowiska archeologiczne.

GOLCZOWICE

Wieś położona jest w Pradolinie Wrocławskiej wśród kompleksów leśnych. Wzdłuż północnej granicy wsi płynie rzeka Odra. W południowej części sołectwa znajdują się lasy sosnowe Stobrowskiego Parku Krajobrazowego.

Komunikacyjnie Golczowice położone są przy drodze wojewódzkiej Narok – Opole Nr 459 i drodze wojewódzkiej Skorogoszcz – Popielów Nr 460. Posiadają dobre połączenie komunikacyjne PKS z Opolem.

Golczowice zamieszkuje 233 osoby z czego ponad 47% stanowią kobiety. Ponad 74% ludności jest w wieku produkcyjnym. Grunty orne należą do słabych rolniczo. W większości funkcjonują gospodarstwa rodzinne. Po powodzi z 1997r. odbudowane zostały wały przeciwpowodziowe oraz wybudowano nową śluzę.

Do przedszkola, szkoły podstawowej i gimnazjum dzieci i młodzież dowożona jest do Skorogoszczy, a do szkół ponadgimnazjalnych do Opola. Podstawowa opieka medyczna, apteka i poczta oraz baza usługowa znajdują się w Skorogoszczy. W Golczowicach jest pełnowymiarowe boisko do piłki nożnej, prężnie działa klub sportowy LZS Golczowice. Obok boiska zlokalizowany jest plac zabaw dla dzieci. Wieś ma atrakcyjne tereny rekreacyjne. Znajduje się w granicach Stobrowskiego Parku Krajobrazowego. Posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg polnych i dużo tras rowerowych.

We wsi przeważają budynki parterowe z przełomu XIX i XX w. Jest kościół p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa z 1934r., cmentarz i kapliczka z 1850r. Golczowice są zwodociągowane, nie są skanalizowane. Gmina dofinansowuje budowę oczyszczalni przydomowych. Posiadają odpowiednie oświetlenie uliczne. Mieszkańcy są aktywni społecznie, biorą udział w konkursie „Piękna wieś”, organizują imprezy integracyjne i kulturalne. Jedną z mieszanek prowadzi kronikę wsi.

Pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z 1223r. W XIX w. Golczowice stanowiły dobra ziemskie. W granicach wsi odkryto stanowisko archeologiczne z okresu wpływów rzymskich.

JASIONA

Wieś położona na zachód od Lewina Brzeskiego. Leży przy drodze powiatowej nr 11820. Najbliższy przystanek kolejowy znajduje się w Łosiuwie (ok. 3 km). Zamieszkuje ją 113 osoby, z tego ponad 50% to kobiety. 23% mieszkańców to dzieci i młodzież do lat 18, a ponad 72 % to osoby w wieku produkcyjnym. Dzieci i młodzież do przedszkola, szkoły podstawowej i gimnazjum dowożone są do Łosiuwa. Do szkół ponadgimnazjalnych dojeżdżają do Brzegu i Opola. Z sieci handlowej i usług mieszkańcy korzystają w Łosiuwie i Lewinie Brzeskim.

We wsi jest świetlica wiejska, w której mieszkańcy organizują uroczystości okolicznościowe, imprezy wiejskie i rodzinne. W centrum jest plac zabaw dla dzieci. Jasiona ma dobre ziemie - przeważają gleby III klasy. Funkcjonują gospodarstwa rodzinne.

Jest w pełni zwodociągowana lecz nie skanalizowana. Gmina dofinansowuje budowę oczyszczalni przydomowych. Ma wystarczające oświetlenie uliczne. Położenie wsi sprzyja rozwojowi sportów wodnych i agroturystyki. W odległości 6 km płynie Nysa Kłodzka, a 4 km znajdują się duże zbiorniki pożywirowe w Kantorowicach i Ptakowicach.

Jasiona jest wsią bezpieczną - leży na uboczu ruchu samochodowego, bezpieczeństwo przeciwpożarowe zapewnia OSP w Łosiuwie. Pierwsze wzmianki na temat wsi pochodzą z 1255r. We wsi dominuje zabudowa z przełomu XIX i XX w.

KANTOROWICE

Położone nad Potokiem Ptakowickim, dopływem Nysy Kłodzkiej, 2 km od Lewina Brzeskiego. W południowej części sołectwa, nad Nysą, lasy liściaste. (dąb, topola). Wieś leży w pobliżu dużego pożywirowego zbiornika wodnego. Po powodzi z 1997r. odbudowane zostały wały przeciwpowodziowe i postawiono nową śluzę przepustową w Lewinie.

Kantorowice zamieszkuje 337 osób z czego 51% to kobiety, 22% osoby poniżej 18 roku życia, 68% ludności jest w wieku produkcyjnym. Dzieci i młodzież do przedszkola, szkoły podstawowej i gimnazjum dowożona jest do Lewina. Do szkół ponadgimnazjalnych młodzież dojeżdża do Opola i Brzegu. Wieś ma dobre rolniczo ziemie (powyżej 90 % gruntów w przedziale klas I – IV). Funkcjonują gospodarstwa rodzinne. Miejscowość w pełni zwodociągowana i skanalizowana, intensywnie rozwija się budownictwo jednorodzinne. Bezpieczeństwo przeciwpożarowe zapewnia OSP w Lewinie Brzeskim.

W Kantorowicach jest sklep spożywczy. Z placówek handlowych i pozostałych usług: kościoła, komisariatu policji, ośrodka zdrowia, stacji PKP mieszkańcy korzystają w Lewinie.

We wsi znajdują się świetlica wiejska, gospodarstwa agroturystyczne, boisko do piłki nożnej, siatkówki i koszykówki, plac zabaw dla dzieci oraz zielona siłownia. Ze względu na duże, pożywirowe zbiorniki wodne, starorzecza wraz ze starodrzewem posiada atrakcyjne położenie agroturystyczne, ma bardzo dobre warunki do uprawiania sportu i rekreacji, szczególnie dla wędkarzy. Pomiędzy

pożwirowymi zbiornikami wydzielone zostały działki rekreacyjne na kompleks rekreacyjno – wypoczynkowy i pole namiotowe. Pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z 1359 r.

We wsi zespół zamkowo – folwarczny obejmujący zamek, zabudowania gospodarcze z XIX w, oficynę mieszkalną i spichlerz z XVIII w. Zamek myśliwski został zbudowany około 1600 roku w stylu renesansowym przez książąt brzeskich. W XIX w. został przebudowany. Wpisany do Rejestru Zabytków Województwa Opolskiego. Obecnie własność prywatna – mieszkania.

We wsi znajduje się zespół dębów szypułkowych oraz lipa drobnolistna, które zostały uznania za pomniki przyrody. W Kantorowicach 2 gospodarstwa agroturystyczne. W granicach Kantorowic odkryto 10 stanowisk archeologicznych, 5 jest wpisanych do Rejestru Zabytków Województwa Opolskiego.

LEŚNICZÓWKA

Leśniczówka położona jest przy drodze krajowej Nr 94 pomiędzy Łosiowem a Buszycami. Ma charakter zespołu folwarcznego złożonego z dwóch funkcjonalnych części: podwórza folwarcznego z zabudowaniami gospodarczymi i po drugiej stronie drogi budynków mieszkalnych. Folwark był częścią dóbr ziemskich w Łosiowie i do 1945 roku należał do rodziny Moll pochodzącej z Brzegu. Budynki mieszkalne i zabudowania gospodarcze pochodzą z końca XIX wieku.

Połączenia komunikacyjne z Opolem i Brzegiem obsługiwane przez PKS Opole i Brzeg. Stacja kolejowa w Lewinie Brzeskim odległym o 4 km. We wsi mieszka 138 osób, w tym 62 kobiety, 70% osób jest w wieku produkcyjnym.

W Leśniczówce funkcjonuje Gospodarstwo Rolne „LESROL” Sp. z o.o., nie ma rolników indywidualnych. Z usług mieszkańcy korzystają w Lewinie Brzeskim. Do przedszkola, szkoły podstawowej i gimnazjum dzieci dowożone są do Łosiowa. Do szkół ponadgimnazjalnych uczniowie dojeżdżają do Brzegu i Opola.

Wieś jest w pełni zwodociągowana i skanalizowana. Bezpieczeństwo przeciwpożarowe zapewnia OSP w Lewinie Brzeskim i Łosiowie.

Najstarsza wzmianka o folwarku pochodzi z 1846 roku i związana jest z istniejącą tu cegielnią, która wytwarzała 420 000 cegieł rocznie.

ŁOSIÓW

Wieś położona jest na Równinie Grodkowskiej, na południowy – wschód, w odległości ok. 10 km od Brzegu. Łosiów jest największą wsią gminy Lewin Brzeski. Leży wzdłuż drogi krajowej Nr 94 w odległości ok. 15 km od zjazdu na autostradę A4 w Przylesiu. Posiada bardzo dobrą sieć połączeń kolejowych i autobusowych z Wrocławiem, Brzegiem, Lewinem Brzeskim, Opolem - przystanek PKP i połączenia PKS.

W Łosiowie mieszka 1461 osób z czego ponad 52% to kobiety, 17% dzieci i młodzież do lat 18, a ponad 67% w wieku produkcyjnym.

Jest przedszkole z oddziałem zamiejscowym, szkoła podstawowa i gimnazjum, do których uczęszczają miejscowi oraz dowożone są dzieci z Różyny, Strzelnik, Jasiony, Leśniczówki i Buszyc. Do szkół ponadgimnazjalnych młodzież dojeżdża do Brzegu i Opola.

We wsi jest Opolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, który organizuje szkolenia, pokazy, wystawy, corocznie „Wiosnę Kwiatów”. Jest wiejski dom kultury i filia biblioteki, spichlerz, w którym organizowane są wystawy oraz znajduje się Izba Pamięci. Prężnie działa Koło Gospodyń Wiejskich. Funkcjonuje OSP, która jest podłączona do systemu ratownictwa krajowego, posiada remizę strażacką Jest Spółdzielnia Mieszkaniowa. Łosiów jest wsią parafialną z kościołem i cmentarzem.

Wieś posiada miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w którym znaczne tereny przeznaczone zostały pod budownictwo zagrodowe i jednorodzinne. Posiada bardzo dobre gleby (78% wszystkich gleb to ziemie III klasy) - najlepsze tereny uprawne w gminie. Funkcjonuje Gospodarstwo Rolne „AGROPOL” i gospodarstwa rodzinne.

Łosiów spełnia rolę społeczno – usługową dla pobliskich miejscowości. Posiada dobrą bazę handlową i usługową: przychodnię lekarską, aptekę, sieć sklepów spożywczych, przemysłowych, z częściami do ciągników i maszyn rolniczych, Bank Spółdzielczy Grodków- Łosiów, Chempest s.c., SEGA – Przedsiębiorstwo Wielobranżowe, zakład wulkanizacyjny, zakład kamieniarski, stacja auto - gazu i piekarnia.

Jest wsią w pełni zwodociągowaną, skanalizowaną i podłączoną do gazu sieciowego. Całość wsi posiada oświetlenie uliczne. Łosiów ma dobrze rozwiniętą infrastrukturę sportową: boisko do piłki nożnej, siatkówki i koszykówki oraz kort tenisowy, zieloną siłownię. Przy szkole podstawowej nowa, pełnowymiarowa sala gimnastyczna. Działa klub LZS „Olimpia – Pogoń” Lewin Brzeski – Łosiów w sekcji piłki nożnej, ponadto przy szkole podstawowej działa sekcja tenisa stołowego. Łosiów jako jedyna miejscowość na Opolszczyźnie posiada odcinkowy pomiar kontroli prędkości. Bezpieczeństwo przeciwpożarowe zapewnia mu OSP.

Zabytki

Wzdłuż ul. Głównej znajduje się, w znacznym stopniu zachowana, zabytkowa zabudowa z przełomu XIX i XX wieku. Na wzniesieniu usytuowany jest kościół, plebania i figura św. Jana Nepomucena. Pierwsze wzmianki o kościele p.w. św. Jana Chrzyciela pochodzą z 1255r., kiedy to jest wymieniony jako własność zakonu joannitów. Świątynia krótko znajdował się w rękach protestantów. Obecny kształt kościoła pochodzi z 1703r. w stylu barokowym. Wewnątrz znajduje się polichromia z tego samego okresu oraz ołtarz główny z rzeźbami Jana Nepomucena i aniołami. W bocznym ołtarzu gotycka figurka Matki Boskiej z Dzieciątkiem z 1420r. Wewnątrz płyty nagrobne, w tym komtura maltańskiego Fryderyka v. Pannwitz zmarłego w 1580r.

W północno – zachodniej części wsi znajduje się zespół pałacowo – parkowy. Pałac z pocz. XX w. otacza park krajobrazowy z przełomu XVIII i XIXw., w którym rodzime, stare egzemplarze mieszają się z egzotycznymi gatunkami drzew. Za wsią znajduje się cmentarz z kaplicą założony w XIX w. Do tej pory zachowało się na starym, murze cmentarnym kilka epitafiów z XIXw.

W granicach wsi odkryto 7 stanowisk archeologicznych, które wpisane zostały do Rejestru Zabytków Województwa Opolskiego.

MIKOLIN

Wieś leży w północnej części gminy Lewin Brzeski nad Odrą, 5 km przed ujściem Nysy Kłodzkiej, przy drodze wojewódzkiej Nr 460 Skorogoszcz – Popielów. Ma dobre połączenie komunikacyjne z Opolem, co zapewnia linia PKS.

Sołectwo Mikolin obejmuje swoim zasięgiem również osadę Piaski. W sumie te dwie miejscowości zamieszkuje 298 osób, z czego 51% to kobiety, 66 % w wieku produkcyjnym. Po powodzi z 1997r. odrestaurowano i wybudowano nowe wały przeciwpowodziowe. Ponadto na Odrze znajduje się jaz Zawada charakteryzujący się dużą przepustowością, którego zadaniem jest ochrona przeciwpowodziowa. W granicach wsi znajduje się jedyny most nad Odrą pomiędzy Opolem a Brzegiem

W Mikolinie jest sklep spożywczy, świetlica wiejska, pac zabaw dla dzieci oraz boisko do piłki nożnej. Mieszkańcy korzystają placówek handlowych, przychodni lekarskiej, apteki, kościoła, poczty i innych usług w Skorogoszczy.

Dzieci i młodzież w wieku przedszkolnym i szkolnym dowożeni są do przedszkola, szkoły podstawowej i gimnazjum w Skorogoszczy, a do szkół ponadgimnazjalnych dojeżdżają do Opola. Mikolin posiada słabe rolniczo ziemie (prawie 50 % to VI klasa bonitacyjna). Ma wiele atrakcji turystycznych i tereny rekreacyjne: zabytkowy pałac i park, wokół wsi dużo terenów wodnych. Od południa wieś, pola i rowy obsadzone są starodrzewem. Wieś jest w pełni zwodociągowana, nie posiada kanalizacji sanitarnej. Gmina dofinansowuje budowę oczyszczalni przydomowych.

Jest wsią bezpieczną ze względu na położenie komunikacyjne, a bezpieczeństwo przeciwpożarowe zapewnia mu OSP w Skorogoszczy.

Mikolin ma charakter wsi wieloulicowej o zabudowie tradycyjnej. We wsi znajduje się dwór wzniesiony przez Jana Fryderyka v. Sauera w 1771r. w stylu rokokowym i barokowa kaplica przypałacowa, zabudowania folwarczne oraz park krajobrazowy o swobodnym układzie drzewostanu. W XIX wieku był w posiadaniu rodziny Lanckorońskich, Obecnie własność prywatna. Przy wjeździe do wsi na terenie dawnego cmentarza stoi odrestaurowana kaplica barokowa.

W sąsiedztwie nad Odrą, pomnik poświęcony Żołnierzom Radzieckim, którzy polegli w tym miejscu podczas przekraczania Odry podczas II wojny światowej (luty 1945r.). Obecnie jest remontowany przez Stowarzyszenie „KURSK”. We wsi znajduje się 8 stanowisk archeologicznych.

NOWA WIEŚ MAŁA

Wieś położona wzdłuż drogi powiatowej Nr 11820, 3 km na zachód od Lewina. Zamieszkuje ją 245 mieszkańców z czego 52% to kobiety, 18% dzieci i młodzież, a 70% mieszkańców jest w wieku produkcyjnym. Dzieci i młodzież do przedszkoli, szkoły podstawowej i gimnazjum dowożona jest do Lewina Brzeskiego. Z sieci handlowej i usług mieszkańcy korzystają w Lewinie. Miejscowość posiada dobre rolniczo ziemię (przewaga gleb III i IV klasy). Funkcjonują gospodarstwa rodzinne. Część gruntów Nowej Wsi Małej posiada miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obejmujący tereny pożwirowe w Ptakowicach i Kantorowicach leżące w odległości 1 km od wsi, co stwarza dobre warunki dla rozwoju agroturystyki, turystyki, sportów wodnych i rekreacji.

Wieś jest w pełni zwodociągowana i skanalizowana. Posiada świetlicę wiejską, w której organizowane są imprezy i uroczystości wiejskie oraz rodzinne, plac zabaw dla dzieci wraz z boiskiem do piłki siatkowej i piłki nożnej.

Pierwsza wzmianka o Nowej Wsi Małej pochodzi z 1393r. występuje pod nazwą Nuewendorff. Posiada wrzeczony układ zabudowy pochodzący z przełomu XIX/XX w.

W granicach wsi znajduje się 13 stanowisk archeologicznych, z których 3 wpisane zostały do Rejestru Zabytków Województwa Opolskiego.

OLDRZYSZOWICE

Oldrzyszowice leżą wzdłuż drogi powiatowej Nr 11850, w odległości 3 km od Lewina Brzeskiego, na południowym skraju Doliny Nysy Kłodzkiej, w pobliżu kompleksu leśnego stanowiącego północną część Borów Niemodlińskich, ze Stawem Książęcym, który objęty jest obszarem krajobrazu chronionego.

Wieś zamieszkuje 322 osoby, z czego ponad 53% to kobiety, 16% dzieci i młodzież, ponad 68% mieszkańców jest w wieku produkcyjnym. Dzieci i młodzież i dowożone są do przedszkoli, szkoły podstawowej i gimnazjum do Lewina Brzeskiego. Do szkół ponadgimnazjalnych młodzież dojeżdża do Opola i Brzegu. W Oldrzyszowicach jest kościół wybudowany przez mieszkańców, świetlica wiejska, w której organizowane są imprezy okolicznościowe i rodzinne. Podstawowe potrzeby mieszkańców zabezpiecza sklep spożywczo – przemysłowy, a z pozostałych usług korzystają w Lewinie. Wieś jest zwodociągowana lecz nie jest skanalizowana. Gmina dofinansowuje budowę oczyszczalni przydomowych. Gleby w Oldrzyszowicach zakwalifikowane zostały do klasy IVb. Funkcjonują gospodarstwa rodzinne. W granicach sołectwa są bogate pokłady złóż żwiru wraz z występującym w nich czarnym dębem, który wykorzystywany jest do produkcji oklein meblowych, parkietu i drobnych przedmiotów o charakterze pamiątkarskim.

Wokół wsi są duże tereny rekreacyjne w kompleksie Borów Niemodlińskich, Stawów Niemodlińskich i zbiorników pożwirowych w Lewinie. Dużo tras rowerowych i terenów atrakcyjnych dla wędkarzy.

Najstarsze wzmianki o Oldrzyszowicach sięgają 1248 r., w których występują one pod nazwą Villa Hildebrandi. Nazwa ulegała dosyć częstym zmianom: w 1300r. Orlissowitz, w 1943r. Hilbersdorff, od 1945r. Oldrzyszowice.

Wieś ma charakter ulicówki o tradycyjnej wiejskiej zabudowie. W XIX w. we wsi funkcjonował browar, dwa młyny wodne oraz szkoła ewangelicka. W centrum stał zespół parkowo – dworski, z czego pozostał park wraz z alejami grabowo – lipowymi, w których niektóre drzewa mają po dwieście lat (park wpisany do rejestru zabytków województwa opolskiego), zrewaloryzowany w 2005r. Na wschodnim krańcu wsi zachował się dwukondygnacyjny młyn wodny.

W granicach wsi udokumentowano 9 stanowisk archeologicznych, z których trzy wpisane są do Rejestru Zabytków Województwa Opolskiego.

PRZECZA

Wieś położona jest w południowo – wschodniej części gminy, w odległości ok. 5 km od Lewina Brzeskiego. Niedaleko znajdują się Bory Niemodlińskie co zapewnia dobre warunki rekreacyjne. Północną granicą sołectwa przepływa Potok Borkowicki, a od strony zachodniej kanał Raski.

Przecza położona jest wzdłuż drogi powiatowej Nr 11850, która w odległości ok. 4 km łączącej się z drogą krajową Nr 94. Leży przy linii kolejowej Katowice – Wrocław, ma przystanek Przecza, przez co posiada dobre połączenie z Opolem, Lewinem Brzeskim, Brzegiem oraz Wrocławiem.

We wsi mieszka 566 osób (łącznie w Przeczy i Raskach), z tego 46 % to kobiety, 18% dzieci i młodzież, a 69% osób jest w wieku produkcyjnym. Miejscowość charakteryzuje się dobrymi ziemiemi – przeważają grunty klasy IIIa. Funkcjonuje Gospodarstwo Rolne Przeczca o powierzchni kilkuset hektarów, „Mlekoland” Sp. z o.o., tartak, sklep spożywczo-przemysłowy. W Przeczy jest przedszkole. Dzieci i młodzież do szkoły podstawowej i gimnazjum dowożone są do Lewina Brzeskiego a do szkół ponadgimnazjalnych dojeżdżają do Opoli i Brzegu.

We wsi funkcjonuje świetlica wiejska i filia biblioteki miejskiej. Jest boisko sportowe z zapleczem szatniowo – sanitarnym. LZS „Błękitni” Przeczca posiada drużynę piłkarską, obecnie w klasie „B”. Wieś jest w pełni zwodociągowana i przewidziana do skanalizowania.

Rozwój funkcji rekreacyjnych i agroturystycznych wsi zapewnia jej położenie w okolicach Borów Niemodlińskich i Stawów Niemodlińskich, a ponadto w odległości 1,5 km od Przeczy, w granicach miasta Lewin Brzeski, znajduje się zagospodarowany poźwirowy akwen wodny, idealny teren dla wędkarzy, rekreacji i uprawiania sportów wodnych. W Przeczy jest kościół oraz cmentarz z kaplicą pogrzebową.

Pierwsze wzmianki na temat Przeczy (Prseza) pochodzą z 1245r. W XIXw Przeczca stanowiła dobra ziemskie. W środku wsi znajduje się gotycka kaplica z wieżą, która na przełomie XIX i XX w. została zmodernizowana. Wieś ma typową zabudowę ulicową. W granicach wsi odkryto 3 stanowiska archeologiczne.

PTAKOWICE

Wieś położona nad Potokiem Ptakowickim na południowy zachód od Lewina Brzeskiego w odległości ok. 6 km, przy drodze wojewódzkiej Nr. 458. Na południu sołectwa, w odległości ok. 1 km, przepływa Nysa Kłodzka, a na południowym – wschodzie znajduje się obszar leśny (dąb, grab). W granicach sołectwa położony jest największy w gminie zbiornik wodny powstały po wydobyciu żwiru.

Ptakowice zamieszkuje 268 osób, z czego 49% to kobiety, 16% dzieci i młodzież, 68% osoby w wieku produkcyjnym. Należą do parafii w Michałowie - odległość 2 km.

Dzieci i młodzież do przedszkola, szkoły podstawowej i gimnazjum dowożeni są do Lewina Brzeskiego lub dojeżdżają do Michałowa i Olszanki. Do szkół ponadgimnazjalnych młodzież dojeżdża do Brzegu i Opoli.

Podstawowe potrzeby mieszkańców zabezpiecza sklep spożywczo - przemysłowy, z pozostałych usług korzystają w Lewinie Brzeskim. Miejscowość posiada świetlicę wiejską, w której organizowane są imprezy i uroczystości rodzinne. We wsi jest plac zabaw dla dzieci.

Ptakowice mają rolniczo dobre ziemie o przewadze gleb klasy IIIa Funkcjonują: Gospodarstwo Rolne Ptakowice i gospodarstwa indywidualne. Ptakowice są w pełni zwodociągowane i częściowo skanalizowane. W granicach sołectwa przechodzi magistrala gazowa, ale wieś nie jest do niej podłączona. Bezpieczeństwo zapewnia OSP w Lewinie Brzeskim.

W Ptakowicach znajduje się boisko do piłki nożnej i boisko do piłki siatkowej oraz plac zabaw. Wieś ze względu na duży, czysty, poźwirowy zbiornik wodny, lasy, park, bocianie gniazda, łąki i wierzby tworzące piękny krajobraz, posiada warunki do rozwoju turystyki i agroturystyki szczególnie dla osób lubiących aktywny wypoczynek nad wodą. Pomędzy poźwirowymi zbiornikami wydzielone zostały działki rekreacyjne przeznaczone na kompleks rekreacyjno – wypoczynkowy i pole namiotowe.

Pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z 1314r. pod nazwą Tassingburg, w 1405r. nazwę zmieniono na Taschenberg. Do 1945r. stał we wsi dwór otoczony parkiem krajobrazowym i zabudowaniami gospodarczymi. Obecnie istnieje jedynie park i część zabudowań gospodarczych.

Wieś ma charakter ulicówki o tradycyjnej zabudowie. W granicach Ptakowic znajdują się 3 stanowiska archeologiczne.

RÓŻYNA

Wieś położona jest w Pradolinie Wrocławskiej w sąsiedztwie traktu wiodącego wzdłuż koryta Odry, w odległości 3 km od Łosiowa. W pobliżu miejscowości znajduje się Stobrawski Park

Krajobrazowy. Komunikacyjnie Różyna leży przy drodze powiatowej Nr 11620 prowadzącej do drogi wojewódzkiej Nr 462. Odległość do stacji kolejowej w Łosiowie wynosi ok. 4 km. Miejscowość zamieszkuje 287 osób, z czego ponad 50% to kobiety, 17% dzieci i młodzież, 62% mieszkańców jest w wieku produkcyjnym. Dzieci i młodzież dowożone są do przedszkola, szkoły podstawowej i gimnazjum w Łosiowie. Do szkół ponadgimnazjalnych dojeżdżają do Brzegu lub Opola.

Różyna ma dobre rolniczo ziemie – przeważają grunty klasy IV. Funkcjonują gospodarstwa rodzinne. Podstawowe potrzeby mieszkańców zapewnia sklep spożywczy, a z pozostałych usług: Banku Spółdzielczego, ośrodka zdrowia, apteki korzystają w Łosiowie. Różyna jest w pełni zwodociągowana lecz nie jest skanalizowana. Gmina dofinansowuje budowę oczyszczalni przydomowych. Posiada kanalizację deszczową. W Różynie znajduje się boisko do piłki nożnej i plac zabaw.

Miejscowość posiada ciekawe tereny rekreacyjne - starorzecza Odry, w których znajdują się wielowiekowe dęby i lipy, oraz dzikie ptactwo: kaczki, łabędzie, czarny bocian, kurki wodne, czaple siwe i inne. Z racji bliskości Odry i jej starorzecza wieś jest atrakcyjnym terenem dla wędkarzy.

Najwcześniejsza wzmianka na temat wsi pochodzi z 1317r., gdzie występuje pod nazwą Rosenthal. We wsi znajduje się kościół filialny p.w. św. Mikołaja wzmiankowany już w 1310r. W średniowieczu znajdował się pod patronatem komturstwa maltańskiego w Łosiowie. Jego obecna barokowa bryła pochodzi z 1813r., kiedy to został odbudowany po pożarze. W otoczeniu kościoła gotycki mur. Na skraju wsi cmentarz katolicki.

Wieś posiada nietypowy układ przestrzenny: ulicówka przechodząca w dwa przenikające się wrzeciona. Tradycyjna zabudowa mieszkalno – gospodarcza jest z przełomu XIX/XX w. W granicach wsi odnaleziono 12 stanowisk archeologicznych. Stanowisko grodziska wczesnośredniowiecznego wpisane zostało do rejestru zabytków województwa opolskiego.

SARNY MAŁE

Wieś położona na południowy – zachód od Lewina Brzeskiego. W odległości ok. 1 km przepływa Nysa Kłodzka. Komunikacyjnie wieś położona jest przy autostradzie A-4 oraz wzdłuż drogi powiatowej Nr 11840. Stacja PKP w Lewinie Brzeskim oddalona jest o ok. 7 km. We wsi funkcjonuje kaplica.

Sarny Małe zamieszkuje 214 osób, z czego 51% to kobiety, 17% dzieci i młodzież, 63% mieszkańców jest w wieku produkcyjnym. Do przedszkola, szkoły podstawowej i gimnazjum dzieci i młodzież dowożona jest do Lewina. Do szkół ponadgimnazjalnych młodzież dojeżdża do Brzegu i Opola.

Ziemie są rolniczo dobrej jakości – przeważają grunty klasy IIIb. Funkcjonują gospodarstwa rodzinne. W granicach sołectwa są udokumentowane złoża żwiru, w których znajdują się pokłady czarnego dębu. Wieś jest w pełni zwodociągowana lecz nie skanalizowana Gmina dofinansowuje budowę oczyszczalni przydomowych. Posiada oświetlenie uliczne. We wsi jest boisko do piłki nożnej i ogólnodostępny park. W nowo wybudowanej świetlicy wiejskiej organizowane są festyny, dzień dziecka, dożynki, imprezy i uroczystości rodzinne.

Funkcjonuje sklep spożywczy, a z pozostałych usług i placówek handlowych mieszkańcy korzystają w Lewinie. Pierwsza wzmianka na temat Saren Małych pochodzi z 1410r.

Wieś zbudowana na planie okolicy z rozgałęzieniami dróg. Charakteryzuje się zabudową zabytkową jednorodną z XIX/XX w. Nieużytkowany cmentarz. W granicach wsi znajduje się zespół parkowo – dworski z II połowy XIX w. Od strony wschodniej szereg jednorodzinnych wolnostojących domków drewnianych wraz z mурowaną niewielką częścią gospodarczą.

We wsi postawiono kapliczkę upamiętniającą odzyskanie wolności i VI pielgrzymkę Jana Pawła II do Polski w 1997r. W ramach wsi wyszczególniono 11 stanowisk archeologicznych.

SKOROGOSZCZ

Wieś położona nad Nysą Kłodzką i Potokiem Borkowickim. Leży wzdłuż drogi krajowej Nr 94 w odległości 25 km od Opola i o ok. 20 km od Brzegu. Posiada dobre połączenie komunikacyjne PKS

z Opolem. Przystanek PKP w odległej o 3km Przeczy. Leży w odległości 8 km na północny – wschód od Lewina Brzeskiego. Jest drugą co do wielkości wsią w gminie.

Zamieszkuje ją 1096 osób, z czego ponad 49% to kobiety, 15% dzieci i młodzież, 73% jest w wieku produkcyjnym. Wieś posiada miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Skorogoszcz spełnia rolę usługową dla miejscowości położonych wokół niej. We wsi istnieje: sieć sklepów spożywczych, chemicznych i przemysłowych, ośrodek zdrowia, apteka, lecznica zwierząt, punkt kasowy Banku Spółdzielczego Łosiów - Grodków, piekarnia, zakład fryzjerski, firmy transportowe i budowlane, punkt pocztowy. Jest filia biblioteki miejskiej.

W Skorogoszczu znajdują się: przedszkole, szkoła podstawowa i gimnazjum, do których uczęszczają miejscowi i dowożone są dzieci z Wronowa, Mikolina, Golczowic, Błażejowic i Borkowic. Funkcjonuje również dom dziecka. Do szkół ponadgimnazjalnych młodzież dojeżdża do Opola.

Wieś jest w pełni zwodociągowana oraz jest przewidziana do skanalizowania. Posiada również kanalizację burzową. Wzdłuż drogi krajowej Nr 94 biegnie magistrala gazowa, wieś jednak nie jest do niej podłączona. We wsi funkcjonuje Spółdzielnia Mieszkaniowa „Zgoda”, która dysponuje spółdzielczym, komunalnym i własnościowym mieniem mieszkaniowym.

Skorogoszcz jest wsią parafialną, jest kościół i cmentarz. Pełni funkcje integracyjne - organizuje festyny, zabawy dla dzieci. W 2005 roku w ramach programu „Odnowa Wsi” został zrewaloryzowany zabytkowy park w Skorogoszczu. Jako jedyna wieś gminy posiada własną monografię „Skorogoszcz – zarys dziejów”.

Ma również rozwiniętą bazę rekreacyjno – sportową: boisko Orlik, kort tenisowy, zieloną siłownię, salę gimnastyczną. LZS Skorogoszcz – sekcja piłki nożnej oraz sekcja podnoszenia ciężarów. Ponadto we wsi jest stadnina koni wraz ze szkółką jeździecką, która prowadzi różnego rodzaju imprezy plenerowe min. gonitwy na „Hubertusa”. Tereny wokół Skorogoszczu sprzyjają rozwojowi hipoterapii i turystyki rowerowej.

Pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z 1223r. W 1271r. otrzymała prawa miejskie. Do 1532 należała do Księstwa Opolskiego i Niemodlińskiego, następnie do Korony Czeskiej i Habsburgów. Po roku 1741 była częścią Prus. Przez Skorogoszcz przebiegał jeden z najważniejszych szlaków handlowych z Kijowa do Niemiec, do XVI w. była tu komora celna. W czasach świetności funkcjonowały: parafialny kościół katolicki, kościół ewangelicki, szkoła ewangelicka i katolicka. Cechy rzemiosł: kowali, stolarzy, tkaczy, garbarzy, szewców, rzeźników i krawców. Skorogoszcz sprawowała funkcje lokalnego centrum handlowego, w którym cztery razy do roku odbywały się jarmarki. Po zniszczeniach w czasie II wojny światowej utraciła prawa miejskie.

W części zachodniej wsi Rynek (ob. Pl. Wolności), na którym zachowały się nieliczne budynki klasycystyczne. Przy Rynku znajduje się kościół parafialny p.w. św. Jakuba wybudowany w stylu neogotyckim w połowie XIX w. Po przeciwnej stronie drogi położony jest cmentarz parafialny, na którym zachował się zespół dziewiętnastowiecznych pomników nagrobnych. W południowej części wsi umiejscowiony jest zespół pałacowy wraz z parkiem i wieżą ciśnień. W granicach wsi odkryto 5 stanowisk archeologicznych.

STROSZOWICE

Wieś położona o 4 km na południowy – zachód od Lewina Brzeskiego, przy drodze powiatowej Nr 1184O, w odległości 4 km od autostrady Nr 4 (bez zjazdu), 3 kilometry od stacji kolejowej w Lewinie.

Stroszowice zamieszkuje 166 osób, z czego 51 % to kobiety, 16% dzieci i młodzież, 65% osób jest w wieku produkcyjnym. Dzieci i młodzież do przedszkola, szkoły podstawowej i gimnazjum dowożone są do Lewina. Do szkół ponadgimnazjalnych dojeżdżają do Opola i Brzegu. Sołectwo posiada bardzo dobre warunki rozwoju rolnictwa, przeważają ziemie klasy IIIa. Funkcjonują gospodarstwa rodzinne.

Stroszowice są w pełni zwodociągowane, nie skanalizowane. Gmina współfinansuje budowę przydomowych oczyszczalni. Posiadają w części kanalizację deszczową. We wsi znajduje się plac zabaw dla dzieci.

Z placówek handlowych i usługowych mieszkańcy korzystają w Lewinie Brzeskim. Bezpieczeństwo przeciwpożarowe wsi zapewnia OSP w Lewinie.

Pierwsza wzmianka o Stroszowicach pochodzi z 1218r. Zabudowa wsi i układ przestrzenny mają charakter tradycyjnej ulicówki. Nad wsią dominuje wieża pożarnicza z tablicą pamiątkową poświęconą ofiarom I wojny światowej. Za wsią, w kierunku Lewina, znajduje się nieczynny cmentarz

z XIX w. W granicach wsi odnaleziono 20 stanowisk archeologicznych, z których 9 wpisanych zostało do Rejestru Zabytków Województwa Opolskiego.

STRZELNIKI

Wieś położona jest w Pradolinie Wrocławskiej na północny – zachód od Lewina Brzeskiego, w odległości ok. 6 od Brzegu. Leży równolegle do drogi krajowej Nr 94, która stanowi obwodnicę wsi. We wsi jest przystanek autobusowy. Do przystanku PKP w Łosiowie mieszkańcy mają ok. 4 km.

Wieś zamieszkała jest przez 360 osób, z czego 49% to kobiety, 15% dzieci i młodzież do osiemnastego roku życia, a 71% to osoby w wieku produkcyjnym.

Sołectwo ma dobre warunki do rozwoju rolnictwa – przeważają gleby IV klasy bonitacyjnej. Funkcjonują gospodarstwa rodzinne. Podstawowe potrzeby mieszkańców zapewnia sklep spożywczo – przemysłowy, a z pozostałych sieci handlowych i usług, Banku Spółdzielczego, ośrodka zdrowia, apteki mieszkańcy korzystają w oddalonym o 3 km Łosiowie. Do przedszkola, szkoły podstawowej i gimnazjum dzieci dowożone są do Łosiowa. Do szkół ponadgimnazjalnych młodzież dojeżdża do Brzegu i Opola. We wsi funkcjonuje filia biblioteki miejskiej, jest pomieszczenie spełniające rolę świetlicy wiejskiej, wykorzystywane do organizowania zebrań wiejskich, imprez dla dzieci i młodzieży.

Strzelniki są w pełni zwodociągowane i skanalizowane, posiadają kanalizację deszczową. O atrakcyjności osadniczej wsi świadczy fakt powstawania nowych budynków mieszkalnych, co jest zgodne z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, który zabezpiecza tereny pod budownictwo jednorodzinne. We wsi jest plac zabaw dla dzieci i boisko sportowe do gry w piłkę nożną.

W Strzelnikach znajduje się kościół filialny p.w. św. Antoniego, który zbudowany został w 1376r. w stylu gotyckim wraz z wieżą nadbudowaną w 1688r., która zwieńczona została hełmem baniastym w 1844r. Kościół otoczony jest gotyckim murem. Wewnątrz znajdują się cenne polichromie z XIV – XVII w., przedstawiająca sceny ze Starego i Nowego Testamentu oraz z życia Chrystusa i świętych.” (Biblia dla ubogich). We wsi jest cmentarz.

Z racji tego, iż miejscowość leży na „Szlaku Polichromii Brzeskich” odwiedzana jest przez turystów zainteresowanych zabytkowym kościołem i jego freskami. Pierwsza wzmianka na temat wsi pochodzi z 1319 roku jako Jagersdorf.

Układ przestrzenny wsi jest zabytkowy i jednorodny. Wśród przeważającej tradycyjnej zabudowy wyróżniają się 3 budynki o charakterze ozdobnych willi w otoczeniu zieleni i drzew.

W granicach Strzelnik odnaleziono 11 stanowisk archeologicznych. Stanowisko kultury przeworskiej wpisane zostało do Rejestru Zabytków Województwa Opolskiego.

WRONÓW

Wieś położona nad rzeką Nysą Kłodzką w odległości ok. 1 km od Odry, na południowy – zachód od Lewina, przy drodze powiatowej Nr 11610, w odległości 2 km od drogi krajowej Nr 94. We wsi jest przystanek autobusowy PKS (linia autobusowa do Opola i Brzegu). Do najbliższej stacji PKP w Lewinie Brzeskim mieszkańcy mają ok. 6 km. W okolicach wsi znajduje się kompleks leśny stanowiący południową część Stobrowskiego Parku Krajobrazowego.

We Wronowie mieszka 147 osób, z czego 42 % to kobiety. 16% dzieci i młodzież do 18 roku życia, a 72% to osoby w wieku produkcyjnym.

We Wronowie przeważają ziemie kl. IV. Funkcjonują Gospodarstwo Rolne AGROFARM Sp. z o.o o powierzchni kilkuset hektarów oraz gospodarstwa rodzinne. Podstawowe potrzeby mieszkańców zaspakają sklep spożywczy, pozostałych usług korzystają w Skorogoszczy i Lewinie Brzeskim. Dzieci do przedszkola, szkoły podstawowej i gimnazjum dowożone do Skorogoszczy. Młodzież do szkół ponadgimnazjalnych dojeżdża do Opola i Brzegu. Wronów jest w pełni zwodociągowany lecz nie skanalizowany. Gmina dofinansowuje budowę oczyszczalni przydomowych. Wieś posiada wystarczające oświetlenie uliczne. Ma świetlicę wiejską, plac zabaw dla dzieci oraz

zagospodarowany staw wraz z miejscem do biesiadowania (altaną) stanowiący centrum rekreacyjno – wypoczynkowe wsi.

Wronów posiada atrakcyjne położenie turystyczne, niedaleko starorzeczy Nysy Kłodzkiej, Stobrawskiego Parku Krajobrazowego, ponadto wieś znajduje się w obszarze Natura 2000, które sprzyjają rozwojowi rekreacji, turystyki rowerowej i wędkowania. Po powodzi w 1997r. odbudowane zostały wały przeciwpowodziowe, a w granicach sołectwa umiejscowiono wysypisko komunalne, które jest zamknięte i w części zrehabilitowane. Pierwsza wzmianka dotycząca wsi pochodzi z 1374r.

Wieś ma charakterystyczny układ ulicówki z zabudową pochodzącą z przełomu XIX i XX w. W północno – zachodniej części Wronowa znajduje się wybudowany na przełomie XVIII/XIX w. zespół pałacowo – parkowy z folwarkiem. W Zawadnie, niedaleko Wronowa, jest folwark z XIX/XX w.

W granicach wsi odkryto 13 stanowisk archeologicznych: osad okresu neolitu, kultury łużyckiej, okresu wpływów rzymskich (kultura przeworska), wczesnośredniowiecznych i grodziska średniowiecznego, z których część wpisana została do Rejestru Zabytków Województwa Opolskiego.

Historia i zabytki Miasta i Gminy Lewin Brzeski

Lewin Brzeski – rys historyczny

Lewin Brzeski to stara osada targowa leżąca przy przeprawie przez Nysę Kłodzką na szlaku handlowym, łączącym Śląsk z Węgrami. Trakt handlowy, przy którym powstało miasto, zaliczany jest do węgierskiej odnogi szlaku bursztynowego.

Miasto lokowane było około 1250 roku przez pierwszego właściciela Bogusza z Pogorzeli. Po raz pierwszy wymienione w przekazach źródłowych jako Lewin (1257), później Lebyn (1376), od 1742 roku Loeben. Etymologia nazwy nie jest do końca wyjaśniona. Herbem miasta jest złoty lew wyskakujący zza trzech pagórków. Całość w niebieskim tle. Rozwój Lewina datuje się właściwie dopiero od 1333 roku, kiedy to otrzymał prawa miejskie na wzór Brzegu.

Miasto kilkakrotnie zmieniało swoją przynależność polityczną. Od zarania swoich dziejów należało do księstwa opolskiego, od 1329 roku do księstwa legnicko – brzeskiego. W 1526 roku zostało wraz z koroną Czeską przyłączone do monarchii habsburskiej, a po śmierci ostatniego piastowskiego księcia brzeskiego Jerzego Wilhelma w 1657 roku włączone bezpośrednio do cesarstwa austriackiego. W wyniku wojen śląskich, w 1742 roku znalazło się w granicach Prus.

Do 1509 roku Lewin stanowił własność Pogorzelskich, następnie do 1796 roku był w posiadaniu hrabiowskiego rodu von Beess (Biesów), potem hrabiego Jana Bogmiła Stosza. Miasto liczące ok. 700 mieszkańców rozwijało się pomyślnie do początków XVII wieku, dzięki rzemiosłu, rolnictwu i od 1522 roku cotygodniowym (środy) targom. Jego gospodarczy upadek spowodowała wojna 30-letnia (1618 – 1648), a ponowny rozwój zahamowany został wojnami napoleońskimi (1806 – 1807).

Ludność Lewina utrzymywała się z rolnictwa, rzemiosła i handlu. W 1787 roku mieszkało tu 851 osób. Było 12 cechów rzemieślniczych i 84 majstrów cechowych, w tym 8 krawców i szewców, 6 płócienników. W wiekach XVII – XIX musiał być w Lewinie dość znaczny odsetek Polaków, skoro nauka w szkole ewangelickiej odbywała się w języku polskim, a w miejscowym kościele protestanckim głoszone po polsku kazania.

Do 1939 roku miasto miało charakter rolniczo – przemysłowy, chociaż od połowy XIX wieku tj. od czasu przeprowadzenia przez Lewin linii kolejowej (1843 rok), zaczęły powstawać różne zakłady przemysłowe: cegielnia, kaflarnia, garbarnia, zakład metalowy – 1866r., cukrownia 1882r. Po I wojnie światowej: młyn, mleczarnia, tartak, gazownia, wikliniarnia. W Lewinie były; poczta – 1843r., szpital – 1866r., sąd – 1860r., miejska kasa oszczędności – 1900r., biblioteka – 1903r. oraz sześcioklasowa szkoła powszechna – 1903r.

Ponadto szereg zakładów rzemieślniczych jak piekarnie, rzeźnie i masarnie, szewcy, krawcy, stolarze, cieśle, itd.

Nieszczęściem dla Lewina były pożary (największe w 1586r., 1633, 1666, 1692, 1819 i 1829r.) i powódzie (ostatnia 1997 roku).

4 lutego 1945 roku Lewin Brzeski zdobyty został przez wojska 21 Armii gen. płk. Dimitryja Gusiewa (I Front Ukraiński) w toku operacji wiślańsko – odrzańskiej. Zniszczenia były stosunkowo niewielkie. Po wojnie, do 1950 roku przynależał do województwa wrocławskiego, następnie do opolskiego, do powiatu Brzeg.

Liczba mieszkańców Lewina Brzeskiego wynosiła: w 1751 r. – 651, w 1809r. – 1080, w 1840 – 1500, 1880 – 2229, w 1900 – 3249, w 1939 – 3978, w 2000 – 6071, w 2015 - 5718.

Zabytki

Kościół św. Piotra i Pawła przy ul. Zamkowej, poewangelicki, obecnie nieczynny.

Wzmiankowany w 1312 roku. Pierwotnie zbudowany w stylu gotyckim, odbudowany i rozbudowany po pożarze w 1586 roku w renesansowym, orientowany, jednonawowy z kwadratową wieżą w narożniku i licznymi przybudówkami. Dziś z budowli gotyckiej dostrzec można pozostałości: sklepienia, ostrołukowe okna w prezbiterium i w kaplicy pod wieżą oraz ostrołukowy portal w kruchcie zachodniej. Korpus nawy pochodzi z czasów odbudowy świątyni, a kolejne dobudówki powstawały w XVII i XVIII wieku. Najstarsza część to wieża, w jej przyziemiu kaplica z kryptą grobową rodziny von Beess. Wieża w latach 1761 - 1945 miała hełm barokowy, obecnie zrekonstruowany w formie gotyckiej.

Wewnątrz ołtarz główny drewniany z 1613 roku - manierystyczny, wykonany przez Hermana Fischera z Nysy o bogatej dekoracji snycerskiej. W polu środkowym ołtarza scena ukrzyżowania /uszkodzona/, po bokach rzeźby św. Jana Chrzciciela i Mojżesza.

Ołtarz w kaplicy pod wieżą z piaskowca, pochodzi z połowy XVI wieku. Kompozycja tryptykowa, pośrodku scena ukrzyżowania. Po konserwacji i odnowieniu w 2000 roku przeniesiony do kościoła rzymskokatolickiego, znajduje się w prawej nawie. Oba ołtarze fundowane przez właścicieli Lewina, rodzinę von Beess.

W prezbiterium szereg płyt nagrobkowych kamiennych upamiętniających zmarłych rodziny von Beess i pastorów noszących daty: 1559, 1597, 1663 i nowszych. Barokowa ambona i barokowy krzyż w nawie głównej przed prezbiterium. W kronikach zanotowano, że już w 1416 roku przy kościele była szkoła.

Kościół parafialny pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny - wyznania rzymsko - katolickiego przy ulicy Wojska Polskiego. Zbudowany w 1903 roku w stylu neoromańskim.

Pałac. Zbudowany w 1722 roku, przez Ottona Leopolda von Beess w stylu barokowym. Odnowiony w 1860 roku i ponownie zniszczony przez ogień w 1952 roku.

Piętrowy na piwnicach sklepionych kolebkowo. Wzniesiony na rzucie prostokąta, z dwoma prostopadłymi skrzydłami. W jednym pomieszczeniu na parterze sklepienie kolebkowe z lunetami. Ozdobne wejście. Na piętrze ozdobny balkonik. Przed frontem pałacu prostokątny dziedziniec otoczony murem z XVIII wieku z trzema bramami i półkoliście zamkniętymi arkadami.

W części południowej nad Nysą park krajobrazowy z przewagą lip i dębów. W otoczeniu okazy cisu, grójecznika, srebrnych świerków, włoskich topoli i wierzyby.

Ratusz. Zbudowany około 1500 roku, zwrócony frontem ku zachodowi. Obecna bryła z 1837 roku, kilkakrotnie przebudowywany, późno klasycystyczny, prostokątny z ryzalitami pośrodku dłuższych elewacji.

Zabudowa Rynku. Zachował się średniowieczny układ rynku z uliczkami odchodzącymi po dwie z każdego rogu. Ponadto owalny kształt zabudowy uliczek okalających rynek.

Krzyż pokutny. Nad Nysą, niedaleko cmentarza - pochodzi z 1617 roku.

Napis na krzyżu w tłumaczeniu na język polski brzmi: „ 15 kwietnia 1617 roku został w tym miejscu zakłuty bez powodu George Friedrich Brandtner, młodzieniec mający lat dwadzieścia i pół, przez mordercę Georga ... z Saksonii rodem”. Brakuje nazwiska mordercy, należy przypuszczać, że zostało ono przez niego samego lub przez kogoś innego skute lub zatarte. Motyw zbrodni pozostaje tajemnicą. Odremontowany w 2010 roku.

Łosiów – rys historyczny

Miejscowość położona jest na tzw. Wzgórzu Łosiowskim usytuowanym 182,7 m. n. p. m. Wzgórze to znajduje się na Wale Łosiowskim stanowiącym pasmo niewielkich wzniesień. Trzon jego stanowią ility trzeciorzędowe. Forma ta powstała w okresie topnienia lądolodu zlodowacenia środkowopolskiego, którego wody osadzały piaski i żwiry w zastoiskowym basenie, powstałym w rozszerzeniu ujściowym odcinka Nysy Kłodzkiej. Osady tego zastoiska stanowią zasadniczą część Wału Łosiowskiego Wzniesienia jego są działem wodnym między dorzeczem Nysy Kłodzkiej a pozostałymi lewobrzeżnymi dopływami Odry.

Łosiów położony jest na stoku wału o płaskim wierzchołku i swoją nazwę zawdzięcza przezwisku Łoś (1427r.). Nie można również wykluczyć jej pochodzenia topograficznego, w tym przypadku dotyczyłoby łosia, zwierzęcia być może ongiś tu występującego.

W dokumentach pojawia się jako Lossowe /1238/ i Lossow /1284/. Z zachowanych dokumentów wynika również, że Łosiów od okresu wczesnohistorycznego był własnością zakonu joannitów, którzy akt nadania otrzymali od księcia Henryka Brodatego.

Do nich należał też kościół św. Jana Chrzciciela o którym pierwsze wzmianki pochodzą z 1255 r., bowiem do 1810 r. Łosiów był siedzibą komturii Kawalerów Maltańskich. Jednak w latach 1534-1590 kościół pozostawał w rękach ewangelików. Ponieważ świątynia w stylu gotyckim uległa zniszczeniu na skutek pożaru, joannici odbudowali ją w 1703r., wykorzystując pozostałe fragmenty murów.

Zabytki:

Kościół parafialny pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela. W dokumentach historycznych wzmianka o świątyni będącej własnością Joannitów pochodzi z 1255 roku. Do 1810 roku istniało to komturstwo Zakonu Maltańskiego. Obecny kościół zbudowano w 1703 roku, powiększono w latach 1728 - 1731. Wieża barokowa, dwukondygnacyjna nakryta baniastym hełmem z latarnią. Trójboczne prezbiterium, kolebkowe sklepienie nawy. Wystrój barokowy. Polichromia z pierwszej połowy XVIII wieku. W prezbiterium na sklepieniu scena narodzin oraz Trójca Święta, po bokach medaliony ze scenami z życia św. Jana Chrzciciela. Na szczycie nawy i w prezbiterium krzyże

Joannitów. Z tego samego okresu ołtarz główny z rzeźbami św. Jana Nepomucena i aniołów. W bocznym ołtarzu figura Matki Boskiej z Dzieciątkiem - gotycka z 1420 roku. Ciekawe obrazy: Mityczne zaślubiny św. Katarzyny z XVIII w i Biczowanie Chrystusa z początków XX wieku. Płyty nagrobne min. komtura Fryderyka von Pannwitz zmarłego w 1580 r, proboszcza Krzysztofa Hanniusa zmarłego w 1617 roku, czy Franciszka Teodora von Jurstin zmarłego w 1694 roku. Organy z XVIII w. Przed wejściem na cmentarz przykościelny znajduje się figurka św. Jana Nepomucena ufundowana w 1709 roku przez Leopolda Fryderyka von Jauera.

Pałac z końca XIX wieku zbudowany przez ówczesnych właścicieli Łosiowa rodzinę Briegerów. Pałac znajduje się w zabytkowym parku o powierzchni 5,2 ha ze starymi dębami i lipami oraz pojedynczymi okazami daglezi, orzecha czarnego, modrzewia i magnolii.

Skorogoszcz – rys historyczny

Skorogoszcz była do 1945r. miasteczkiem w powiecie niemodlińskim, rejencji opolskiej. Obecnie jest wsią w gminie Lewin Brzeski.

Położona nad rzeką Nysą Kłodzką w miejscu przeprawy. Ma to odzwierciedlenie w pierwszej, zanotowanej w 1223r. nazwie osady – Scorogostov Most. Skorogost to imię własne być może założyciela osady. Około 1300r., za sprawą Klasztoru Sióstr Norbertanek w Czarnowasach, dokonano jej lokacji na prawie niemieckim. Terytorialnie należała do książąt opolskich.

Skorogoszcz ważną rolę spełniała do 1310r. jako siedziba książęcej komory celnej, gdyż przez przeprawę na Nysie przebiegał szlak handlowy, o czym świadczy także fakt, iż książęta dolnośląscy wydali 24 X 1310r. dokument wprowadzający w ich księstwach przymus drożny na obszarze Dolnego Śląska. Wjazd na Dolny Śląsk następował w Skorogoszczu.

Skorogoszcz była znaczącym miastem w księstwie opolskim. Odbływały się w niej zjazdy książąt piastowskich. W 1223r. wzmiankowane jest istnienie kościoła, dla którego okoliczne wsie odprowadzały dziesięcinę. Był także szpital, który należy traktować jako przytułek, dom opieki, w mniejszym zakresie miejsce leczenia. Z czasem, gdy Przesieka Śląska przestała odgrywać pierwotną rolę i pod toporami osadników zmniejszał się jej areał, zmalało też znaczenie Skorogoszczy.

Do śmierci ostatniego księcia opolskiego Jana II Dobrego w 1532 r. Skorogoszcz była jego własnością. Potem księstwo stało się dziedzictwem cesarskiego rodu Habsburgów austriackich. Cesarz Rudolf Habsburg zmieniał zarząd królestwem dzieląc go, celem łatwiejszego zastawiania, na mniejsze jednostki. Majątek skorogoski wyodrębniony został jako osobną jednostką. Powstała osobna zamkowa – Gutsbezirk. Pierwszymi jej właścicielami była rodzina von Bees, potem von Pawlowski, następnie Verdugo – Tworog, Schack von Wittenau, von Zedlitz, von Wartensleben. Z czasem majątek skorogoski dostał się w ręce drobnych właścicieli: urzędników, oficerów armii cesarskiej itp. W 1874 r. trafiła Skorogoszcz w ręce rodu Schaffgotschów i w drodze posagu w 1892r. do rodziny von Korff – Kerssenbrock zarządzającej majątkiem do 1945r.

Miasto Skorogoszcz usytuowane niedaleko Opola i blisko Lewina Brzeskiego utrzymywało się głównie z rolnictwa, chociaż gleby były niskiej jakości. Nie rozwinęło się tu na szerszą skalę rzemiosło ani handel, zabrakło więc czynników miastotwórczych. Niestety były również wylewy rzeki. Próba wybudowania tu twierdzy wojskowej za rządów pruskich w połowie XVIII w. została zarzucona. Mieszkańcy sprzeciwili się również przeprowadzeniu tu linii kolejowej.

W mieście istniały gmachy użyteczności publicznej: szpital, poczta, telefony, ale zabrakło przemysłu. Działania podjęte przez właścicieli majątku w celu rozwoju postępu cywilizacyjnego – sprowadzenie misjonarzy z Marianhill dały tylko częściowe rezultaty. Ze Skorogoszczy pochodził zasłużony na polu nauki, wybitny arabista – ojciec Dominik.

Bitwa o przełamanie Odry w 1945r. przyczyniła się do powstania ogromnych strat w zabudowie, a ludność po II wojnie światowej niemal całkowicie się wymieniła. Przez cały okres Polski Ludowej wieś, bardzo powoli odbudowywała się ze strat wojennych. Próby jej ożywienia w oparciu o kombinat PGR i niewielkie zakłady przemysłu spożywczego nie przyniosły większych zmian. Po 1989 roku powstały prywatne sklepy, zakłady wytwórcze, usługowe, rozwija się budownictwo mieszkaniowe.

Zabytki:

Kościół parafialny pod wezwaniem św. Jakuba, przy Placu Wolności. Zbudowany w stylu neoromańskim z połowy XIX wieku. Wnętrze kościoła pokryte współczesną polichromią z 1978 roku. W eklektycznym ołtarzu głównym dwie gotyckie figury: św. Barbary i św. Katarzyny. Za ołtarzem w prezbiterium kamienna gotycka chrzcielnica przykryta złożoną i srebrzoną pokrywą z drewna. Po przeciwnej stronie drogi plebania współczesna kościołowi, gdzie znajduje się gotycka, pochodząca z 1510 roku drewniana rzeźba Chrystusa Ukrzyżowanego.

Kompleks pałacowo - parkowy przy ulicy Zamkowej. Pałac zburzony w 1945 roku, rozebrany. Park krajobrazowy zrewaloryzowany. Wyróżniają się tu ponad 150 letnie platany i lipy.

Pozostałe miejscowości:

Błajejowice

Dwór wraz z parkiem. Zbudowany w 1872 roku w formie naśladowującej renesansową willę, murowany z ozdobnymi elewacjami. W 1968 roku przebudowany na mieszkania.

Buszyce

Kościół pod wezwaniem św. Trójcy. Wzmiankowany w 1310 roku. W średniowieczu pod patronatem Joannitów z Łosiowa, gotycko - renesansowy. W obecnym kształcie z XVI wieku. Ołtarz główny z około 1700 roku. Chór muzyczny drewniany z organami z początków XVIII wieku. Interesujące obrazy św. Anny Samotrzeckiej z przełomu XVIII i XIX wieku oraz Matki Boskiej Bolesnej z połowy XIX wieku.

Golczowice

Kościół pod wezwaniem Najświętszego Serca Pana Jezusa, z 1934 roku. Mieszkanka wsi prowadziła kronikę kościelną o budowie i historii kościoła.

Kapliczka murowana z figurą św. Jana Nepomucena z 1850 roku.

Kantorowice

Zamek myśliwski, renesansowy, otoczony fosą, zbudowany w 1600 roku przez książąt brzeskich. Od 1720 roku do 1945 własność miasta Brzeg. Obecnie w zabytkowych wnętrzach dwa mieszkania. Własność prywatna.

Mikolin.

Dwór rokokowy, parterowy z facjatą wzniesiony przez Jana Fryderyka von Sauer w 1771 roku. W XIX wieku w posiadaniu rodziny Lanckorońskich. Na elewacji i wewnątrz zachowały się fragmenty dekoracji stiukowej. Portal ozdobiony kartuszem herbowym z datą budowy dworu. Osobną część stanowi rokokowa kaplica. Otoczony niewielkim parkiem. Własność prywatna.

Pomnik Żołnierzy Radzieckich, Przy szosie Skorogoszcz – Popielów, poświęcony poległym w lutym 1945 roku żołnierzom radzieckim podczas forsowania Odry. Murowany, licowany kamieniem, w kształcie zwężającego się ku górze cokołu z pięcioramienną gwiazdą na szczycie, wysokości 18,5 m. Obecnie remontowany przez Stowarzyszenie KURSK.

Przecza.

Kaplica z wieżą, murowana, gotycka, modernizowana w XIX i XX wieku.

Ptakowice.

Folwark - budynki z pierwszej połowy XIX wieku. W otoczeniu dworu zniszczonego w 1945 roku niewielki park krajobrazowy z II połowy XIX wieku oraz kanał nawodniony, stanowiący fragment dawnych fos otaczających pierwotnie budynek. Wśród drzew występują: lipa drobnolistna, jesion wyniosły, grab zwyczajny, sosna wejmutka, cis pospolity.

Różyna.

Kościół pod wezwaniem św. Mikołaja. Wzmiankowany w 1310 roku.

W średniowieczu pod patronatem komturstwa w Łosiu. Obecny, zbudowany w 1712 roku, odbudowany po pożarze 1813 roku. Barokowy, murowany z cegły. Jednoprzęsłowe prezbiterium z wydzieloną apsydą. Wieża nakryta hełmem z ośmioboczną latarnią, zwieńczona chorągiewką z datą 1712. Ogrodzony gotyckim murem z kamienia i cegły.

Wewnątrz: rzeźba gotycka Pieta z ok. 1420r, w ołtarzu głównym obraz św. Józefa z końca XVII w., chrzcielnica z ok.1684 r, rzeźba Jana Nepomucena i organy z XVIII w.

Sarny Małe.

Zespół parkowo - dworski z drugiej połowy XIX wieku w niewielkim parku krajobrazowym.

Strzelniki.

Kościół pod wezwaniem św. Antoniego. Zbudowany w 1376 roku. Murowany z cegły, z wieżą nadbudowaną w 1844 roku, zwieńczoną hełmem baniastym z latarnią, na którym chorągiewka z 1844 roku. Kościół otoczony gotyckim murem ceglany. Wewnątrz wystrój architektoniczny oraz polichromia z XIV - XVII wieku zdobi całe wnętrze. Przedstawia sceny ze Starego i Nowego Testamentu, z życia Chrystusa i świętych. Malowidło związane z książęcym dworem w Brzegu posiada wybitne walory artystyczne i historyczne. Jest ogniwem na szlaku polichromii gotyckich na Śląsku Opolskim.

Wronów.

Zespół pałacowo - parkowy z folwarkiem. Pałac z przełomu XIX i XX wieku.

W 1907 roku przebudowany i rozbudowany w stylu neobarokowym z wieżą zegarową. Od strony parku dobudowano kaplicę. Park krajobrazowy z lat 40-tych XIX wieku o pow. 5,5 ha usytuowany na terenie starorzecza Nysy. Porastają go: dęby, jesiony, lipy, klony i brzozy. Akcentem jest platan i buk.

Grodzisko średniowieczne w lesie koło Wronowa.

Zawadno

Krzyż pokutny typu łacińskiego o wymiarach 179x63x15 cm. z granitu. Oba ramiona uszkodzone, brak napisów. Legenda głosi, że w tym miejscu został napadnięty i zabity przez rozbójników handlarz Frank Wrzeciono, którego pochowano pod dębem, postawiono krzyż z napisem: „Czyż może być większe nieszczęście, jak zabicie człowieka dla sześciu monet”.

WYKAZ DRÓG GMINNYCH PUBLICZNYCH
miasto i gmina Lewin Brzeski

lp.	miejsowość	nr drogi	nazwa ulicy/drogi
1.	Lewin Brzeski	102434 O	Buczka
2.	Lewin Brzeski	102448 O	Cicha
3.	Lewin Brzeski	102443 O	Dzierżonia
4.	Lewin Brzeski	102450 O	H. Dąbrowskiego
5.	Lewin Brzeski	102436 O	Kilińskiego
6.	Lewin Brzeski	102435 O	Konopnickiej
7.	Lewin Brzeski	102449 O	Kopernika
8.	Lewin Brzeski	102442 O	Kosynierów
9.	Lewin Brzeski	102438 O	Krasickiego
10.	Lewin Brzeski	102444 O	Krótką
11.	Lewin Brzeski	102440 O	Kwiatowa
12.	Lewin Brzeski	102463 O	Leśna
13.	Lewin Brzeski	102447 O	Marzanny
14.	Lewin Brzeski	102437 O	Narutowicza
15.	Lewin Brzeski	102441 O	Nysańska
16.	Lewin Brzeski	102452 O	Obrońców Westerplatte
17.	Lewin Brzeski	102461 O	Ogrodowa
18.	Lewin Brzeski	102439 O	Okrzei
19.	Lewin Brzeski	102451 O	Partyzantów
20.	Lewin Brzeski	102431 O	Pocztowa
21.	Lewin Brzeski	102428 O	Rynek
22.	Lewin Brzeski	102460 O	Rzemieśnicza
23.	Lewin Brzeski	102446 O	Rzeźnicza
24.	Lewin	102445 O	Stroma

	Brzeski		
25.	Lewin Brzeski	102462 O	Wiosenna
26.	Lewin Brzeski	102464 O	Wiśniowa
27.	Lewin Brzeski	102432 O	Zamkowa
28.	Łosiów	102454 O	Klonowa
29.	Łosiów	102454 O	Kwiatowa
30.	Łosiów	102420 O	Nowowiejska
31.	Łosiów	102453 O	Słoneczna
32.	Łosiów	102454 O	Sportowa
33.	Łosiów	102419 O	Stawowa
34.	Skorogoszcz	102413 O	Kolonia
35.	Skorogoszcz	102412 O	Słowackiego
36.	Skorogoszcz	102457 O	Gen.Karola Waltera Świerczewskiego
37.	Skorogoszcz	102410 O	Zamkowa
38.	Skorogoszcz	102411 O	Za Nysą
39.	Skorogoszcz	102414 O	Cmentarna
40.	Mikolin	102401 O	Mikolin - granica gminy
41.	Chróścina	102402 O	Chróścina- Piaski-Golczowice
42.	Borkowice	102403 O	Borkowice- wieś
43.	Przecza	102404 O	Przecza – Raski – Lewin Brzeski
44.	Oldrzychowice	102405 O	Oldrzychowice - Lipowa
45.	Oldrzychowice	102406 O	Oldrzychowice –Magnuszowice
46.	Oldrzychowice	102407 O	Oldrzychowice - wieś
47.	Stroszowice	102408 O	Stroszowice - wieś
48.	Sarny Małe	102409 O	Sarny Małe-wieś
49.	Wronów	102415 O	Wronów-wieś
50.	Wronów	102416 O	Wronów-Kopanie-Zawadno
51.	Wronów	102417 O	Wronów – Różyna

52.	Różyna	102418 O	Różyna - Zawadno
53.	Łosiów	102421 O	Łosiów – Nowa Wieś Mała
54.	Strzelniki	102422 O	Strzelniki – wieś
55.	Jasiona	102312 O	Jasiona - Michałów
56.	Jasiona	102311 O	Jasiona – Pogorzela
57.	Ptakowice	102425 O	Ptakowice - wieś
58.	Nowa Wieś Mała	102426 O	Nowa Wieś Mała - Kantorowice
59.	Kantorowice	102427 O	Kantorowice - wieś
60.	Skorogoszcz	102459 O	Leśna
61.	Lewin Brzeski	102455 O	Kolejowa
62.	Lewin Brzeski	Bez numeru	Asnyka
63.	Lewin Brzeski	Bez numeru	Słowackiego
64.	Lewin Brzeski	Bez numeru	Chopina
65.	Borkowice	102465 O	Borkowice - Błazejowice
66.	Nowa Wieś Mała	102466 O	część działki nr 169 w Nowej Wsi Małej
67.	Przecza	102467 O	działka nr 145/2 w Przeczy
68.	Buszyce	102468 O	działka nr 215/4 w Buszycach
69.	Chróstcina	102469 O	działka nr 113 w Chróście
70.	Golczowice	102470 O	działka nr 408/1 w Golczowicach
71.	Oldrzychowice	102471 O	Część działek nr 298 i 327 w Oldrzychowicach